

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA GOZDARSTVO IN
OBNOVLJIVE GOZDNE VIRE

Gregor ŽLEBNIK

ANALIZA ZAHTEV JAVNOSTI DO PRIMESTNIH
GOZDOV NA PRIMERU GOZDNOGOSPODARSKE
ENOTE GLINCE–ČRNUČE

DIPLOMSKO DELO

Univerzitetni študij

Ljubljana, 2007

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA GOZDARSTVO IN OBNOVLJIVE GOZDNE VIRE

Gregor ŽLEBNIK

**ANALIZA ZAHTEV JAVNOSTI DO PRIMESTNIH GOZDOV NA
PRIMERU GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE GLINCE-ČRNUČE**

DIPLOMSKO DELO
Univerzitetni študij

**THE ANALYSIS OF PUBLIC REQUEST TOWARDS SUBURBAN
FORESTS ON THE FOREST MANAGEMENT UNIT
GLINCE-ČRNUČE EXAMPLE**

GRADUATION THESIS
University studies

Ljubljana, 2007

Diplomsko delo je zaključek Univerzitetnega študija gozdarstva. Opravljeno je bilo na Oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani.

Komisija za študijska in študentska vprašanja Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete je dne 13. 5. 2004 sprejela temo in za mentorja diplomskega dela imenovala prof. dr. Andreja Bončino, za recenzenta pa doc. dr. Janeza Pirnata.

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednik:

Član:

Član:

Datum zagovora:

Diplomsko delo je rezultat lastnega raziskovalnega dela. Podpisani se strinjam z objavo svoje naloge v polnem tekstu na spletni strani Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete. Izjavljam, da je naloga, ki sem jo oddal v elektronski obliki, identična tiskani verziji.

Gregor Žlebnik

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD	Dn
DK	GDK 922.2:903.1(043.2)=163.6
KG	primestni gozd/zahteve javnosti/participacija/anketa/spoznavni zemljevid
AV	ŽLEBNIK, Gregor
SA	BONČINA, Andrej (mentor)
KZ	SI-1000 Ljubljana, Večna pot 83
ZA	Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire
LI	2007
IN	ANALIZA ZAHTEV JAVNOSTI DO PRIMESTNIH GOZDOV NA PRIMERU GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE GLINCE-ČRNUČE
TD	Diplomsko delo (Univerzitetni študij)
OP	X, 67 str., 14 pregl., 20 sl., 6 pril., 30 vir.
IJ	sl
JJ	sl/en
AI	

Analiza zahtev javnosti do ljubljanskih primestnih gozdov na območju Glince – Črnuče je potekala s pomočjo anketiranja obiskovalcev in lastnikov gozda. Najpogostejše obiskovalci pridejo na izlet oziroma pohod. Nedeljski obisk predstavlja skoraj tretjino celotedskega obiska. Večino dnevnega obiska predstavljajo osebna vozila, pešci in kolesarji. V zadnjih letih opazamo naraščanje števila osebnih vozil in kolesarjev. Najpogostejši razlogi za obisk tega gozda so čist zrak, mir in sprostitev. Slabi tretjini se zdi, da je ta gozd zanemarjen. Še najbolj moteča je neurejenost okolice in črna odlagališča. Manj kot polovica vprašanih meni, da je ta gozd pomemben za varovanje vodnih virov. Po mnenju obiskovalcev je ta gozd bolj ogrožen zaradi nabiranja gozdnih sadežev kot zaradi onesnaženega zraka, naravnih ujm ali številnih obiskovalcev, vendar večina meni, da ti dejavniki ne ogrožajo njegovega obstoja. Z anketiranjem smo potrdili, da je na območjih s pogostejšim obiskom površina valoriziranih socialnih vlog večja. Lastniki gozdov neposredno sodelujejo z Zavodom za gozdove Slovenije, obiskovalci pa te možnosti nimajo oziroma je ne izrabljajo v procesu gozdnogospodarskega načrtovanja. Neposredno ugotavljanje mnenja in zahtev obiskovalcev je še toliko bolj pomembno za gozdnogospodarsko načrtovanje. Javnost je nepogrešljiv člen, ki naj sodeluje v postopkih gozdnogospodarskega načrtovanja. Ena od možnih oblik participativnega vključevanja javnosti v načrtovanje je anketa s spoznavnim zemljevidom, ki smo jo uporabili v naši raziskavi.

KEY WORDS DOCUMENTATION

DN	Dn
DC	FDC 922.2:903.1(043.2)=163.6
CX	suburban forest/public request/participation/opinion poll/cognitive map
AU	ŽLEBNIK, Gregor
AA	BONČINA, Andrej (supervisor)
PP	SI-1000 Ljubljana, Večna pot 83
PB	University of Ljubljana, Biotechnical faculty, Department of forestry and renewable forest resources
PY	2007
TI	THE ANALYSIS OF PUBLIC REQUEST TOWARDS SUBURBAN FORESTS ON THE FOREST MANAGEMENT UNIT GLINCE–ČRNUČE EXAMPLE
DT	Graduation thesis (University studies)
NO	X, 67 p., 14 tab., 20 fig., 6 ann., 30 ref.
LA	sl
AL	sl/en
AB	

The analysis of public request towards suburban forest on the region Glince–Črnuče was performed with the opinion poll of visitors and forest owners. The most common intention for the visit is trip or hike. Sunday visit represents almost the third of whole-week visit. The majority of day-visit represents personal vehicles, hikers and cyclists. In recent years the increase of personal vehicles and cyclists is observed. The most common reasons for the visit are clean air, peace and relaxation. The forest seems neglected to the third of visitors. In fact, untidiness and illegal refuse dump places were the most disturbing factors. This forest is important for the water source protection for less than half visitors. Visitors also think that this forest is much more endangered with forest fruit collecting than with polluted air, natural disasters or numerous visitors. Nevertheless, they think all this does not endanger forest existence. On the basis of opinion poll we have confirmed that in the regions with frequent visit also the share of social roles is bigger. Forest owners directly cooperate with Slovenian Forest Service, but visitors do not have the opportunity or they do not participate in the process of forest management planning. Direct determination of public opinion and its demands is especially important for the forest management planning. Public is important link and should be included in procedures of forest management planning. One possible form of public participation in forest management planning is also opinion poll with cognitive map, which was used in our research.

KAZALO VSEBINE

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA.....	III
KEY WORDS DOCUMENTATION	IV
KAZALO VSEBINE	V
KAZALO PREGLEDNIC.....	VII
KAZALO SLIK	VIII
KAZALO PRILOG	IX
SLOVARČEK POGOSTIH KRATIC IN OKRAJŠAV	X
1 UVOD IN OPREDELITEV PROBLEMA.....	1
2 NAMEN	3
3 METODE	4
3.1 ŠTUDIJ STROKOVNE LITERATURE.....	4
3.2 TERENSKO DELO	4
3.2.1 Ugotavljanje številčnosti obiska	4
3.2.2 Anketiranje obiskovalcev	6
3.2.3 Navezava stikov z lastniki gozdov	11
3.3 KABINETNO DELO.....	12
3.3.1 Izdelava ankete.....	12
3.3.2 Izdelava spoznavnega zemljevida	12
3.3.3 Izdelava karte funkcij.....	13
3.3.4 Primerjava pomena gozda za obiskovalce	13
4 OPIS OBJEKTA.....	14
4.1 OPIS NARAVNIH RAZMER	14
4.1.1 Lega.....	14
4.1.2 Relief.....	14
4.1.3 Podnebne značilnosti.....	14
4.1.4 Hidrološke razmere	15
4.1.5 Matična podlaga in tla	15
4.1.6 Pomen krajine, krajinski tipi, gozdnatost	16
4.2 PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV	17
4.2.1 Vrednotenje funkcij gozdov	17
4.2.2 Ekološke funkcije.....	20
Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev	20
Hidrološka funkcija	20
Klimatska funkcija	20
Biotopska funkcija.....	21
4.2.3 Socialne funkcije.....	21
Zaščitna funkcija	21
Higiensko – zdravstvena funkcija	21
Obrambna funkcija.....	21
Rekreacijska funkcija	21
Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot	22
Funkcija varovanja kulturne dediščine.....	22
Estetska funkcija	22
Poučna funkcija	23
4.2.4 Proizvodne funkcije	23
Lesnoproizvodna funkcija	23

	Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin	23
	Lovnogospodarska funkcija	24
4.3	OPIS IN ORIS PROUČEVANEGA OBJEKTA	24
5	REZULTATI	26
5.1	ANALIZA ŠTETJA OBISKOVALCEV	26
5.1.1	Struktura obiskovalcev	26
5.1.2	Tedenska analiza štetja obiskovalcev	27
5.1.3	Tedenska analiza obiska po kategorijah	29
5.2	ANALIZA DNEVNEGA OBISKA	31
5.3	ANALIZA OBISKOVALCEV	33
5.3.1	Občina prebivališča obiskovalcev (domovanje obiskovalcev)	33
5.3.2	Starostna in spolna struktura obiskovalcev	33
5.3.3	Izobrazbena in socialna struktura obiskovalcev	33
5.3.4	Družnost obiskovalcev	34
5.4	ANALIZA OBISKA	34
5.4.1	Pogostost obiskovanja gozda	34
5.4.2	Analiza sezonskega in tedenskega obiska	34
5.4.3	Trajanje posameznega obiska	35
5.4.4	Perimeter gibanja obiskovalcev v gozdu	35
5.5	INTERESI OBISKOVALCEV – VLOGE GOZDA	35
5.5.1	Namen tokratnega obiska	35
5.5.2	Splošni namen obiskovanja gozdov	35
5.5.3	Prostorska analiza obiska	37
5.6	RAZLOGI ZA OBISKOVANJE GOZDA	38
5.7	ANALIZA MOTEČIH DEJAVNIKOV ZA OBISKOVANJE	40
5.8	VREDNOTENJE POMENA GOZDNEGA KOMPLEKSA	43
5.9	ANALIZA MNENJ O OGROŽENOSTI	46
5.10	NAČIN GOSPODARJENJA Z GOZDOM	49
5.11	OPREDELITEV POMENA GOZDA IN PRIMERJAVA SOCIALNE VLOGE	51
5.12	Analiza lastnikov gozdov	52
5.12.1	Spolna in starostna struktura lastnikov	52
5.12.2	Občina bivališča in prebivališče lastnikov	53
5.12.3	Izobrazbena in socialna struktura gozdnih posestnikov	53
5.12.4	Poznavanje posesti in obisk	53
5.12.5	Zanimanje lastnikov za gospodarjenje s posestjo	54
6	RAZPRAVA	55
7	POVZETEK	62
8	VIRI	64

ZAHVALA

PRILOGE

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Površine gozdnega prostora GGE Ljubljana s poudarjenimi funkcijami 1. in 2. stopnje (Gozdnogospodarski načrt ..., 2005).	19
Preglednica 2: Površine polj (ha) in gozdna površina (ha in %) po poljih.	25
Preglednica 3: Tedenski obisk po dnevih za vse kategorije.	27
Preglednica 4: Starostna in socialna struktura obiskovalcev proučevanega gozda.	34
Preglednica 5: Struktura obiskovalcev po najpogostejšem namenu obiska.	36
Preglednica 6: Struktura obiskovalcev glede na drugi najpogostejši namen obiska.	36
Preglednica 7: Vrste gozdnih sadežev in število ljudi, ki jih nabira.	37
Preglednica 8: Najpogostejši obisk po posameznih poljih (% anketirancev).	37
Preglednica 9: Razlogi za obiskovanje proučevanega gozdnega kompleksa.	39
Preglednica 10: Pregled potencialno motečih dejavnikov po njihovi intenziteti (n = 309).	40
Preglednica 11: Vrednotenje pomembnosti gozdnega kompleksa med obiskovalci.	43
Preglednica 12: Stopnja ogroženosti gozdov zaradi različnih dejavnikov (n = 309).	48
Preglednica 13: Površina (% celotne površine polja) funkcijskih enot po skupinah funkcij in stopnji njihove poudarjenosti (št. 1 predstavlja prvo, št. 2 drugo, št 3 pa tretjo stopnjo poudarjenosti).	51
Preglednica 14: Socialne funkcije (v različnih kombinacijah z različnimi stopnjami poudarjenosti) po poljih od A do F v primerjavi z gozdnatostjo, vsoto in rangom obiskanosti.	52

KAZALO SLIK

Slika 1: Opazovalna točka Kurirček (foto: Gregor Žlebnik).	5
Slika 2: Spoznavni zemljevid GGE Glince–Črnuče.	8
Slika 3: Panorama proučevanega primestnega gozda (foto: Gregor Žlebnik).	14
Slika 4: Krajinski tipi v GGE Ljubljana. Zelena črta označuje mejo GGE Ljubljana, rdeča pa proučevani objekt. Rumene površine predstavljajo kmetijske in primestne površine, zelene pa gozdne površine (povzeto po Gozdnogospodarski načrt ..., 2005).	17
Slika 5: Karta proučevanega objekta s polji A - F, merilo 1:55000.	25
Slika 6: Število registriranih obiskov po dnevih v tednu za vse kategorije skupaj.	28
Slika 7: Relativna frekvenca števila obiska na opazovani točki po posameznih dnevih.	28
Slika 8: Struktura obiska glede na uporabo transportnih sredstev.	29
Slika 9: Tedenska dinamika obiska po kategorijah.	30
Slika 10: Dnevna dinamika obiskov.	32
Slika 11: Razlogi za obiskovanje proučevanega gozdnega kompleksa.	39
Slika 12: Pregled potencialno motečih dejavnikov po njihovi intenziteti.	41
Slika 13: Črno odlagališče v gozdu v okolici Toškega čela (foto: Gregor Žlebnik).	42
Slika 14: Vrednotenje pomembnosti gozdnega kompleksa med obiskovalci.	44
Slika 15: Rekreativna v primestnem gozdu (foto: Gregor Žlebnik).	45
Slika 16: Primestni gozd ima pomembno estetsko vlogo (foto: Gregor Žlebnik).	46
Slika 17: Stopnja ogroženosti gozdov zaradi različnih dejavnikov.	48
Slika 18: Glavna oblika informiranja o gozdu glede na želje obiskovalcev.	49
Slika 19: Druga najpomembnejša oblika informiranja o gozdu glede na želje obiskovalcev.	50
Slika 20: Socialna struktura gozdnih posestnikov.	53

KAZALO PRILOG

Priloga A: Preglednica za ugotavljanje številčnosti obiska.

Priloga B: Anketa o zahtevah javnosti do primestnega gozda.

Priloga C: Anketa o interesu zasebnikov v primestnih gozdovih.

Priloga D1: Dnevna dinamika obiska - ponedeljek.

Priloga D2: Dnevna dinamika obiska - torek.

Priloga D3: Dnevna dinamika obiska - sredo.

Priloga D4: Dnevna dinamika obiska - četrtek.

Priloga D5: Dnevna dinamika obiska - petek.

Priloga D6: Dnevna dinamika obiska - sobota.

Priloga D7: Dnevna dinamika obiska - nedelja.

Priloga E1: Digitalni ortofoto posnetek gozdov polja A s funkcijskimi enotami, merilo 1:18000 (Geodetski zavod Slovenije).

Priloga E2: Digitalni ortofoto posnetek gozdov polja B s funkcijskimi enotami, merilo 1:26000 (Geodetski zavod Slovenije).

Priloga E3: Digitalni ortofoto posnetek gozdov polja C s funkcijskimi enotami, merilo 1:21000 (Geodetski zavod Slovenije).

Priloga E4: Digitalni ortofoto posnetek gozdov polja D s funkcijskimi enotami, merilo 1:18000 (Geodetski zavod Slovenije).

Priloga E5: Digitalni ortofoto posnetek gozdov polja E s funkcijskimi enotami, merilo 1:25000 (Geodetski zavod Slovenije).

Priloga E6: Digitalni ortofoto posnetek gozdov polja A s funkcijskimi enotami, merilo 1:25000 (Geodetski zavod Slovenije).

Priloga F: Pregledna karta funkcij primestnega gozda Glince, merilo 1:35000.

SLOVARČEK POGOSTIH KRATIC IN OKRAJŠAV

CE	Centralna enota
DOF	digitalna ortofotografija, digitalni ortofoto posnetek
GGE	gozdnogospodarska enota
GGN	gozdnogospodarski načrt
GR	gospodarski razred
k.o.	katastrska občina
OE	Območna enota
ZGS	Zavod za gozdove Slovenije

1 UVOD IN OPREDELITEV PROBLEMA

Pomen gozdov za posamezne vloge je drugačen glede na naravne danosti in zahteve do gozda. Velik pomen za socialne vloge imajo zlasti gozdovi v bližini večjih naselij, v katerih se mnogonamensko gospodari. Od gozda se vse več pričakuje, obremenitve v njem so vse večje, v gozdni prostor sili urbanizacija, tu se uveljavljajo različni interesi - od lastniških, občinskih, gospodarskih do kulturnih in rekreativnih (Gozdnogospodarski načrt ..., 1994).

Čedalje več prebivalcev Slovenije se koncentrira okrog urbanih središč države. Zaradi spremenjenega načina življenja jim bližina gozda okrog mestnih predelov pomeni prepotrebno dnevno rekreacijo in rekreacijo ob koncu tedna. Že v nekaterih podzakonskih aktih (Program razvoja gozdov v Sloveniji, 1996) je zapisano, da je potrebno zagotoviti zelene pasove okrog naselij in jih zavarovati pred spremembami.

Valorizacija funkcij je pomemben pripomoček za uveljavljanje mnogonamenskega gospodarjenja (Bončina, 2004). Valorizirane funkcije kažejo primernost gozdnega prostora za določeno vlogo oziroma zahteve uporabnikov po določeni rabi gozda. Te zahteve lahko ugotavljamo tudi posredno – s podatki o demografskih in drugih družbenih dejavnikih, lahko pa jih neposredno ugotavljamo s participativnimi postopki. Do sedaj je malo primerov v Sloveniji, kjer bi pri določanju namembnosti gozdov gozdarji intenzivno sodelovali z javnostmi, tako da pogosto gozdarji sami določamo namembnost gozdnega prostora (Bončina, 2003).

Zaradi neposredne bližine Ljubljane kot glavnega mesta in velike gostote prebivalstva, bi bila zelo aktualna analiza zahtev javnosti do primestnih gozdov, ki bi vsekakor prispevala k usmeritvam pri gospodarjenju z njimi. Gre za iskanje ravnovesja med naravnimi možnostmi in družbenimi potrebami. Usklajevanje potreb z možnostmi je zato v primestnih gozdovih čedalje težje (Anko, 1993).

Del ljubljanskih primestnih gozdov predstavljajo gozdovi v okolici Glince, ki so bili pred nekaj leti izločeni kot posebna gozdnogospodarska enota Glince-Črnuče, sedaj pa so združeni v večjo gozdnogospodarsko enoto Ljubljana. V primestnem gozdu mora biti gospodarjenje prilagojeno specifičnim razmeram. Za objektivno določanje namembnosti

gozda in uspešno mnogonamensko gospodarjenje v njem je potrebno poznati zahteve, interese in konflikte med različnimi uporabniki tega prostora in/ali jih neposredno vključiti v določanje namembnosti gozdov. Pristopov je veliko, vendar do sedaj niso bili prav pogosto uporabljeni. Izdelanih je bilo nekaj raziskav (Matijašič in Silan, 1984; Pirnat, 1990; Anko, 1987), ki so obravnavale obisk gozdov, vrednotenje gozdov in podobno. Pogost problem je, da gozdarji natančno ne poznamo interesnih skupin in njihovih zahtev. Ne poznamo torej vrste zahtev uporabnikov gozda niti ne njihovega pomena. Zato tudi ne vemo povsem natančno, ali se karta funkcij gozdov, ki jo izdelamo v okviru gozdnogospodarskega načrta, ujema z dejanskimi zahtevami in vrednotenjem obiskovalcev gozda.

Za uresničevanje participativnega načrtovanja bo potrebno posvetiti več pozornosti identifikaciji vseh uporabnikov gozdnega prostora, spoznavanju njihovih interesov in zahtev ter kasneje upoštevanju predlogov, mnenj in pravočasnemu demokratičnemu reševanju konfliktov. Ena od možnih oblik sodelovanja z javnostjo je, da jo poleg javnih načrtov na primeren način (publikacije, lokalni mediji) obveščamo o stanju gozdov, problematiki, ciljih in načrtih za prihodnje gospodarjenje z gozdovi (Bončina, 2003). Seveda pa je za obveščanje javnosti potrebno izvedeti, česa si javnost sploh želi. Eden od participativnih pristopov, ki daje načrtovalcem možnost ugotavljanja teh zahtev in komuniciranja z javnostmi, so ankete s spoznavnimi zemljevidi (Bončina, 2004; Hostnik, 2004).

2 NAMEN

Glavni nameni naloge so:

- oceniti številčnost in strukturo obiskovalcev primestnega gozda Glince–Črnuče
- identificirati interesne skupine med obiskovalci
- ugotoviti zahteve obiskovalcev do gozda ter njihovo mnenje o primernosti gozda in gospodarjenja glede na njihovo vrednotenje gozda
- s pomočjo spoznavnega zemljevida opredeliti pomen gozda za obiskovalce in njihovo vrednotenje gozda primerjati s karto funkcij
- preveriti hipotezo, da na področjih s pogostejšim obiskom pričakujemo tudi večji delež socialnih vlog
- ugotoviti zahteve gozdnih posestnikov in njihovo vrednotenje gozda
- presoditi možnost sodelovanja obiskovalcev pri participativnemu načrtovanju

3 METODE

3.1 ŠTUDIJ STROKOVNE LITERATURE

Pri obravnavi izbrane teme smo se posvetili študiju literature, povezane s tematiko ljubljanskih mestnih in primestnih gozdov (Adamič, 1993; Anko, 1993; Čampa, 1993; Golob, 1993; Lesnik in sod., 1993) Prav tako so nam bile v pomoč sorodne tematike ostalih slovenskih mest npr. Celja (Hostnik, 1993), Nove Gorice (Žigon, 1993) in Maribora (Jenčič in Žnidaršič, 1993; Stupan, 2003) in tujine (Groznič, 1996). Ravno tako smo se podrobno naslonili na dosedanje izsledke in raziskave, ki so konkretno povezane z našim proučevanim objektom (Matijašič in Silan, 1984; Pirnat, 1990; Mikuš, 2006). V pomoč pri pridobivanju informacij so bili tudi osebni kontakti s strokovnjaki ZGS (Dragan Matijašič, Marijana Minić, Rok Pisek in drugi).

3.2 TERENSKO DELO

Terensko delo smo izvedli s tremi različnimi postopki: ugotavljanje številčnosti obiska, anketiranje obiskovalcev s spoznavnim zemljevidom in anketiranje lastnikov gozdov.

3.2.1 Ugotavljanje številčnosti obiska

Opazovalna točka Kurirček (Slika 1) leži ob spomeniku NOB ob glavni cesti proti Toškemu čelu in je hkrati tudi parkirišni prostor za številne obiskovalce. Na tem mestu se obiskovalci pogosto zadržujejo nekaj časa. Predvideli smo, da je tu frekvenca obiskovalcev visoka in hkrati omogoča prihod različnih vrst obiskovalcev ter pestro dogajanje. Na opazovalni točki Kurirček je potekalo sočasno z anketiranjem tudi štetje obiska s pomočjo preglednice za ugotavljanje številčnosti obiska (Priloga A), ki je bila podlaga za analizo dnevnega in tedenskega obiska. Štetje smo izvajali od 2. 10. do 12. 10. 2003 tako, da smo v vzorec vključili vse dni v tednu, od ponedeljka do nedelje. Po zgledu nekaterih podobnih raziskav za območje Šmarne gore (Anko, 1987), Katarine pri Ljubljani (Pirnat, 1990) in Rožnika (Lesnik in sod., 1993) je bila potrebna izdelava opazovalnega obrazca, ki je bil prilagojen eni opazovalni točki in potencialnim skupinam obiskovalcev.

Preglednica za ugotavljanje številčnosti obiska (Priloga A) je sestavljena iz dveh delov. V glavi so podatki o datumu, dnevu v tednu in vremenski napovedi za ta dan. V preglednici je bilo mogoče izbirati med šestimi različnimi kategorijami prihoda in odhoda obiskovalca. To so: pešci, tekači, kolesarji, motoristi, osebni avtomobili in ostala vozila, ki smo jih vsak dan registrirali znotraj vsake polne ure od sedme do devetnajste ure. Vsak dogodek oziroma obisk (prihod ali odhod) smo v preglednici registrirali po posameznih urah. Za ločeno beleženje prihodov in odhodov bi namreč morali imeti postavljeno celo mrežo opazovalnih točk na celotnem območju, in sicer na vstopno - izstopnih in ciljnih točkah, tako kot v primeru opazovanj in razčlemb rekreacije v primestni gozdnati krajini – Katarina pri Ljubljani (Pirnat, 1990).



Slika 1: Opazovalna točka Kurirček (foto: Gregor Žlebnik).

3.2.2 Anketiranje obiskovalcev

Anketiranje obiskovalcev gozda je zajelo obdobje enega tedna v oktobru 2003 na opazovalni točki Kurirček. Z anketiranjem smo pričeli v četrtek 2. 10. 2003 in zaključili v nedeljo 12.10.2003. Vmes je bilo vzorčenje zaradi slabega vremena med vikendom 4. in 5. 10. prekinjeno. Nadaljevali smo v ponedeljek 6. 10., in sicer do vključno srede 8. 10. 2003. Manjkajoči vikend smo nadomestili 11. in 12. 10. 2003. S tem smo zajeli vse dni v tednu. Vsak dan je potekalo anketiranje med sedmo in devetnajsto uro.

Izvedli smo anketiranje obiskovalcev, kjer smo poskusili identificirati zainteresirane uporabnike, njihove zahteve in pridobiti njihovo mnenje o primernosti gozda in gospodarjenja za njihove potrebe. Prav tako smo v anketo vključili spoznavni zemljevid (Slika 2), s pomočjo katerega smo želeli opredeliti pomen tega gozda za obiskovalce ter kasneje njihovo vrednotenje primerjati s karto funkcij Zavoda za gozdove Slovenije.

Zavedamo se, da z vzorčenjem ne moremo zaobjeti celotne populacije, ki večino časa (s stalnim ali začasnim prebivališčem) prebiva v neposredni in širši okolici proučevanega objekta (Vehovar, 2001) in je hkrati koristnik obravnavanega prostora. Z vzorčenjem vključujemo tudi dnevne migrante, ki so se znašli na tem območju in so koristniki obravnavanega prostora za dnevno pa tudi za rekreacijo konec tedna.

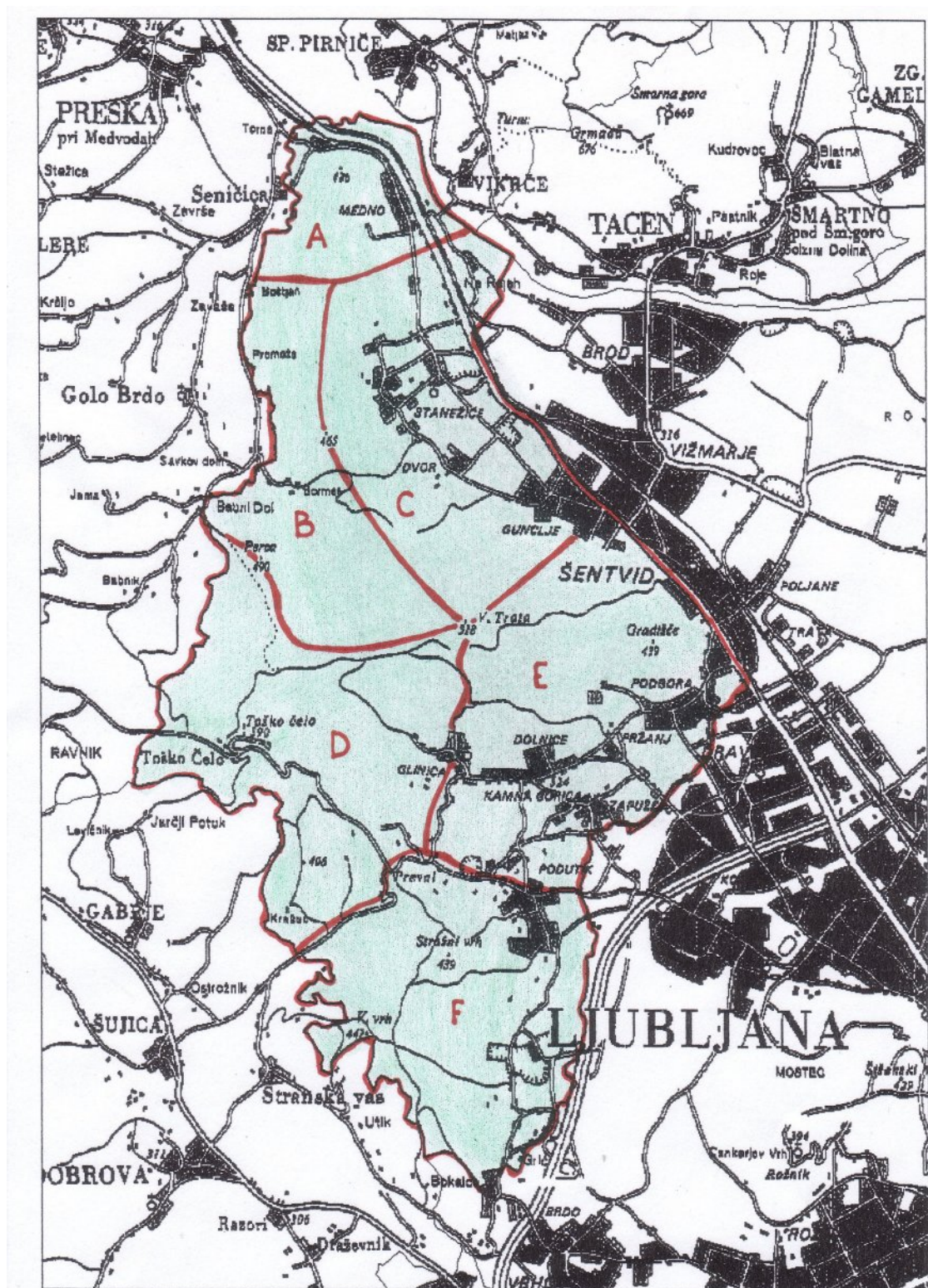
Zaradi operativnih razlogov, kot so omejena finančna sredstva, število anketarjev in časovni okvir izvedbe, smo proučevali le tako imenovano anketirano populacijo (Vehovar, 2001). To so bili vsi tisti mimoidoči na opazovalni točki Kurirček, ki so bili v anketi pripravljeni sodelovati.

Teoretično bi v vzorec bil lahko vključen vsak (*ang. census*), ki bi se v času izvajanja ankete nahajal na proučevanem objektu (Vehovar, 2001), dejansko pa samo tisti, ki se je v času izvajanja ankete znašel na opazovani točki. Ista oseba je bila anketirana le enkrat, čeprav se je vračala mimo opazovalne točke isti ali katerikoli drug dan izvajanja ankete.

Anketiranje je bilo izvedeno na kraju samem. Anketo smo vročili vsakemu mimoidočemu, ki je želel sodelovati. Anketirance smo spodbujali k sodelovanju s poudarjanjem pomena raziskave.

Zavračanje sodelovanja v anketni raziskavi lahko izvira iz načelnega odpora do anketiranja, lahko pa le iz začasne preobremenjenosti oziroma pomanjkanja časa. Obseg zavrnitev je v anketnih raziskavah različen in je v splošnem odvisen od vrste okoliščin, predvsem od vsebine raziskave, dolžine vprašalnika ter od spretnosti in naporov anketarjev oziroma raziskovalcev. Za pridobitev sodelovanja je ugodno tudi navajanje širših družbenih koristi, ki nastajajo s tem, ko anketiranec sodeluje v raziskavi. Praviloma se izrecno zagotovi anonimnost in zaupnost podatkov, s čimer se odpravijo morebitni pomisleki in strahovi v zvezi z nadaljnjo uporabo podatkov. Sodelovanje se zagotavlja tudi s primerno sestavljenim vprašalnikom, ki se prične z enostavnimi in privlačnimi vprašanji (Vehovar, 2001).

Zainteresirani obiskovalci so ankete izpolnjevali sami, nekatere pa smo zaradi hitrejše izvedbe ankete spraševali kar mi. Ob morebitnih težavah pri izpolnjevanju, zaradi obsežnosti in težavnosti ankete, smo anketirancem pomagali z dodatnimi pojasnili. S tem smo se izognili morebitnim neodgovorjenim vprašanjem. Vzroki so lahko različni: anketiranci ne poznajo odgovorov na nekatera vprašanja, zavrnejo odgovor na nekatera vprašanja ali posredno zavrnejo odgovor na določeno vprašanje, ker so preveč osebna, jih spravljajo v zadrego ali pa menijo, da niso relevantna za cilje raziskave. Prav tako lahko anketar zaradi naglice, nespretnosti ali drugih vzrokov vprašanje preskoči ali pozabi zapisati odgovor (Vehovar, 2001). Zastavljena vprašanja so bila v vseh naših anketah odgovorjena v celoti.



Slika 2: Spoznavni zemljevid GGE Glince–Črnuče.

Anketa je bila izvedena kot priložnostno vzorčenje na podlagi ekspertne izbire položaja anketarja na terenu, ki je ena najenostavnejših oblik neverjetnostnega vzorčenja. V tem primeru vzorec, ki naj bi bil reprezentativen, izbere strokovnjak, ki pozna vsebino raziskovanega področja. Neverjetnostno vzorčenje je v praksi nadvse razširjeno, saj so taki vzorci mnogo cenejši in izvedbeno hitrejši, ocene pa se nemalokrat ne razlikujejo od ocen iz verjetnostnih vzorcev. Ker za neverjetnostne vzorce teorija statističnega sklepanja ne velja, pri teh vzorcih ne moremo izračunati intervalov zaupanja, niti ne moremo preverjati domnev. Ocenjevanje kakovosti neverjetnostnih vzorcev je zato subjektivne narave, saj porazdelitev vzorčnih ocen ne temelji na statističnih zakonitostih (Vehovar, 2001).

Na anketo se je odzvalo 309 anketiranih. Izpolnjevanja ankete je v povprečju trajalo deset do petnajst minut.

Anketni vprašalnik (Priloga B) je obsegal 5 splošnih vprašanj za opis anketirancev in 20 vsebinskih vprašanj. V določenih sklopih so bila vključena tudi številna podvprašanja.

Vprašanja o anketirancih so se nanašala na spol, starost, njihovo izobrazbo, socialni status ter občino prebivališča, od koder so prišli.

Vsebinska vprašanja pa so:

- 1) Kolikokrat letno obiščete ta gozd?
- 2) Kdaj običajno zahajate v ta gozd?
- 3) V katerem letnem času največ zahajate semkaj?
- 4) Kako dolgo običajno ostanete v gozdu?
- 5) Kako daleč se giblujete (peš) v gozdu?
- 6) Kako najpogosteje pridete do tega gozda?
- 7) Kakšen je današnji namen vašega obiska v tem gozdu?
- 8) Od zgoraj naštetih dejavnosti povejte, kateri dve dejavnosti sta najpogostejši.
- 9) V kakšni skupini najraje zahajate v gozd?
- 10) Zakaj obiskujete ta gozd ? Rangirajte po pomembnosti:
 - mir, sprostitvev
 - čist zrak
 - lep razgled
 - gozdni sadeži

- bližina doma - dostopnost
- dobre možnosti za rekreacijo
- lep gozd
- delo v gozdu
- ker so ostali gozdovi v okolici preobljudeni
- drugo – kaj?

11) Kaj od naštetega se vam pri obisku tega gozda zdi najbolj moteče? Rangirajte po pomembnosti:

- hrup
- preobljudenost
- drugi rekreativci
- neurejena okolica
- zanemarjen gozd
- črna odlagališča
- kamnolomi
- delo v gozdu
- strah pred živalmi
- strah pred klopi
- slaba dostopnost
- slabo označene poti
- slabo vzdrževane poti
- preveč poti
- premalo poti
- drugo – navedi kaj

12) Kako pomemben se vam zdi ta gozd za:

- rekreacijo in oddih
- pridelovanje lesa
- estetsko podobo krajine
- življenjski prostor rastlin in živali
- prostor za nabiranje gozdnih sadežev
- prostor za lov
- varovanje zemljišč pred erozijo

- vzgojo in poučevanje mladine in otrok
- varovanje vodnih virov
- drugo – navedi kaj

13) V kateri del območja (glej spoznavni zemljevid) najbolj pogosto zahajate? Dva odgovora:

- najpogostejši del
- drugi najpogostejši del

14) Koliko po vašem mnenju ogroža te gozdove:

- sečnja v gozdu
- naravne ujme
- poseki zaradi gradnje cest, objektov, kamnolomov...
- pretirano nabiranje gozdnih sadežev
- onesnaževanja zraka
- številni obiskovalci
- erozija
- drugo – navedi kaj

15) Se strinjate, da je dovoljen prost dostop v (po vrsti lastništva)?

16) Se vam zdi, da imate dovolj informacij o gozdu, ki ga obiskujete?

17) Ali veste, da se tudi za te gozdove izdelujejo gozdnogospodarski načrti, ki zagotavljajo mnogonamensko gospodarjenje z gozdovi?

18) Na kakšen način bi želeli prejeti informacije o tem gozdu (kot glavna oblika informiranja in kot druga najpogostejša oblika)?

19) Ali veste v čigavi lasti so ti gozdovi?

20) Katero lastništvo bi bilo po vašem najbolj ustrezno za te gozdove?

3.2.3 Navezava stikov z lastniki gozdov

Tretji del terenskega dela je obsegal navezavo stikov z lastniki gozdov in izpeljavo vodenega intervjuja z njimi. Lastniki so bili izbrani po nasvetu takratne revirne gozdarke Marijane Minić. Predlagani lastniki so bili večinoma pripravljeni sodelovati. Nekateri so obisk oziroma sodelovanje tudi zavrnili, zato je bilo potrebno ponovno iskanje in

kontaktiranje z dodatnimi lastniki. Kriterija za izbiro lastnikov v vzorec sta bila dva: pripravljenost za sodelovanje v intervjuju in oddaljenost prebivališča posestnikov od proučevanega objekta oziroma njegove bližnje okolice. Za osebni obisk pri lastnikih gozdov je bila potrebna predhodna telefonska najava s podrobno obrazložitvijo namena raziskave. Na ta način smo se izognili nesodelovanju. Zaradi odsotnosti nekaterih lastnikov v času najave obiska je bilo potrebno tudi večkrat vzpostaviti telefonski kontakt z njimi. V primeru odsotnosti v raziskavah z osebnim anketiranjem se običajno opravijo poskusi ponovnega kontaktiranja (Vehovar, 2001).

Obiski lastnikov so običajno potekali na njihovih domovih meseca februarja, marca in aprila 2004. V intervjuju je sodelovalo 32 lastnikov gozdov. Nihče izmed njih ni odklonil sodelovanja. Pri obisku so lastniki z našo pomočjo izpolnili anketni vprašalnik, ki se je nanašal na lastnike in njihove parcele, ter njihov odnos do gozda, gospodarjenja in sodelovanja z javno gozdarsko službo (Priloga C).

3.3 KABINETNO DELO

3.3.1 Izdelava ankete

Za anketiranje obiskovalcev je bila potrebna predhodna izdelava anketnega vprašalnika. Anketni vprašalnik smo sestavili s pomočjo vprašalnikov in raziskav, ki so že obravnavali podobno tematiko ali pa so se nanašale na izbrano področje (Lesnik, 2001; Pirnat, 1990, 1991; Anko, 1987; Škof, 2002; Žigon, 1993). Zaradi obsežnosti ankete smo nekatera vprašanja prilagodili proučevanemu objektu, zaradi specifičnosti raziskave pa smo vključili kar nekaj dodatnih vprašanj.

3.3.2 Izdelava spoznavnega zemljevida

S pomočjo terenskega ogleda in preučevanja topografskih kart smo razdelili objekt na več polj. To nam je bilo v pomoč tudi zaradi lažjega ugotavljanja najbolj obiskanih delov tega območja. Spoznavni zemljevid smo izdelali tako, da smo del proučevanega objekta razporedili okvirno po mejah odsekov na polja A, B, C, D, E in F (Slika 2). Spoznavni zemljevid je bil priložen k anketi in je služil za določitev pogostosti obiskovanja

posamičnih polj. Služil nam je tudi kot pomoč za presojo karte funkcij proučevanega objekta.

3.3.3 Izdelava karte funkcij

S pomočjo spoznavnega zemljevida smo želeli opredeliti pomen gozda za obiskovalce in njihovo vrednotenje gozda primerjati s karto funkcij. Karto funkcij za proučevani objekt smo izdelali na podlagi podatkovnih slojev, temeljne topografske karte (TTK) in digitalnih ortofoto posnetkov (DOF). Podatkovne sloje iz DBF datotek smo pridobili na OE ZGS Ljubljana, DOF-e in TTK pa na CE ZGS. Izvorni podatkovni sloji zajemajo podatke v vektorski (podatkovni sloji za oddelke, odseke in enote, masko gozda in ploskovne funkcijske enote) in rastrski obliki (ortofoto posnetki, temeljna topografska karta).

Za izdelavo kartnega dela smo uporabili program Map Info Pro. Karto funkcij smo izdelali s prekrivanjem podatkovnih slojev v prostorskem informacijskem sistemu, ki smo jih nanesli na DOF-e ali na TTK. Na te geokodirane podatke smo nanesli tudi meje polj iz našega spoznavnega zemljevida in ploskovne funkcijske enote. Posamezna polja v našem objektu smo prikazali kot DOF-e, prekrite z barvnimi prikazi funkcijskih enot (Priloga E1-E6). Celotno območje našega objekta pa smo prikazali kot temeljno topografsko karto, prekrito s karto funkcij (Priloga F). Za ustrezen prikaz DOF-ov na formatu A4 in Karte funkcij na formatu A3 smo prilagodili merilo.

3.3.4 Primerjava pomena gozda za obiskovalce

Odgovore anketirancev smo vnesli in obdelali s pomočjo programa MS Excel, s katerim smo izdelali tudi vrtilne preglednice, ki so bile osnova za prikaz rezultatov ankete. V pomoč so nam bili tudi podatkovni sloji iz DBF datotek ZGS, ki smo jih s pomočjo programa Map Info Pro uvozili v MS Excel.

4 OPIS OBJEKTA

4.1 OPIS NARAVNIH RAZMER

4.1.1 Lega

Proučevani objekt obsega večji del nekdanje GGE Glince–Črnuče (Slika 3), ki je po novem sestavni del GGE Ljubljana (Gozdnogospodarski načrt ..., 2005). Objekt je v celoti podaljšek Polhograjskih Dolomitov. Na severnem delu sega objekt od Seničice in Mednega in poteka po svoji vzhodni strani mimo Stanežič, Dvora, Guncelj in Šentvida ter Pržana na vzhodu. Nadaljuje se v smeri proti Dolnicam, Glincam, Podutiku do Griča in Bokalc na jugu. Po svoji zahodni strani se v celoti ujema z mejo gozdnogospodarske enote Glince – Črnuče in sicer od Bokalc proti Klobuku pri Stranski vasi, Šujiskem gozdu, zahodno od Toškega Čela, proti Golemu Brdu ob Mavelščici mimo Seničice do Medna.



Slika 3: Panorama proučevanega primestnega gozda (foto: Gregor Žlebnik).

4.1.2 Relief

Raziskovani gozd je prepleten s številnimi jarki in hudourniki. Izgled oblikujejo številni neizraziti griči, ki se spuščajo proti Ljubljanski kotlini. Hudourniki in potoki se proti ravnini umirjajo in se vijejo po ravninah. Imena potokov so krajevna in pogosto jih obiskovalci imenujejo po svoje. Večji potok teče iz Bajčeve doline, ki se mu pridružujejo še ostali potočki, največji priteče iz doline Bormes in daje dolini izrazito podobo. Nanosne doline so porasle z jelševimi in jesenovimi logi. Manj izraziti potočki pritečejo iz doline Pržana in Glinc, ki pa obema dajo značaj obrežnih gozdov (Gozdnogospodarski načrt ..., 1994).

4.1.3 Podnebne značilnosti

Podnebne značilnosti lahko opišemo s celinskim klimatskim tipom, z največ padavinami v poletnih in jesenskih mesecih. Tako znaša povprečna letna količina padavin okoli

1.350 mm. Naraščanje količine padavin z nadmorsko višino je minimalno. Povprečna letna temperatura je 9,7°C, januarska -1,1°C in julijska 19,6°C. Posledica medgorske kotlinske lege so dokaj neugodne klimatske razmere. Zaradi kotlinske lege v hladnih mesecih z zmanjšano vetrovnostjo in povečano temperaturno inverzijo narašča onesnaženost ozračja ter število dni z meglo, ki jih je v Ljubljani v dolgoletnem povprečju kar 150 na leto. Megla je pogostejša v južnem, bolj zamočvirjenem delu. Prevladujejo vetrovi iz jugozahodne smeri (Gozdnogospodarski načrt ..., 2005).

Opisane klimatske razmere se nanašajo na klimo na širšem odprtem prostoru. V gozdu lahko govorimo o sestojni klimi, katere glavna značilnost so ublaženi temperaturni in drugi ekstremi. Gozd izravnava vodno bilanco, kar se še posebej pozna v sušnih letih. Pozimi snežna odeja ščiti rastline in tla pred močnim mrazom, spomladi se s taljenjem snega ublaži padavinski minimum. V sestoji se ublaži tudi moč vetra, kar je važno za potek normalne transpiracije in asimilacije. Navedene značilnosti sestojne klime se spreminjajo v odvisnosti od lege in položaja v pokrajini, reliefa, vrstne sestave sestoja (Gozdnogospodarski načrt ..., 2005).

4.1.4 Hidrološke razmere

Vsi vodotoki v gozdnogospodarski enoti sodijo v vodozbirno območje reke Save. Podtalnica v debelih prodnatih plasteh je vir pitne vode mesta Ljubljane, zato so na tem področju vodna zbirališča in črpališča. Gradaščica dobi na Viču z leve pritok, rečico Glinščico, ki priteče iz ozemlja med Rožnikom in Utikom, izvira pa pod Toškim čelom na vzhodu Polhograjskega hribovja. Večjih stoječih voda v območju ni (Gozdnogospodarski načrt ..., 2005).

4.1.5 Matična podlaga in tla

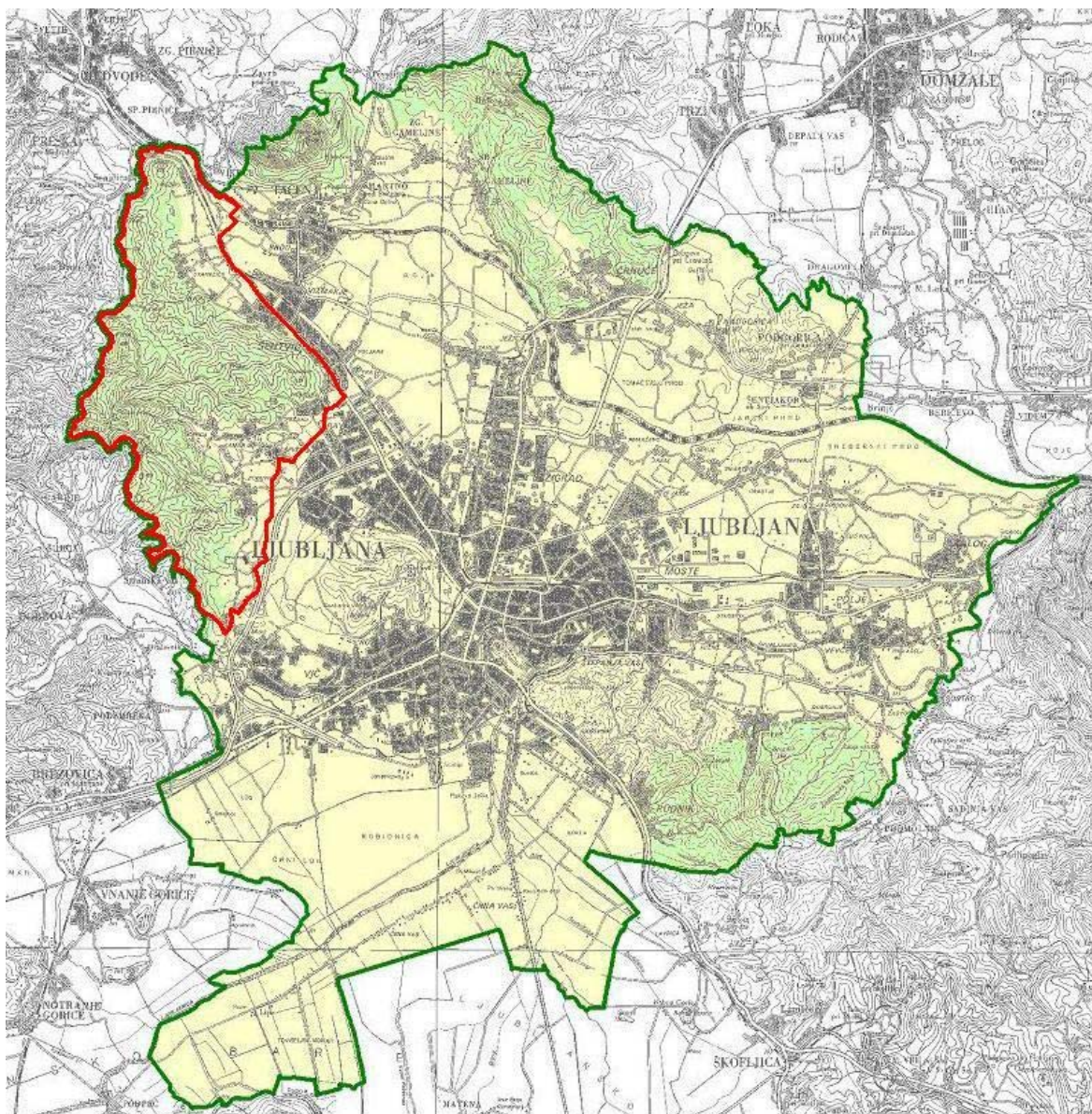
Geološka podlaga gričevnatih predelov je pretežno iz karbonskih in permskih skrilavcev in peščenjakov. Na gričevnatem delu GGE Ljubljana, na geološki podlagi glinastih skrilavcev in peščenjakov so se razvila distrična rjava tla (tipična, lesivirana in distrični ranker). Na karbonatni matični podlagi najdemo rjava pokarbonatna tla in rendzine. V obrečnih dolinah gričevja se nahajajo nekarbonatna obrečna – oglejena tla (Gozdnogospodarski načrt ..., 2005).

4.1.6 Pomen krajine, krajinski tipi, gozdnatost

Enota Glince–Črnuče ima zaradi svoje neposredne bližine mesta Ljubljane poseben pomen. S svojimi griči, dolinami in potočki je izjemno atraktivna, blaga in zaradi redkih naselij in posameznih kmetij deluje domače. Oblikovanost krajine nudi prelepe krajinske razglede proti Gorenjski, Štajerski, Dolenjski in proti Polhograjskim Dolomitom. Pomen takšne krajine je velik za obremenjene mestne ljudi, site prometa, hrupa in slabega zraka, ker v prostem času lahko hitro pridejo do »svoje« razgledne točke - Šmarne gore, Toškega čela ali Katarine. Skozi gozdove enote so vse točke dosegljive tudi za rekreativca v sprejemljivem času. Zaradi kmečkega načina gospodarjenja imajo gozdovi nek pridih rustikalnosti, ki na ljudi deluje prijazno domače. Do gozda v enoti Glince–Črnuče je iz centra mesta le nekaj minut vožnje in zato spada v kategorijo gozdov, ki jim pravimo primestni gozdovi. Ti gozdovi ne oblikujejo samo ožjega območja, ampak dajejo podobo celemu mestu Ljubljana, ki si ga brez tega zelenega obroča ne moremo predstavljati. (Gozdnogospodarski načrt ..., 1994).

V GGE Ljubljana (Slika 4) ločimo dva krajinska tipa: kmetijska in primestna krajina (15.242,81 ha) ter gozdnata krajina (3.520,64 ha). Krajinski tip kmetijska in primestna krajina so območja, v katerih je gozda manj kot 40 %, prevladujejo pa kmetijske površine in naselja. Obsega Ljubljansko kotlino oziroma predel okrog njenega najbolj naseljenega dela. Gozdov v tem predelu je ostalo le malo, saj so bile vse primerne površine izkoriščene za kmetijstvo ali pa so krčitve gozda bile posledica urbanizacije. Posebnosti so z gozdom porasli osamelci (Rožnik, Grajski grič, Podgoriški hrib) in z gozdom poraslo gričevnato obrobje. Prevladujejo mešani gozdovi in nekdam stelarjeni borovi gozdovi. Ob obrežjih in sotočju rek (Save, Ljubljanice) so velika prodišča z značilno obrežno vegetacijo. Krajinski tip gozdnata krajina so severni predeli GGE okoli Šmarne gore, Rašice, naselja Gamelj in Črnuškega hriba, na južnem delu okoli Zadvorskega in Dobrunjskega hriba ter na zahodnem delu GGE okoli Stražnega vrha in Šentviškega hriba.

Čeprav v GGE Ljubljana gozdovi prekrivajo le četrtno celotne površine enote, v proučevanem objektu enote Glince – Črnuče gozdovi prekrivajo večji del (63 %). Iz karte (Slika 4) je razvidno, da večina proučevanega objekta enote Glince–Črnuče spada v gozdnati tip krajine.



Slika 4: Krajinski tipi v GGE Ljubljana. Zelena črta označuje mejo GGE Ljubljana, rdeča pa proučevani objekt. Rumene površine predstavljajo kmetijske in primestne površine, zelene pa gozdne površine (povzeto po Gozdnogospodarski načrt ..., 2005).

4.2 PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

4.2.1 Vrednotenje funkcij gozdov

V skladu s predpisi so ovrednotene ekološke funkcije (funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, hidrološka, biotopska in klimatska), socialne funkcije (funkcija varovanja kulturne dediščine in drugih vrednot okolja, funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot, estetska, raziskovalna, poučna, turistična, rekreacijska,

obrambna, higiensko-zdravstvena in zaščitna) ter proizvodne funkcije (lesnoproizvodna, lovnogospodarska in funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin).

Funkcije gozdov so v gozdnogospodarskem načrtu (GGN) ovrednotene s tremi stopnjami poudarjenosti in so prikazane po gozdnofunkcijskih enotah na karti v merilu 1:25.000. Gozdnofunkcijske enote določajo gozdni prostor, torej zajemajo gozd in negozdna zemljišča, ki so z gozdom funkcionalno povezana in skupaj z gozdom zagotavljajo uresničevanje njegovih funkcij. Pri prvi stopnji poudarjenosti funkcije določajo način gospodarjenja z gozdom, pri drugi stopnji poudarjenosti funkcije pomembno vplivajo na način gospodarjenja z gozdom, pri tretji stopnji poudarjenosti funkcije le deloma vplivajo na gospodarjenje z gozdom (Pravilnik o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih, 1998). Preglednica 1 prikazuje ekološke, socialne in proizvodne funkcije s prvo in drugo stopnjo poudarjenosti v GGE Ljubljana. Površina gozdov v GGE s prvo stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij je 6.105 ha, gozdov s prvo stopnjo poudarjenosti socialnih funkcij je 10.354 ha ter gozdov s prvo stopnjo proizvodnih funkcij 2.078 ha. Funkcije se lahko med seboj tudi prekrivajo, zato je lahko njihova skupna površina večja od površine gozdov oziroma gozdnega prostora.

Preglednica 1: Površine gozdnega prostora GGE Ljubljana s poudarjenimi funkcijami 1. in 2. stopnje (Gozdnogospodarski načrt ..., 2005).

Funkcija	1. stopnja			2. stopnja		
	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.
EKOLOŠKE FUNKCIJE						
Varovanje gozdnih zemljišč in sestojev	63,56	1,2	1,2	467,03	9,0	9,0
Hidrološka funkcija	484,31	9,3	9,3	764,20	14,7	14,7
Biotopska funkcija	1.514,63	29,1	29,1	889,86	17,1	17,1
Klimatska funkcija	4.042,34	77,6	77,6	129,89	2,5	2,5
SOCIALNE FUNKCIJE						
Zaščitna funkcija	2,35	100,0	0,0	0,00	0,0	0,0
Higiensko-zdravstvena funkcija	4.027,63	77,4	77,4	807,53	15,5	15,5
Obrambna funkcija	16,52	100,0	0,3	0,00	0,0	0,0
Rekreacijska funkcija	3.002,80	57,7	57,7	1.396,47	26,8	26,8
Turistična funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0
Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot	25,35	0,8	0,5	3.089,72	99,2	59,3
Varovanje kulturne dediščine	261,66	89,0	5,0	32,40	11,0	0,6
Poučna funkcija	80,23	1,5	1,5	181,30	3,5	3,5
Raziskovalna funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0
Estetska funkcija	2.937,39	99,5	56,4	13,34	0,5	0,3
PROIZVODNE FUNKCIJE						
Lesnoproizvodna funkcija	824,80	17,5	15,8	2.116,04	44,9	40,6
Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin	1.204,91	100,0	23,1	0,00	0,0	0,0
Lovnogospodarska funkcija	47,87	100,0	0,9	0,00	0,0	0,0

Opombe k preglednici 1:

Za prvo in drugo stopnjo poudarjenosti so prikazane površine posameznih funkcij: v ha, v odstotkih površine in v odstotku gozdnega prostora (% g. prost.), kjer je ta funkcija prisotna.

Vsota površine gozdov z lesnoproizvodno funkcijo je enaka površini gozda, kjer je načrtovan posek. Vsoti površin funkcije pridobivanja drugih gozdnih dobrin in lovnogospodarske funkcije sta enaki površini gozda s prvo stopnjo poudarjenosti teh funkcij; vsota površin raziskovalne funkcije je enaka površini gozdnega prostora s 1. stopnjo poudarjenosti te funkcije; vsote površin zaščitne in obrambne funkcije ter funkcije varovanja naravne in kulturne dediščine so enake površini gozdnega prostora s 1. in 2. stopnjo poudarjenosti te funkcije; vsote površin rekreacijske, turistične in poučne funkcije, so enake vsoti površin gozdnega prostora, zmanjšanega za njegove ograjene površine; vsote površin vseh drugih funkcij so enake površini gozdnega prostora.

4.2.2 Ekološke funkcije

Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev

Na proučevanem objektu ta funkcija ni določena v nobeni od stopenj poudarjenosti, pač pa je določena na ostalih predelih GGE Ljubljana, ki niso predmet našega proučevanja.

Hidrološka funkcija

Prvo stopnjo poudarjenosti hidrološke funkcije imajo gozdovi na območjih prve in druge varstvene cone po Odloku o zaščiti virov pitne vode, to pa so gozdovi ob črpališčih in vodarnah, ki pa se ne nahajajo na našem proučevanem objektu. Prvo stopnjo poudarjenosti hidrološke funkcije imajo tudi ožja območja vodnih zajetij in drugih vodnih virov, izvirov ter območja nad poznanimi kraškimi jamami. V GGE Ljubljana je evidentiranih 32 izvirov. Na proučevanem objektu je največ izvirov na Šentviškem hribu.

Drugo stopnjo poudarjenosti hidrološke funkcije imajo gozdovi na širšem vodozbirnem območju (po Odloku o zaščiti virov pitne vode je to 3. varstvena cona), kamor sodijo poleg manjših ostankov gozda na Ljubljanskem polju tudi gozdni ostanki na potencialnih vodovarstvenih območjih (območja podtalnice in izvirov - s pasom okoli izvirov z radijem 30 m) ter ob vodotokih in manjših stoječih vodah v širini ene do dveh drevesnih višin (slednje na karti funkcij ni posebej označeno). Relativno visok odstotek površine gozdnega prostora v GGE Ljubljana z drugo stopnjo poudarjenosti hidrološke funkcije, ki znaša 15,6 %, je tudi posledica vrednotenja funkcije zaradi karbonatne podlage kot potencialnega vodovarstvenega območja. Sem sodi tudi predel okoli Toškega čela in Glinca.

Klimatska funkcija

Prvo stopnjo klimatske funkcije imajo gozdovi in pasovi gozdnega drevja, ki varujejo kmetijske površine pred vetrom, izsuševanjem in pozebo oziroma blažijo vremenske skrajnosti v območjih naselij. Na proučevanem objektu so to vsi gozdovi razen mejnega pasu v k.o. Stanežiče in notranjega dela k.o. Šentvid nad Ljubljano (območje med Toškim čelom in Bormesom).

Biotopska funkcija

Manjše gozdne površine s svojim obstojem bistveno prispevajo k pestrosti krajine in tako kot gozdne enklave v urbano-kmetijski krajini opravljajo biotopsko funkcijo s prvo stopnjo poudarjenosti. K tem gozdnim površinam spada tudi Draveljska gmajna in Koseški boršt. Prvo stopnjo biotopske funkcije imajo tudi okolice gnezd in kalov, ki so na zahodnem delu GGE (med Bormesom in Gričem).

Drugo stopnjo poudarjenosti biotopske funkcije imajo gozdne površine, ki so po Uredbi o posebnih varstvenih območjih Nature 2000 (2004) evidentirane kot območja Nature 2000. Poleg Nature 2000 imajo drugo stopnjo poudarjenosti biotopske funkcije tudi zimovališča oziroma mirne cone, ki so registrirane tudi v k.o. Glince in k.o. Grič).

4.2.3 Socialne funkcije

Zaščitna funkcija

Zaščitna funkcija prve stopnje poudarjenosti na našem proučevanem objektu ni določena, ker ni nobenega objekta, ki bi bil ogrožen.

Higiensko – zdravstvena funkcija

Prvo stopnjo poudarjenosti higiensko-zdravstvene funkcije imajo vsi gozdovi v neposredni okolici mesta Ljubljane razen zahodnih delov k.o. Stanežiče, Vižmarje, Šentvid in Glince. Ta preostanek opravlja higiensko-zdravstveno funkcijo druge stopnje poudarjenosti.

Obrambna funkcija

Na proučevanem objektu ni prisotne obrambne funkcije prve stopnje.

Rekreacijska funkcija

Rekreacijsko funkcijo prve stopnje poudarjenosti imajo vsi zelo obiskani gozdovi v samem mestu (Rožnik, Šišenski hrib) in v neposredni bližini Ljubljane. To so gozdovi na celotnem delu preučevanega območja Šentviškega hriba in Toškega čela. Manj obiskani predeli imajo drugo stopnjo poudarjenosti te funkcije.

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot

Prve stopnje funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot na našem proučevanem objektu ni.

Gozdovi z drugo stopnjo funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot zavzemajo 3.089,72 ha gozdov, kar pomeni 59,3 % gozdnega prostora v GGE Ljubljana. Na našem proučevanem objektu gre za del krajinskega parka Polhograjski Dolomiti, ki je območje izjemne floristične pestrosti (Odlok o razglasitvi ..., 1974).

Deli narave, ki so predlagani za naravne vrednote, so naravne vrednote lokalnega pomena (NVLP) oziroma državnega pomena (NVDP). Lokalnega pomena so doline oziroma območja rek in potokov, na primer malo Brezarjevo brezno pri Podutiku.

Drugo stopnjo funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot imajo tudi ekološko pomembna območja, označena s kratico EPO, ki pa jih na našem proučevanem objektu ni. Drugo stopnjo obravnavane funkcije imajo tudi gozdni habitatni tipi bukovih gozdov, hrastovo-gabrovih gozdov, termofilnih gozdov mešanih listavcev in obrečnih vrbovij. Sem lahko štejemo tudi druge gozdne otoke.

Funkcija varovanja kulturne dediščine

Prva stopnja poudarjenosti funkcije varovanja kulturne dediščine je valorizirana v gozdovih ob pomembnih objektih kulturne dediščine. Na proučevanem objektu so to prazgodovinska gradišča nad Mednim in nad Podgoro ter morišče domobrancev Brezarjevo brezno.

Drugo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi v okolici manj pomembnih objektov kot je na našem proučevanem objektu trasa antičnega vodovoda pri Kosezah.

Estetska funkcija

Gozdovi z estetsko funkcijo prve stopnje poudarjenosti v GGE Ljubljana merijo 2.937,39 ha gozdov. Gre za gozdove, gozdne otoke in izrazite gozdne robove, ki največ prispevajo k lepoti krajine. Takšni so tudi vsi gozdovi Šentviškega hriba.

Drugo stopnjo poudarjenosti estetske funkcije imajo gozdovi (skupaj 13,34 ha) na Bokalcu.

Poučna funkcija

Prva stopnja poudarjenosti poučne funkcije je valorizirana v gozdovih, ki so opremljeni z učnimi potmi ali z drugimi učnimi objekti. Na proučevanem objektu ta ni valorizirana.

Druga stopnja poudarjenosti poučne funkcije je valorizirana v gozdovih, v katerih je javnost, zlasti mladina, občasno seznanjena z lastnostmi in zakonitostmi gozda ter njegovimi funkcijami, niso pa ti gozdovi posebej opremljeni za ta namen.

4.2.4 Proizvodne funkcije

Lesnoproizvodna funkcija

Lesnoproizvodna funkcija je valorizirana v gozdovih, v katerih je načrtovan posek. Sem sodi tudi večina varovalnih gozdov, ker je v njih v izjemnih primerih možen sanitarni posek.

Prva stopnja poudarjenosti lesno proizvodne funkcije je valorizirana v gozdovih, v katerih je mogoče dolgoročno sekati letno več kot 5 m³/ha. Skupno je v GGE Ljubljana 17 % gozdov s takim načrtovanim posekom. To so predvsem gozdovi GR Acidofilno bukovje, GR Bukovje z gradnom in GR Gabrovje s hrasti. Drugo stopnjo imajo predvsem gozdovi tistih GR, kjer je možno dolgoročno sekati letno od 2 m³/ha do 5 m³/ha. Sem spada GR Borovi gozdovi na rastiščih acidofilnih bukovij, ki so tudi na našem proučevanem objektu.

Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin

Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin je valorizirana v gozdovih, kjer se pridobivajo gozdne dobrine v količinah, ki znatno presegajo povprečje. V GGE Ljubljana so obiskovalci gozdov predvsem rekreativci, ki radi združijo prijetno s koristnim, večinoma nabirajo borovnice, kostanj in gobe, druge gozdne dobrine pa znatno manj. V našem primeru je nabiralništvo najbolj razširjeno v Šentviškem hribu oziroma širše med Mednim in Podutikom.

Lovnogospodarska funkcija

Lovnogospodarsko funkcijo prve stopnje poudarjenosti imajo gozdovi v predelih okoli intenzivno vzdrževanih gozdnih jas (severno od Toškega čela) in v predelih okoli desetih evidentiranih krmišč (sedem jih je na našem proučevanem območju).

4.3 OPIS IN ORIS PROUČEVANEGA OBJEKTA

Proučevani objekt (Slika 5) se nahaja v GGE Ljubljana (Gozdnogospodarski načrt ..., 2005), ki leži v osrednjem delu Ljubljanskega gozdnogospodarskega območja. Pečat mu daje glavno mesto Ljubljana s cestnim in železniškim križem, prepredenostjo z elektrovodi in drugimi infrastrukturnimi objekti ter z velikim vplivom na okolico. Skupna površina enote je 18.763 ha. Od tega je 4.757 ha gozdov. Površina gozdnega prostora je 5.206 ha. Gozdovi prekrivajo 25 % celotne površine. Gozdove v GGE uvrščamo v kmetijsko in primestno krajino. V gozdnogospodarski enoti Ljubljana prevladujejo zasebni gozdovi (86 %). Sledijo državni gozdovi (8 %), občinski (4 %) in gozdovi drugih pravnih oseb (2 %). Število zasebnih gozdnih posestnikov je 10.809. Povprečna zasebna gozdna posest je velika 0,36 ha.

V prejšnjem GGN je bil proučevani objekt sestavni del GGE Glince-Črnuče. V GGE Glince-Črnuče je površina gozdnega prostora zavzemala 1.775 ha, od tega so prevladovali zasebni gozdovi (91 %), sledili so državni gozdovi (5 %) in gozdovi drugih pravnih oseb (4 %).

Ne glede na to, da je nova enota (Gozdnogospodarski načrt ..., 2005) po gozdnatosti skoraj trikrat večja, zasebni gozdovi še vedno predstavljajo velik delež. Razliko pa smo opazili v tem, da se v novem načrtu pojavi dodatna kategorija - občinski gozdovi.

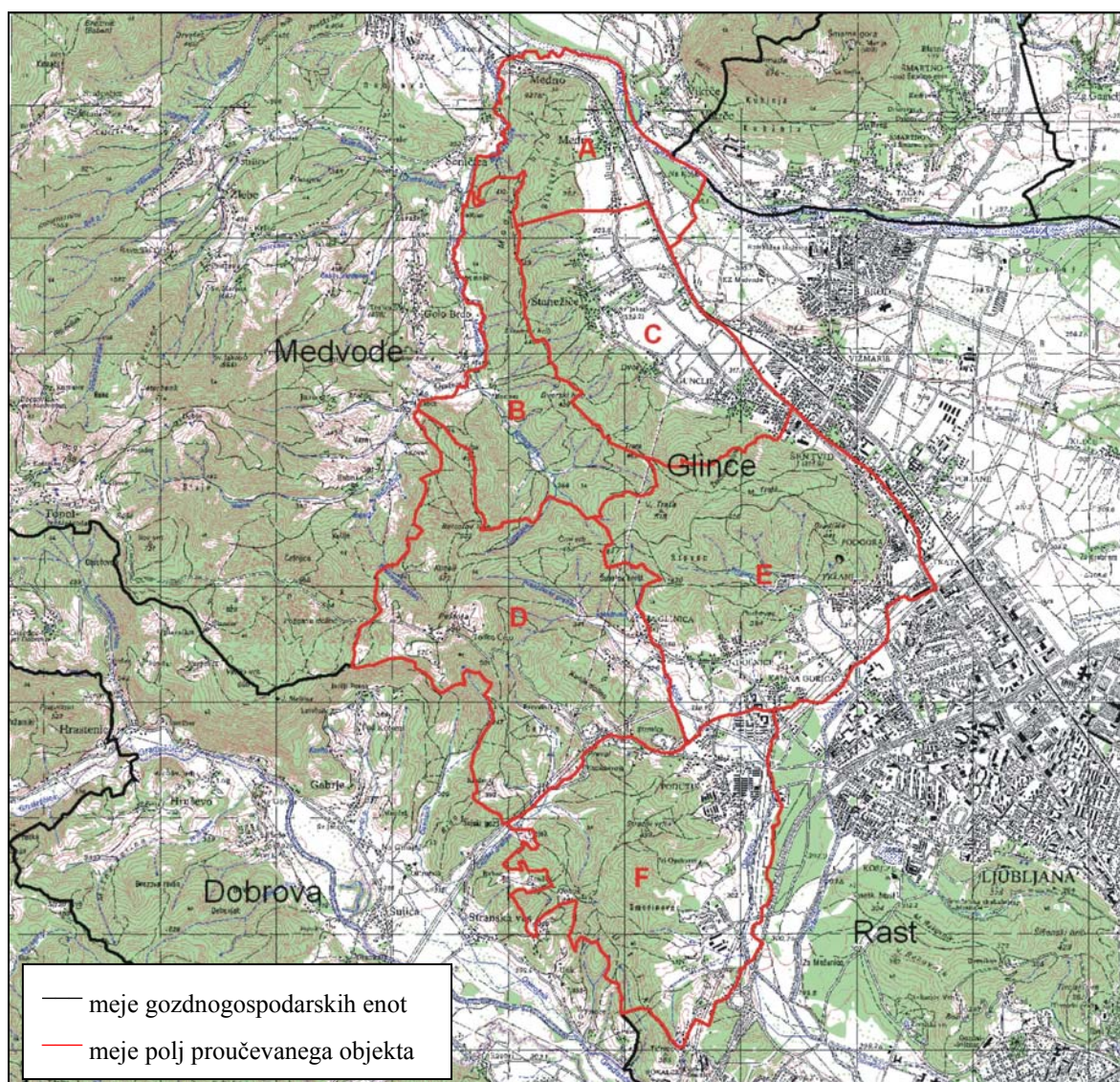
Proučevani objekt obsega 42 oddelkov, ki smo jih vključili v šest polj (A, B, C, D, E in F). Površina proučevanega objekta je 2123 ha, od tega gozdne površine zavzemajo 1.343 ha (63 %). Površine posameznih polj in gozdne površine po poljih so v Preglednici 2.

Primerjava gozdnatosti proučevanega objekta z obema gozdnogospodarskima enotama kaže, da gozd proučevanega objekta predstavlja 76 % gozda stare enote GGE Glince-Črnuče in 28 % gozda nove enote GGE Ljubljana. Proučevani objekt v novi GGE

Ljubljana še vedno ohranja velik delež gozdne površine, s tem pa ima velik pomen kot primestni gozd.

Preglednica 2: Površine polj (ha) in gozdna površina (ha in %) po poljih.

Polje	Površina polja	Gozdna površina	
	ha	ha	%
A	189	93	49
B	239	227	95
C	320	141	44
D	471	362	77
E	483	290	60
F	422	231	55



Slika 5: Karta proučevanega objekta s polji A - F, merilo 1:55000.

5 REZULTATI

5.1 ANALIZA ŠTETJA OBISKOVALCEV

5.1.1 Struktura obiskovalcev

Pri štetju obiskovalcev v obdobju enega tedna na opazovalni točki Kurirček je bilo zabeleženih šest različnih oblik prihoda oziroma odhoda. Kategoriji osebnih in ostalih vozil lahko vključujeta tudi več oseb, ki se pripeljejo z istim vozilom, pa vendar smo eno vozilo obravnavali kot en obisk.

V grobem lahko razlikujemo dve obliki prihoda obiskovalcev: nemotorizirano in motorizirano. Pri nemotorizirani obliki gre za pešce (630 obiskov), tekače (53 obiskov) in kolesarje (933 obiskov), pri motorizirani pa za motoriste (57 obiskov), osebne avtomobile (2927 obiskov) in ostala vozila (70 obiskov). Med pešce spadajo vsi tisti, ki so prišli mimo opazovalne točke peš z namenom izleta, pohoda, sprehoda ali pa sprehoda s psom ali modernejši in vse bolj priljubljene oblike rekreacije, nordijske hoje. Posebej smo registrirali skupino tekačev, med katere spadajo tudi »trimčkarji«. V skupini kolesarjev pa so zajeti tako cestni kolesarji kot tudi kolesarji s treking in gorskimi kolesi, ki so prevladujoči.

Motorizirane oblike prihodov pa so motoristi, med katere spadajo vsi tisti, ki so prišli z motorji, skuterji, mopedi, ipd. Naslednja kategorija so osebni avtomobili. Pri osebnih avtomobilih gre običajno za ljudi, ki se pripeljejo na želeno območje na izlet, sprehod ali pa so nabiralci gozdnih sadežev, redkeje pa pripeljejo s seboj kolesa. Seveda so med avtomobilisti tudi domačini in lastniki počitniških hišic na tem območju. Med ostala vozila pa se štejejo tovornjaki, dostavno vozila, delovni stroji, ipd.

Po strukturi obiskov (Preglednica 2) prevladujejo osebna vozila, sledi jim kategorija kolesarjev in tistih, ki so na območje prišli peš. Obiskov v kategoriji ostalih vozil je manj, ker gre predvsem za delovne stroje, dostavna vozila, traktorje, tovornjake, ipd., ker nimajo neposredne povezave z rekreacijo. Tekočev je prav tako manj, ker je pač ta vrsta rekreacije zahtevnejša. Tudi motoristov je malo, njihov glavni namen obiska gozda zagotovo ni oblika fizične sprostitve, ampak užitek v sami vožnji.

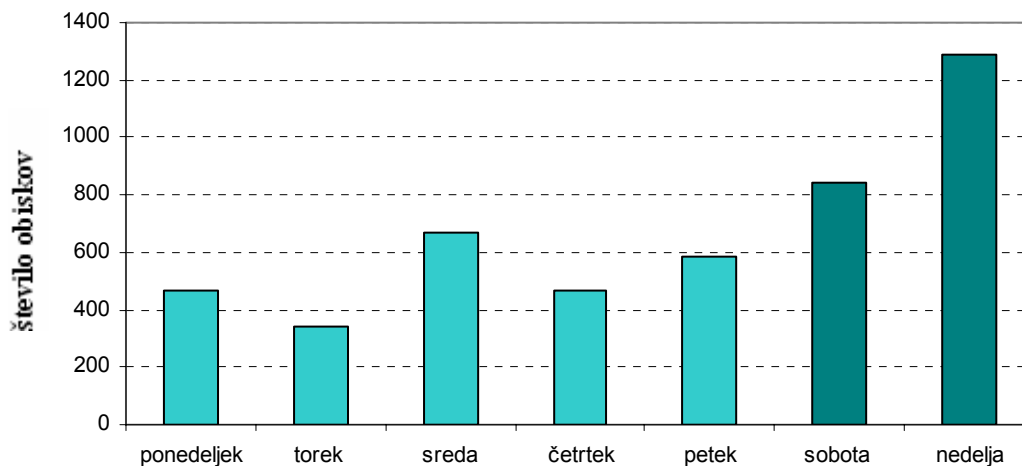
Na opazovani točki je (sicer neurejeno) parkirišče, kjer mnogo rekreativcev pusti svoja vozila. Ostali rekreativci pa vozila parkirajo na nekaterih slučajnih mestih na poti proti Toškemu čelu ali pa na samem Toškem čelu. Nekaj jih pot zagotovo nadaljuje tudi proti Topolu oziroma Katarini, ki nista več v tej enoti, je pa to edina cesta preko GGE proti Katarini, ki je prav tako priljubljena točka rekreativcev.

5.1.2 Tedenska analiza štetja obiskovalcev

Čez teden, od ponedeljka do vključno nedelje, je bilo zabeleženih 4670 obiskov za vse kategorije (Preglednica 3). Kot vidimo (Slika 6), je med delovnimi dnevi bilo najmanj obiskov zabeleženih v torek (344), največ pa v sredo (671). V našem primeru je torkov nižji obisk posledica dejstva, da je v torek popoldne kazalo na poslabšanje vremena in je tudi pol ure rahlo deževalo (Mesečni bilten ..., 2003). Sredin rahlo povečan skok pa je najverjetneje zaradi slabšega vremena prejšnjega dne, kar ljudje s pridom izkoristijo vsak lep jesenski dan. Največ obiskov je bilo zabeleženih v nedeljo (1287), v soboto (844).

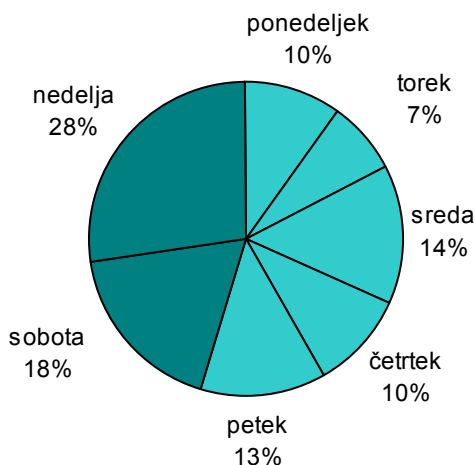
Preglednica 3: Tedenski obisk po dnevih za vse kategorije.

Dan prihoda	Pešci	Tekači	Kolesarji	Motoristi	Osebni avtomobili	Ostala vozila	Skupaj
ponedeljek	38	11	84	2	321	12	468
torek	26	7	20	3	273	15	344
sreda	76	6	187	1	384	17	671
četrtek	34	6	122	9	291	7	469
petek	66	10	130	13	365	3	587
sobota	121	5	196	24	491	7	844
nedelja	269	8	194	5	802	9	1287
delovni teden	240	40	543	28	1634	54	2539
vikend	390	13	390	29	1293	16	2131
skupaj	630	53	933	57	2927	70	4670



Slika 6: Število registriranih obiskov po dnevih v tednu za vse kategorije skupaj.

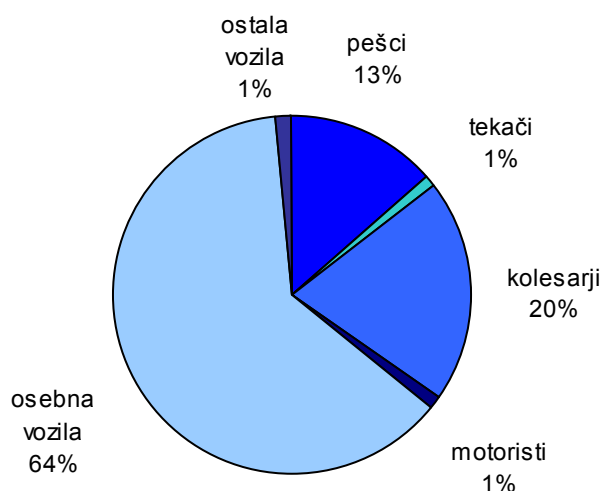
Kar 46 % celotnega tedenskega obiska gozda odpade na vikend - soboto in nedeljo (Slika 7). Še posebej številčno izstopa nedeljski obisk z 28 % celotnega tedenskega obiska. Med delovnimi dnevi ni večjih odstopanj, razlike so verjetno posledica vremenskih razmer. V primerjavi z ostalimi dnevi v tednu sobotni obisk bistveno ne izstopa, nekoliko je povečan, ni pa tako zelo velik kot je nedeljski. Številčnost nedeljskega obiska kaže, da si ljudje na ta dan resnično bolj množično vzamejo več prostega časa za aktivno preživljanje v naravi.



Slika 7: Relativna frekvenca števila obiska na opazovani točki po posameznih dnevih.

5.1.3 Tedenska analiza obiska po kategorijah

V celotnem tednu največ obiskovalcev (64 % vseh) uporablja osebni avto za dostop do objekta (Slika 8). Če bi dejansko registrirali število obiskovalcev tudi v avtomobilih, bi bil odstotek še občutno večji. Kar 20 % obiskovalcev prispe s kolesi, saj je kolesarjenje na proučevanem območju zelo priljubljeno. Velika pa je tudi skupina pešcev (13 %). Skupine tekačev, motoristov in ostalih vozil predstavljajo skupaj le 3 % vseh registriranih prihodov in odhodov.

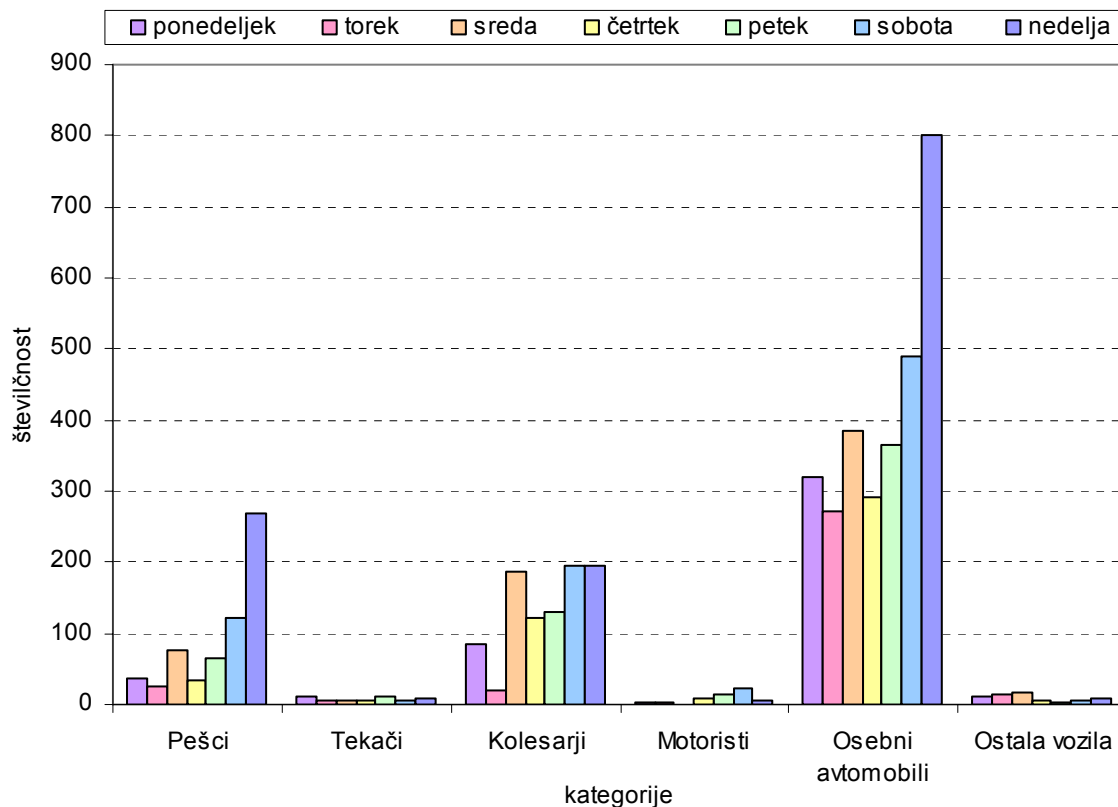


Slika 8: Struktura obiska glede na uporabo transportnih sredstev.

Po kategorijah obiskovalcev so rezultati štetja po dnevih precej različni. Pričakovati bi bilo, da bi konec tedna narasel obisk za vse kategorije, razen za kategorijo ostala vozila (delovni stroji, dostavna vozila, ipd.). V vseh dnevih v tednu pešci, kolesarji in avtomobilisti največ prispevajo k obisku tega območja (Preglednica 3, Slika 9). Nedeljski obisk je izrazito povečan v kategoriji pešcev in obiskovalcev, ki se pripeljejo z osebnimi avtomobili. Število pešcev (269) v nedeljo je celo večje, kot je bilo zabeleženo v petih dneh med delovnimi dnevi od ponedeljka do petka (240). To potrjuje, da si ljudje ob koncu tedna res vzamejo več časa za daljše, nekajurne izlete.

Prav tako se izredno povečan nedeljski obisk kaže v kategoriji osebnih vozil, saj smo v nedeljo na točki registrirali 802 osebna avtomobila (med celim vikendom 1293), med

delovnim tednom pa le dobro polovico več (1634 osebnih avtomobilov). To kaže, kako je v nedeljo avtomobilski promet in obisk območja resnično povečan.



Slika 9: Tedenska dinamika obiska po kategorijah.

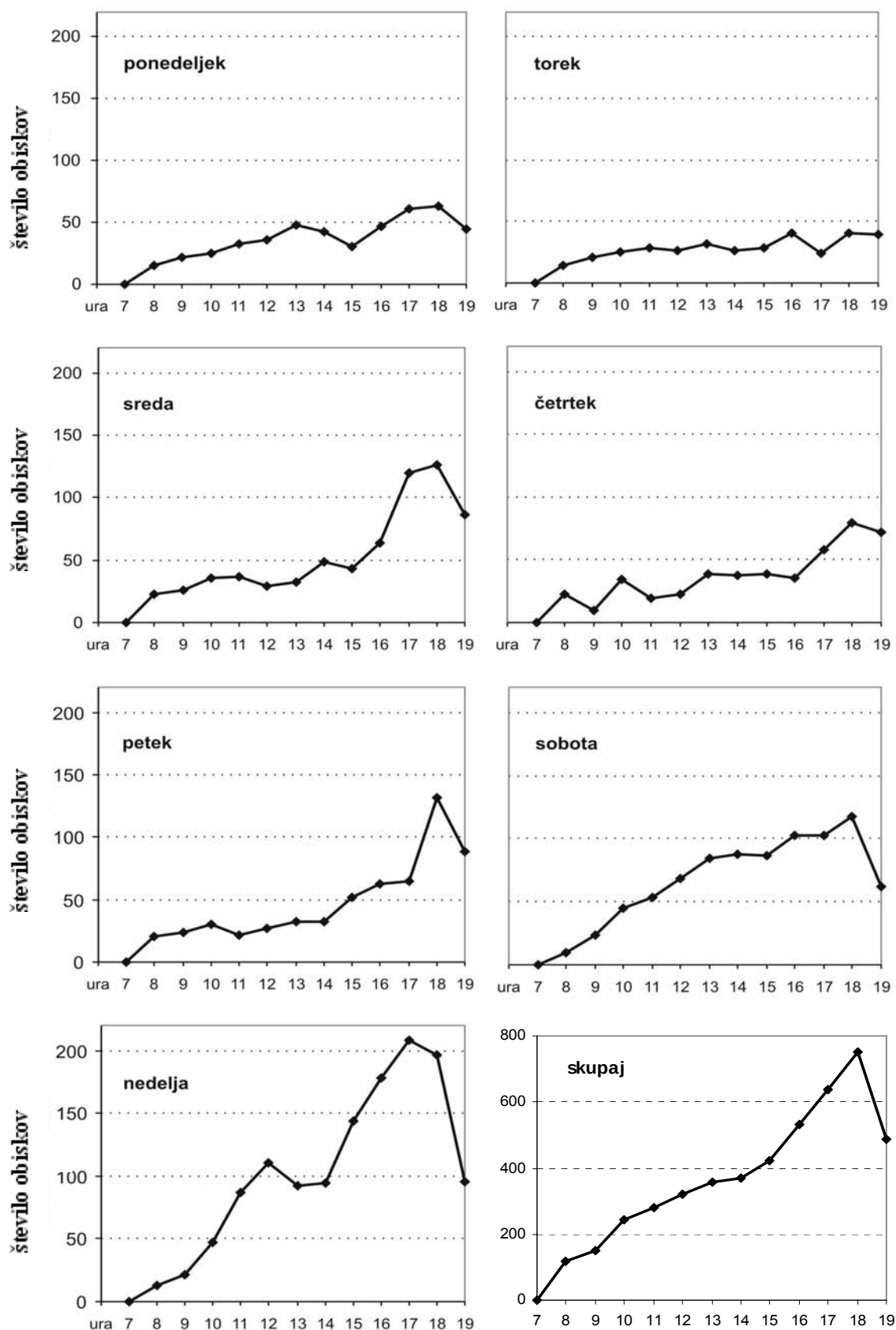
Med tekači, kolesarji, motoristi ni bilo povečanega nedeljskega obiska. Med kolesarji in motoristi je bil obisk celo nekoliko večji v soboto.

Specifično za motoriste je, da si običajno ne želijo zahajati na območja, kjer je povečan promet ali pa večje število ljudi, ker se pač to izključuje z njihovo dejavnostjo. Podobno se izkaže pri kolesarjih, ki imajo seveda raje manj prometne ceste, ostale poti in pešpoti pa manj obljudene. Zato ne preseneča, da med vikendom ni izrazito povečanega obiska kolesarjev. Najmanj pomembna oblika prihodov za nedeljski obisk oziroma za rekreacijo med delovnimi dnevi so ostala vozila, ki so glede na delež ostalih kategorij zanemarljiva in najmanj prispevajo k številčnosti obiska na tem območju. To je vsekakor ugodno za ostale

kategorije, ki imajo izrazito rekreativen značaj in imajo s to kategorijo izključujoč oziroma nasprotujoč odnos (Slika 9)

5.2 ANALIZA DNEVNEGA OBISKA

K obisku območja največ prispevajo kategorije pešci, kolesarji in osebna vozila. Te kategorije tudi najbolj prikazujejo dnevno dinamiko prihodov in odhodov (Priloge D1 – D7) in največ prispevajo k bimodalnim zvonastim porazdelitvam vseh prihodov in odhodov znotraj posameznega dneva. Ugotavljamo namreč, da dopoldanskemu valu prihodov in odhodov, z manj izrazito kulminacijo med 13. in 14. uro, sledi še močnejši val popoldne, s kulminacijo okoli 18. ure (Slika 10). To je pričakovano, saj imajo ljudje zaradi vse daljšega delovnega dneva in neugodnih delovnih urnikov prosti čas šele pozno popoldne. Še najbolj tipična bimodalna razporeditev obiska se pokaže v nedeljo in sicer nastopi prvi vrhunec že nekoliko prej, to je ob 12. uri, drugi pa nekoliko prej kot v delovnem tednu, to je ob 17. uri. Bimodalna razporeditev nakazuje, da gre večinoma za nekajurne in poldnevne izlete. Rahel padec števila obiskovalcev sredi dneva (med 13 in 15 uro) gre pripisati opoldanskemu času za počitek in kosilo. Radi bi poudarili, da so vse analize dnevne dinamike obiskov vezane na izbrani teden in jih zato težko posplošujemo.



Slika 10: Dnevna dinamika obiskov.

5.3 ANALIZA OBISKOVALCEV

5.3.1 Občina prebivališča obiskovalcev (domovanje obiskovalcev)

Največ obiskovalcev (182; 59 %) prihaja iz bivše občine Šiška, sledijo jim tisti iz Bežigrada (45, kar je 15 %) in Viča z istim številom. Iz Most jih prihaja 15 (5 %) in iz Centra 12 (4 %), iz ostalih krajev oziroma občin pa prihaja 10 obiskovalcev (3 %).

5.3.2 Starostna in spolna struktura obiskovalcev

V anketi je sodelovalo 309 anketirancev, od tega 150 žensk (49 %) in 159 moških (51 %). Najobsežnejši starostni skupini sta delovno aktivni starostni skupini od 46 do 66 let, kjer je bilo 120 (39 %) anketirancev in od 25 do 45 let, kjer jih je bilo 101 (33 %). Sledi jima skupina s starejšimi od 66 let, v kateri je 60 anketiranih (19 %). Najmanj anketiranih je v najmlajših starostnih skupinah od 19 do 24 let (26, kar predstavlja 8 %) in skupini mlajših od 18 let, kjer sta bila le dva.

5.3.3 Izobrazbena in socialna struktura obiskovalcev

Po dokončani izobrazbi je največ tistih s končano srednješolsko izobrazbo (189; 61 %), nato ji sledi skupina z univerzitetno izobraženimi (62, kar je 20 %) ter 42 (14 %) z visoko strokovno šolo. Najmanj (16 oziroma 5 %) je takih z dokončano osnovno šolo. Po socialnem statusu je bilo največ zaposlenih (138; 45 %), sledijo upokoјenci (125; 40 %), šolajočih je bilo 36 (12 %), nezaposlenih 9 (3 %), en pa je bil kmet.

Med zaposlenimi je največ tistih, ki so v starostnem razponu od 25 do 66 let, in sicer 135, šolajočih (21) je največ med 19 in 24 letom starosti, veliko (13) jih je tudi med 25 do 45 let. Med upokoјenimi pa je približno enako število tistih do 66 kot tistih nad 66 let starosti (Preglednica 4).

Preglednica 4: Starostna in socialna struktura obiskovalcev proučevanega gozda.

Socialni status	Starost (let)					skupna vsota
	do 18	19-24	25-45	46-66	nad 66	
kmet		1				1
zaposlen		3	83	52		138
nezaposlen		1	4	4		9
upokojen			1	64	60	125
šolajoč	2	21	13			36
skupaj	2	26	101	120	60	309

5.3.4 Družnost obiskovalcev

Največ ljudi pride semkaj v dvojici oziroma paru in sicer 139 (45 %). Sledijo tisti, ki pridejo sami (99; 32 %), z družino jih pride 50 (17 %), v skupini 15 (5 %), nekaj (6; 2 %) pa jih pride v organizirani skupini.

5.4 ANALIZA OBISKA

5.4.1 Pogostost obiskovanja gozda

Na vprašanje, kolikokrat letno obišejo ta gozd, jih 39 (13 %) obiše gozd do 10-krat (to pomeni skoraj 1 krat na mesec), največ od 10 do 50-krat letno, to je od enkrat mesečno do enkrat tedensko pa obiše ta gozd 188 ljudi (61 %). Nad 50 do 100-krat (enkrat tedensko do skoraj dvakrat na teden) jih je v tem gozdu 65 (21 %), nad 100-krat letno (približno dvakrat tedensko ali več) pa 17 (6 %).

5.4.2 Analiza sezonskega in tedenskega obiska

Glede na delavne dni v tednu jih je gozd obiskalo med tednom 111 (36 %), ob koncu tedna 125 (40 %) in 73 (24 %) ne glede na dan v tednu.

Največ obiskovalcev, kar 140 (45 %), jih pride v ta gozd spomladi in jeseni. Spomladi, poleti in jeseni jih pride 64 (21 %), 51 (17 %) pa jih hodi v ta gozd skozi vse leto. Samo poleti in jeseni jih zaide semkaj 19 (6 %), prav tako samo jeseni. Pozimi, spomladi in jeseni jih pride 7 (2 %), pozimi in jeseni 3 (1 %). Samo pozimi in spomladi prideta 2 (1 %), ravno tako tudi poleti. Samo spomladi oziroma samo spomladi in poleti pride po en obiskovalec.

5.4.3 Trajanje posameznega obiska

Glede na dolžino obiska je v gozdu do 1 ure 19 obiskovalcev (6 %), 1 do 2 uri 139 (45 %), ter 2 do 4 ure prav tako 139 (45 %) obiskovalcev. Pol dneva jih v gozdu ostane 15 (5 %), ves dan pa 2 (1 %).

5.4.4 Perimeter gibanja obiskovalcev v gozdu

Perimeter oziroma dolžino gibanja obiskovalcev v gozdu smo registrirali v štirih kategorijah. Najmanj (do kilometra) se giba 6 (2 %) obiskovalcev, največ 146 (47 %) pa od 1 do 5 km. Do 10 km se giblje 111 (36 %) obiskovalcev, nad 10 km pa 46 (15 %).

Največ (185; 60 %) jih do gozda pride z osebnim avtomobilom, z javnim prevozom (mestni avtobus) jih pride 45 (15 %), ravno toliko pa tudi peš (iz bližnje okolice). Nekaj (34; 11 %) jih pride tudi s kolesom.

5.5 INTERESI OBISKOVALCEV – VLOGE GOZDA

5.5.1 Namen tokratnega obiska

Na vprašanje, kakšen je vaš današnji namen obiska, jih je tretjina (103) odgovorila, da so prišli na izlet oziroma pohod. Na sprehodu ali pa na sprehodu s psom jih je bilo 69 (22 %). Z namenom nabiranja gozdnih sadežev je bilo anketiranih 60 obiskovalcev (19 %). Kolesarjev, predvsem gorskih, je bilo 37 (12 %), tekačev pa 18 (6 %). Nekaj (8; 3 %) jih je spoznavalo gozd, 5 (2 %) se jih je ukvarjalo z igrami v gozdu, 2 sta prišla na piknik oziroma taborjenje, štirje pa so se ukvarjali s čim drugim. Delo v gozdu so opravljali trije.

5.5.2 Splošni namen obiskovanja gozdov

Nameni obiskovanja gozdov kot prve najpogostejše dejavnosti, so lahko zelo različni (Preglednica 5). V tem gozdu je prva najpogostejša dejavnost za 109 (35 %) anketirancev izlet oziroma pohod. Sprehajalcev (s psom) je 84 (27 %), nabiralcev sadežev pa 52 (17 %). Kolesarstvo (gorsko) je najpogostejše za 35 (11 %) anketirancev, tek in trim pa za 19 (6 %). Ostale dejavnosti kot prvi najpogostejši namen obiska so številčno manj zastopane: spoznavanje gozda kot najpogostejša je pomembna dvema, piknik oziroma taborjenje

enemu, nobenemu igra v gozdu, pet pa je bilo takih, da jim je kot prva najpogostejša dejavnost pomembno kaj drugega. Samo dvema je bilo delo najpogostejši namen obiska.

Za drugo najpogostejšo dejavnost (Preglednica 6), ki jo opravljajo obiskovalci, je bilo največ tistih (kar 115; 39 %), ki so odgovorili, da je to nabiranje gozdnih sadežev. Izlet oziroma pohod je druga najpogostejša dejavnost (82; 27 %), sprehod (s psom) pa je druga najpogostejša dejavnost 46 (15 %) anketirancev. Sledi ji tek oziroma trim (16; 5 %) in kolesarstvo (15; 5 %). Spoznavanje gozda kot druga najpogostejša dejavnost je pomembna devetim (3 %), igre v gozdu šestim (2 %), prav tako šestim tudi piknik oziroma taborjenje, enemu pa delo. Devetim pa se je zdelo pomembno kaj drugega.

Preglednica 5: Struktura obiskovalcev po najpogostejšem namenu obiska.

Namen obiska kot prve najpogostejše dejavnosti	Število	Odstotek (%)
izlet, pohod	109	35
sprehod	84	27
nabiranje sadežev	52	17
kolesarstvo	35	11
tek, trim	19	6
drugo	5	1
delo	2	1
spoznavanje gozda	2	1
piknik, taborjenje	1	<1
igre v gozdu	0	0
skupaj	309	100

Preglednica 6: Struktura obiskovalcev glede na drugi najpogostejši namen obiska.

Namen obiska kot druge najpogostejše dejavnosti	Število	Odstotek (%)
nabiranje sadežev	119	39
izlet, pohod	82	27
sprehod, sprehod s psom	46	15
tek, trim	16	5
kolesarstvo, gorsko kolesarstvo	15	5
spoznavanje gozda	9	3
drugo	9	3
piknik, taborjenje	6	2
igre v gozdu	6	2
delo	1	<1
skupaj	309	100

Med 309 anketiranimi jih kar 174 (56 %) nabira vsaj kakšnega od gozdnih sadežev (Preglednica 7). Tistih, ki ne nabirajo prav nič, je 135 (44 %). Med anketiranimi je 62 takih, ki nabirajo gobe in kostanj. Samo kostanj jih nabira 47. Gobe, borovnice in kostanj jih nabira 31, borovnice in kostanj pa 10. Kostanj in cvetje jih nabira 8, samo gobe 7 anketiranih, kostanj in zelišča 2, samo cvetje pa 1. Ostalo so kombinacije, kjer posamezen nabiralec poleg enega sadeža nabira vsaj še eno vrsto sadežev. Takih primerov je šest.

Preglednica 7: Vrste gozdnih sadežev in število ljudi, ki jih nabira.

Vrste gozdnih sadežev	Število nabiralcev	Odstotek nabiralcev glede na anketirane	Odstotek nabiralcev glede na vse nabiralce
gobe	103	33 %	59 %
kostanj	165	53 %	95 %
borovnice	45	15 %	26 %
cvetje	13	4 %	7 %
zelišča	8	3 %	5 %

5.5.3 Prostorska analiza obiska

Ob pomoči spoznavnega zemljevida (Slika 2) so anketiranci označili najpogostejšo in drugo najpogostejšo lokacijo obiska (Preglednica 8). Najpogostejši del enote, kamor zahajajo obiskovalci, je območje D, saj semkaj zaide kar 263 (85 %) vprašanih. Sledijo predeli E s 13 (4 %), F z 12 (4 %), B z 10 (3 %), C z 9 (3 %) in A z dvema (1 %).

Drugi najpogostejši del enote, ki ga vprašani obiskujejo, je predel E, kamor zaide 126 (41 %) anketiranih, sledi predel B s 85 (28 %) obiskovalci. V območje F kot drugo najpogostejše, pride 47 (15 %), v D 29 (9 %), v C 16 (5 %) in A šest (2 %) ljudi.

Preglednica 8: Najpogostejši obisk po posameznih poljih (% anketirancev).

Polje	Najpogostejši obisk	Drugi najpogostejši obisk	Vsota obiska	Rang vsote obiska
A	1 %	2 %	3 %	6
B	3 %	28 %	31 %	3
C	3 %	5 %	8 %	5
D	85 %	9 %	94 %	1
E	4 %	41 %	45 %	2
F	4 %	15 %	19 %	4

5.6 RAZLOGI ZA OBISKOVANJE GOZDA

Rezultati tega sklopa vprašanj se nanašajo na razloge za obiskovanje proučevanega gozda in so rangirani po pomembnosti (Preglednica 9 in Slika 11).

Razlogi za obiskovanje analiziranega gozdnega kompleksa so zelo različni. Skoraj večina obiskovalcev (91 %) obiskuje ta gozd zaradi miru in sprostitve. Ta gozd jim to omogoča, čeprav le za kratek čas med delavniki ali pa nekaj daljši čas med vikendom.

Čist zrak v gozdu je ravno tako zelo pomemben razlog obiska za večino (96 %) anketiranih. To gre iskati v dejstvu, da je onesnaženost mestne klime velika, čeprav je Ljubljana zaradi svoje odprte lege sorazmerno dovolj prevetrena v primerjavi z ostalimi slovenskimi mesti. Ljudje pa se zagotovo tudi zavedajo blagodejnosti gozdne klime.

Za obiskovanje tega gozda več kot polovica (59 %) obiskovalcev pravi, da jim lepi razgledi niso zelo pomembni. Navadno je ljudem poleg razgledov pomembna zelena kulisa gozda. Zato je razumljivo, da ljudje ne obiskujejo teh gozdov samo zaradi estetike razgledov.

Obisk gozda zaradi nabiranja gozdnih sadežev je pomemben za manj kot polovico (43 %) vprašanih. Ljudje torej obiskujejo gozdove, četudi ne najdejo zelenih gozdnih sadežev.

Dobri dve tretjini obiskovalcev (67 %) pripisujeta bližini doma in lahki dostopnosti cilja veliko težo. To dokazujejo tudi podatki, ki kažejo, da večina prihaja iz bližnjih krajev. Obravnavani gozd iz centra Ljubljane ni oddaljen več kot 10 minut vožnje z avtom.

Na proučevano območje zaide zaradi dobrih možnosti za rekreacijo več kot tretjina (69 %) vprašanih, ker jim to omogočajo številne poti in prostranost ter odprtost gozdnega prostora.

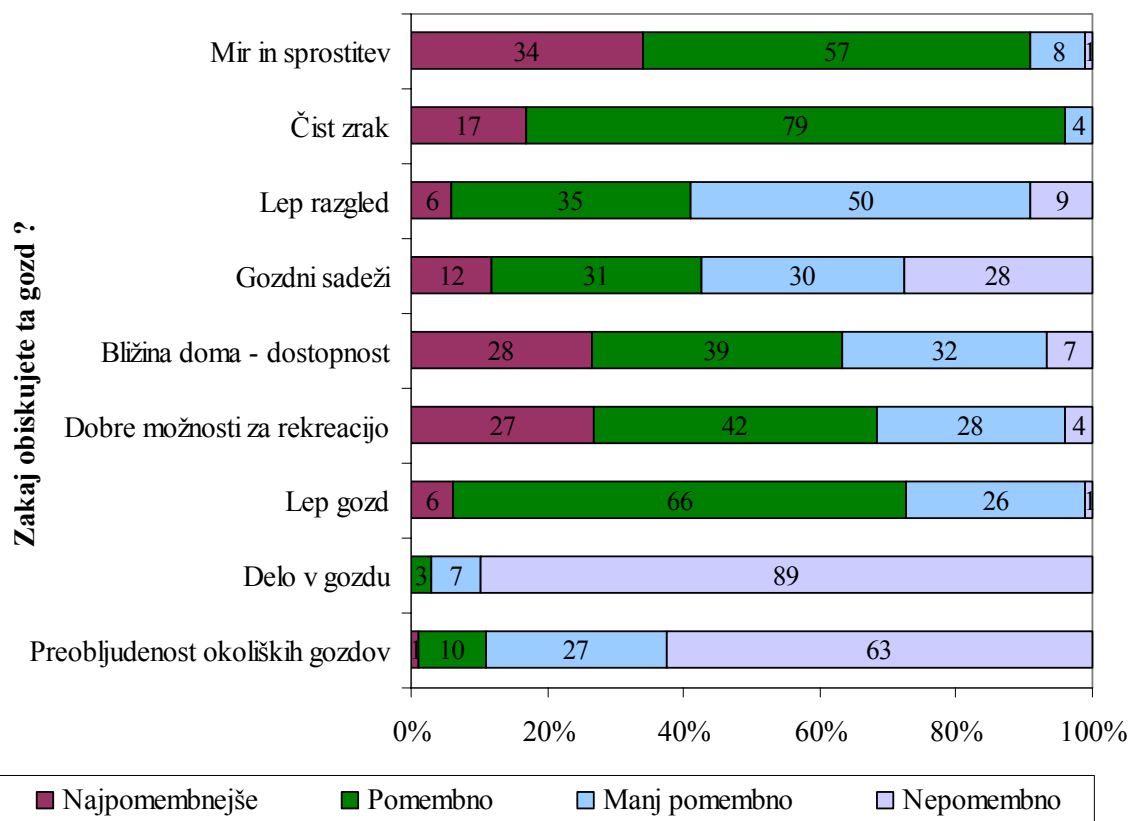
Ogromno jih trdi (kar dve tretjini), da jim je pomembna lepota gozda. Očitno si od vsakodnevnih obveznosti utrujen človek želi več stika s prvobitnostjo krajine in ga tudi lepota primestnega gozda lahko očara.

Le malo (3 %) obiskovalcev pride na to območje zaradi dela v tem gozdu. Navadno so to kmetje ali lastniki, ki imajo opravke v svojem gozdu. Večina obiskovalcev vendarle zahaja v te gozdove z rekreativnimi nameni.

Samo dobra desetina vprašanih (11 %) je mnenja, da v te gozdove pridejo raje zato, ker so ostali gozdovi v okolici preobljudeni. Gozd proti zahodu ni omejen z naravnimi preprekami ali velikimi naselji. Prav tako se gozdni prostor razpre proti zahodu v Polhograjske Dolomite, ki so razglašeni za krajinski park na večini svojega območja.

Preglednica 9: Razlogi za obiskovanje proučevanega gozdnega kompleksa.

	Najpomembnejše	Pomembno	Manj pomembno	Nepomembno
mir sprostitev	106	175	26	2
čist zrak	52	245	12	0
lep razgled	17	109	154	29
gozdni sadeži	36	95	92	86
bližina doma - dostopnost	68	119	99	23
dobre možnosti za rekreacijo	82	130	86	11
lep gozd	20	205	80	4
delo v gozdu	1	10	22	276
ker so ostali gozdovi v okolici preobljudeni	2	31	82	194



Slika 11: Razlogi za obiskovanje proučevanega gozdnega kompleksa.

5.7 ANALIZA MOTEČIH DEJAVNIKOV ZA OBISKOVANJE

Motečim dejavnikom smo pripisali različne intenzitete (Preglednica 10, Slika 12).

Rezultati kažejo, da za večino obiskovalcev hrup v gozdu ni moteč, saj 91 % vprašanih hrup ne moti ali je zanje manj moteč. Verjetno je, da je takšna struktura odgovorov posledica dejstva, da v objektu ni pravega hrupa, saj bi v primeru večjega in pogostega hrupa verjetno drugače odgovarjali na zastavljeno vprašanje.

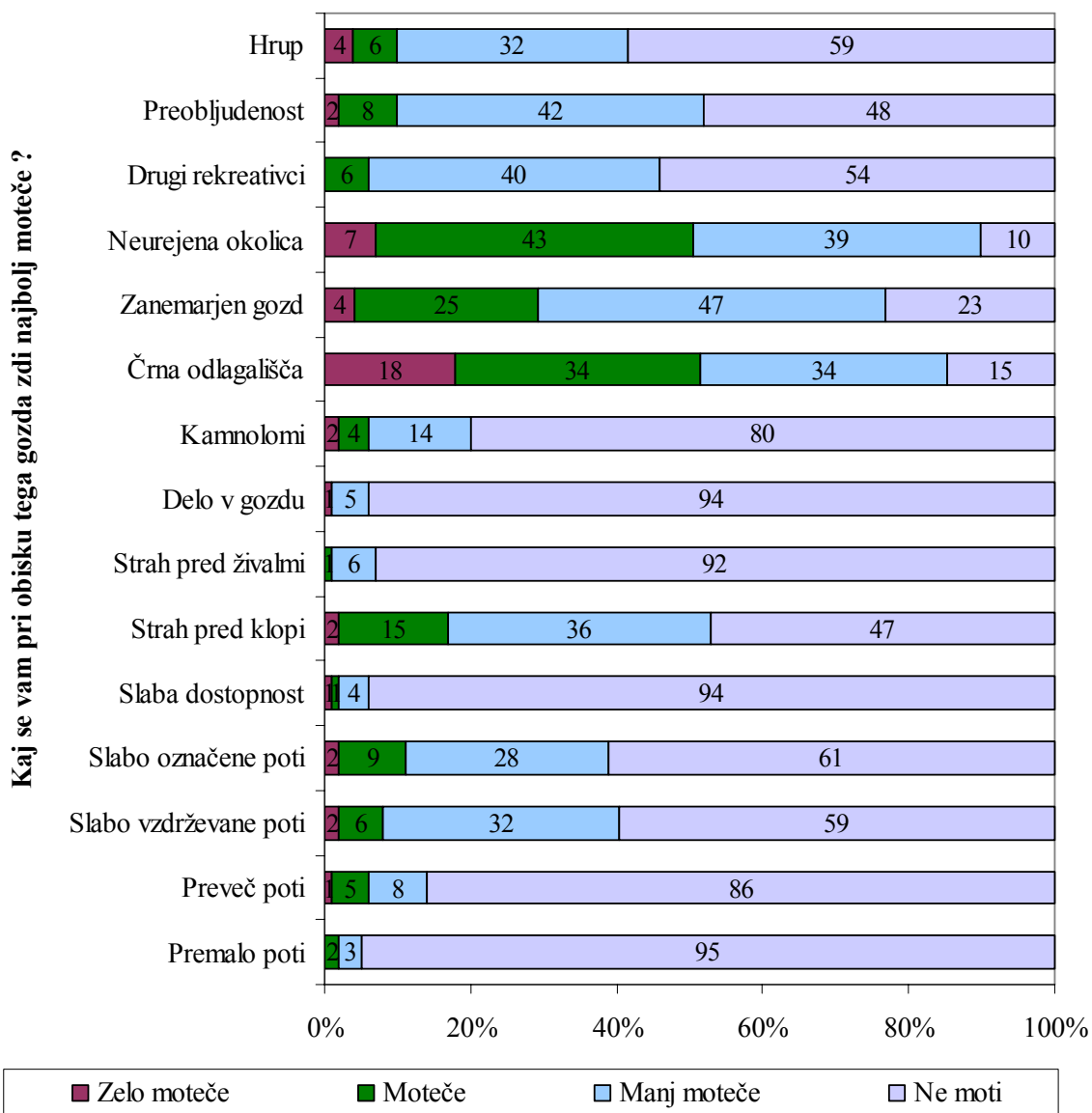
Odgovori kažejo, da večine ljudi preobljudenost tega prostora ne moti, saj je za 90 % vprašanih preobljudenost nemoteča ali manj moteča, le za majhen del vprašanih pa je to zelo moteče.

Večini (94 %) obiskovalcev prisotnost drugih rekreativcev ni moteč oziroma je manj moteč faktor, le majhnemu delu pa so drugi rekreativci moteči. Samo enemu obiskovalcu so drugi rekreativci celo zelo moteči.

Neurejenost okolice moti 50 % anketiranih, manj moteče pa je za 39 %. Iz tega gre sklepati, da si ljudje vsekakor želijo bolj urejeno okolico, čeprav so verjetno predstave o urejeni okolici zelo različne.

Preglednica 10: Pregled potencialno motečih dejavnikov po njihovi intenziteti (n = 309).

	Zelo moteče	Moteče	Manj moteče	Ne moti
hrup	11	17	98	183
preobljudenost	5	25	130	149
drugi rekreativci	1	17	124	167
neurejena okolica	22	133	122	32
zanemarjen gozd	13	78	146	72
črna odlagališča	55	104	105	45
kamnolomi	5	12	44	248
delo v gozdu	2	1	15	291
strah pred živalmi	1	4	20	284
strah pred klopi	7	47	111	144
slaba dostopnost	2	4	13	290
slabo označene poti	5	29	87	188
slabo vzdrževane poti	6	20	100	183
preveč poti	2	16	24	267
premalo poti	0	7	9	293



Slika 12: Pregled potencialno motečih dejavnikov po njihovi intenziteti.

Zanemarjenost gozda se le slabi tretjini anketiranih (29 %) zdi moteča, kar lahko pomeni, da se ali z gozdovi ustrezno gospodari ali pa da obiskovalci temu ne posvečajo pozornosti. Več kot polovico (52 %) motijo črna odlagališča (Slika 13). Verjetno bi motila tudi ostale, ki ne vedo, kje so odlagališča oziroma jih še niso videli, kar pa je seveda odvisno tudi od smeri gibanja v tem gozdu in pogostosti vračanja v gozd.

Kamnolomi se veliki večini (94 %) obiskovalcev ne zdijo problematični ali pa so manj moteči. To gre pripisati dejstvu, da leži edini večji kamnolom s separacijo ob glavni cesti

iz Podutika proti Horjulu in ne nekje v sredini tega kompleksa ter najverjetneje tudi dejstvu, da je kamnolom že skoraj zaprt.

Kaže, da delo v gozdu ni moteč faktor praktično za nikogar. Tako 99 % vprašanih delo v gozdu ne moti ali pa je zanje manj moteče. To kaže na ozaveščenost ljudi, da je delo v gozdu pač potrebno ali pa gre to pripisati dejstvu, da dela v tem gozdu niso prav pogosta.



Slika 13: Črno odlagališče v gozdu v okolici Toškega čela (foto: Gregor Žlebnik).

Za veliko večino ljudi strah pred živalmi ne predstavlja kakšne ovire za obisk tega gozda, kar gre pripisati dejstvu, da na tem območju ni velikih zveri, pa tudi osebnim izkušnjam posameznikov pri srečevanju z njimi. Živali se boji le en anketiranec. Strah pred klopi za 83 % vprašanih ni moteč faktor, ostalim pa klopi ravno tako ne predstavljajo ovire, da ne bi obiskali gozda. Iz tega sklepamo, da relativno dobro poznajo zaščito pred njimi oziroma se zavedajo tveganja okužb s klopi.

Velika večina anketiranih pravi, da dostop v ta gozd ni slab. To dokazujejo številne glavne prometnice ter gozdne ceste in poti ter seveda neposredna bližina urbanega okolja z javnimi prevoznimi sredstvi. Slabo dostopen se zdi samo 2 % vprašanih.

Zanimiv je rezultat, da se le 11 % vprašanih zdi moteče, da so poti slabo označene. Mogoče je to posledica dejstva, da so na območju prepredene številne poti in steze ter je preglednost območja zadovoljiva. To kaže, da obiskovalci dobro poznajo dele gozda, kamor zahajajo.

Slaba vzdrževanost poti ni moteča ali pa je manj moteča za 91 % anketiranih, iz česar gre sklepati, da se jim zdi vzdrževanje poti solidno ali nepotrebno.

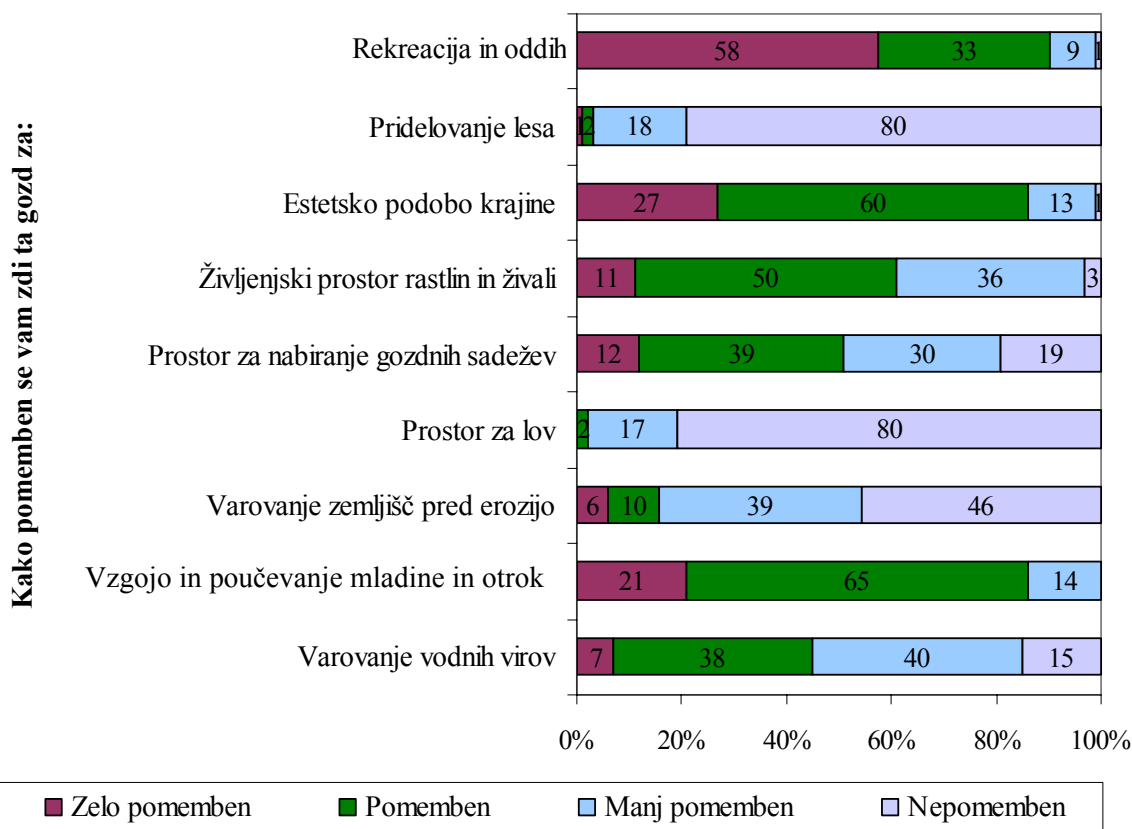
Za 94 % obiskovalcev poti ni preveč oziroma je to zanje manj moteče. Približno enak delež je takih, ki jih tudi premalo poti ne moti ali pa je to za njih manj moteče. Iz teh dveh odgovorov bi sklepali, da je v kompleksu ravno pravšnje število poti glede na rekreativne potrebe obiskovalcev tega gozda.

5.8 VREDNOTENJE POMENA GOZDNEGA KOMPLEKSA

Obiskovalci seveda subjektivno vrednotijo obravnavani gozd, zato smo odgovore rangirali (Preglednica 11, Slika 14).

Preglednica 11: Vrednotenje pomembnosti gozdnega kompleksa med obiskovalci.

	Zelo pomemben	Pomemben	Manj pomemben	Nepomemben
rekreacija in oddih	178	101	27	3
pridelovanje lesa	3	5	55	246
estetsko podobo krajine	84	184	39	2
življenjski prostor rastlin in živali	35	154	111	9
prostor za nabiranje gozdnih sadežev	37	119	93	60
prostor za lov	1	6	54	248
varovanje zemljišč pred erozijo	17	31	119	142
vzgoja in poučevanje mladine in otrok	65	200	43	1
varovanje vodnih virov	22	117	125	45



Slika 14: Vrednotenje pomembnosti gozdnega kompleksa med obiskovalci.

Za rekreacijo in oddih (Slika 15) se ta gozd zdi pomemben ali pa zelo pomemben za 91 % anketiranih. To kaže najverjetneje, kako pomembna za obisk gozda je bližina urbanega središča ter seveda, kakšne so prometne komunikacije in časovna oddaljenost od takega gozda. Da je slabim 10 % obiskovalcev ta gozd manj pomemben ali pa celo nepomemben, pa gre iskati v dejstvu, da so jim pomembnejše druge oblike rekreacije ali pa druge lokacije, kjer se rekreirajo in zadovoljujejo svoje potrebe.

Pridelovanje lesa v tem gozdu se veliki večini vprašanih ne zdi pomembno ali pa je obrobne pomena. Verjetno pojasnilo je v dejstvu, da obiskovalci niso opazili sečnje in del v gozdu, kar še ne pomeni, da ta gozd, kljub delni degradiranosti in drobnoposestniški strukturi, ni pomemben za pridelovanje lesa.



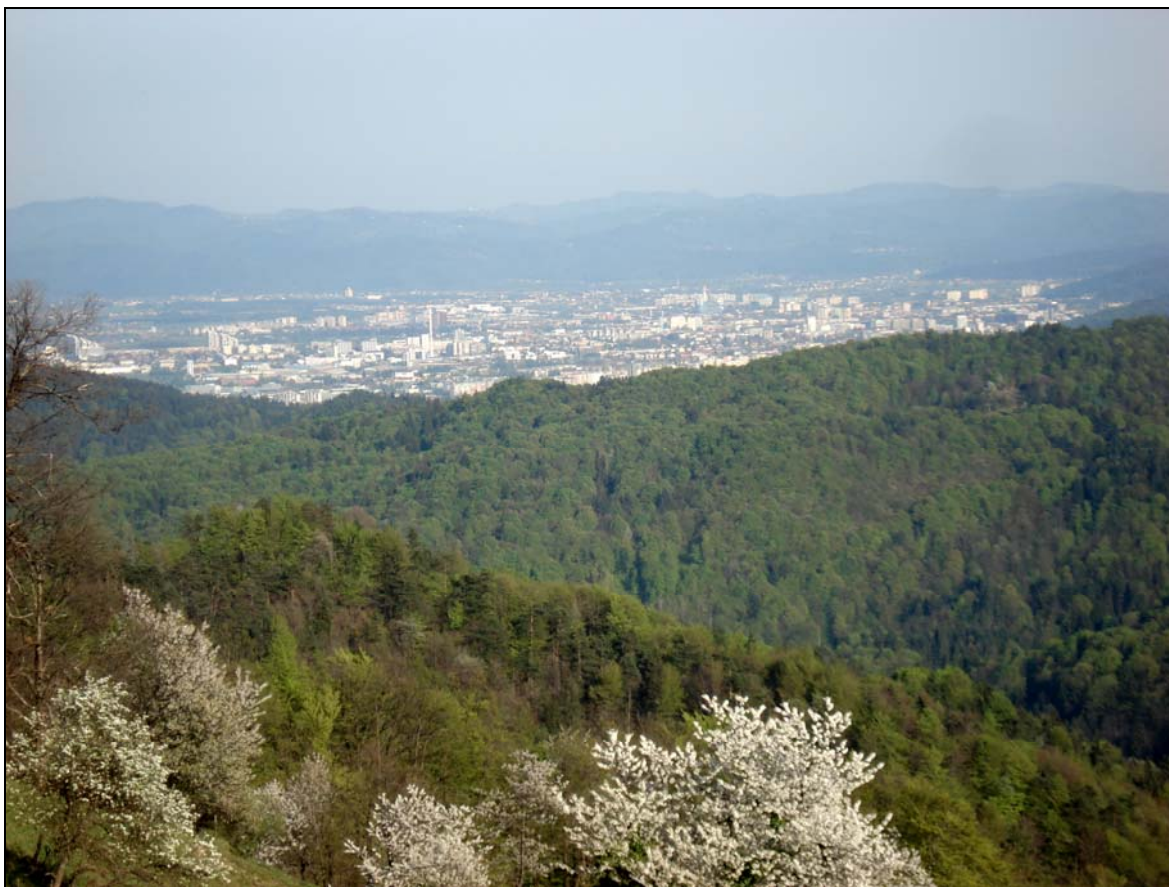
Slika 15: Rekreativna uporaba v primestnem gozdu (foto: Gregor Žlebnik).

Kar 87 % vprašanih meni, da je ta gozd pomemben ali zelo pomemben za estetsko podobo krajine, kar kaže na zavedanje pomena estetske vloge gozda v bližini mesta (Slika 16).

Več kot polovici obiskovalcev (61 %) se ta gozd kot življenjski prostor rastlin in živali zdi pomemben ali zelo pomemben in se torej zaveda tovrstnega pomena gozda. Razlog, da se 39 % ljudi to ne zdi pomembno, najdemo v tem, da na območju ni pretirano velike vrstne pestrosti živalskega in rastlinskega sveta ali pa se ti obiskovalci ne zavedajo tovrstnega pomena gozdov.

Kar 97 % vprašanih pravi, da se jim ta gozd ne zdi pomemben kot prostor za lov ali pa jim je to manj pomembno.

Nepomemben ali pa manj pomemben zaradi varovanja zemljišč pred erozijo se ta gozd zdi kar za 85 % vprašanih. Rezultat kaže, da se obiskovalci ne zavedajo ali pa ne poznajo pomena varovalne vloge gozda pred erozijo.



Slika 16: Primestni gozd ima pomembno estetsko vlogo (foto: Gregor Žlebnik).

Dobre tri četrtine anketiranih misli, da je ta gozd pomemben ali zelo pomemben za vzgojo in poučevanje mladine in otrok. Odgovori zopet kažejo na to, kako pomembna je bližina takega gozda za urbano in izobraževalno središče ter opozarjajo na možnosti, ki jih ta gozd nudi za izobraževanje mestnega prebivalstva.

Presenetljivo je, da se kar za 55 % vprašanih ta gozd ne zdi pomemben ali pa jim je manj pomemben za varovanje vodnih virov. Verjetna razlaga je v tem, da ljudje ne vedo, da je na tem območju kar nekaj zbiralnikov in da ne poznajo čistilne vloge gozda za vodo.

5.9 ANALIZA MNENJ O OGROŽENOSTI

Po mnenju obiskovalcev so gozdovi ogroženi zaradi različnih dejavnikov (Preglednica 12, Slika 17).

Ta gozd zaradi sečnje ni ogrožen. To trdi 91 % anketiranih, le 5 % pa meni, da je zelo malo ogrožen, saj je v tem gozdu relativno malo gozdnih del v primerjavi z ostalimi gozdovi, kjer je gospodarjenje intenzivnejše.

Kar 95 % obiskovalcev meni, da ta gozd ni ogrožen ali pa je le malo ogrožen zaradi naravnih ujm, saj na tem območju še nikoli ni bilo velikih katastrof zaradi naravnih motenj.

Da poseki zaradi gradnje cest, objektov, kamnolomov in podobno ne ogrožajo tega gozda trdi 78 % vprašanih, medtem ko jih 52 (17 %) meni, da le malo. Slednje gre pripisati dejstvu, da se skozi obrobni del enote gradi del povezovalnega avtocestnega obvoza iz Gorenjske proti Primorski. Le slabih 5 % jih meni, da je ogrožen ali zelo ogrožen. Seveda ne gre zanemariti dejstva, da se urbano okolje okrog Podutika in Glince širi tudi na račun gozda ter da potencialno satelitsko naselje v Stanežičah prav tako predstavlja morebitno obremenitev za gozd v prihodnosti.

Kar 83 % anketiranih meni, da je ta gozd le malo oziroma da sploh ni ogrožen zaradi pretiranega nabiranja gozdnih sadežev. Vprašanje je, v koliki meri je resnično ogrožen zaradi te rabe, saj je iz podatkov ankete razvidno, da ogromno ljudi obiskuje ta kompleks ravno zaradi nabiranja gozdnih sadežev. Le 16 % vprašanih se zdi ogrožen ali zelo ogrožen in menijo, da je to ravno tisti dejavnik, ki med vsemi naštetimi najbolj ogroža ta gozd in predstavlja celo večjo grožnjo kot onesnažen zrak. Sklepamo lahko, da je nabiranje gozdnih sadežev najbolj intenzivno prav na predelih, kjer je obiskanost največja.

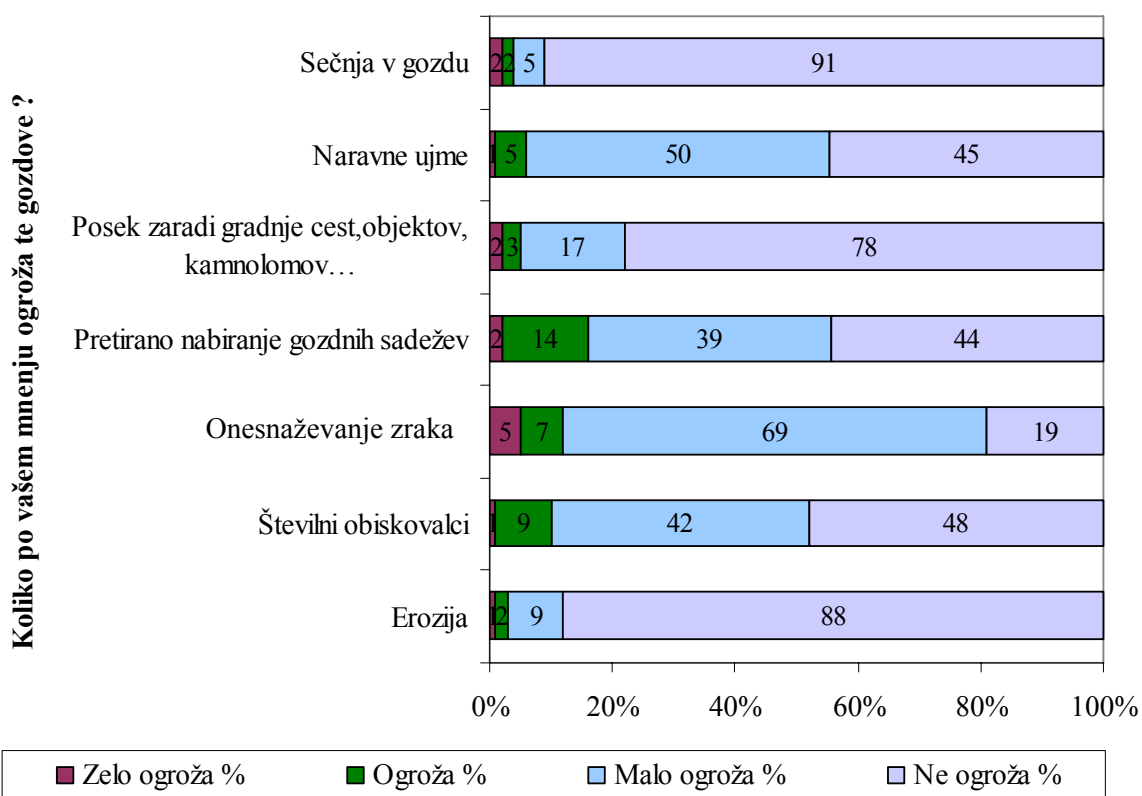
Onesnažen zrak za 88 % anketiranih ni dejavnik, ki bi ogrožal ta gozd. To gre verjetno pripisati tudi dejstvu, da je v Ljubljani relativno dobra klima, kar je posledica odprtosti in prevetrenosti ljubljanske kotline, hkrati pa ni večjih industrijskih onesnaževalcev zraka. Da pa je ogrožen ali celo zelo ogrožen meni 12 % obiskovalcev.

Kar 90 % anketiranih meni, da številčnost obiska ne ogrožata tega gozda. To verjetno drži, saj je kompleks odprt proti veliko večjemu območju celotnih Polhograjskih Dolomitov, ki prevzema tudi ostale obiskovalce. Da je zaradi preštevilnosti obiskovalcev ogrožen ali pa celo zelo ogrožen, meni 10 % vprašanih.

Velika večina vprašanih meni, da ta gozd ni ogrožen oziroma je le malo ogrožen zaradi erozije. To gre pripisati dejstvu, da v kompleksu praktično ni večjih erodibilnih procesov na kakšni večji površini, ki bi bili znani javnosti.

Preglednica 12: Stopnja ogroženosti gozdov zaradi različnih dejavnikov (n = 309).

	Zelo ogroža	Ogroža	Malo ogroža	Ne ogroža
sečnja v gozdu	7	6	14	282
naravne ujme	2	14	153	140
posek zaradi gradnje cest,objektov, kamnolomov...	7	10	52	240
pretirano nabiranje gozdnih sadežev	7	44	122	136
onesnaževanja zraka	14	23	212	60
številni obiskovalci	4	29	129	147
erozija	3	7	28	271

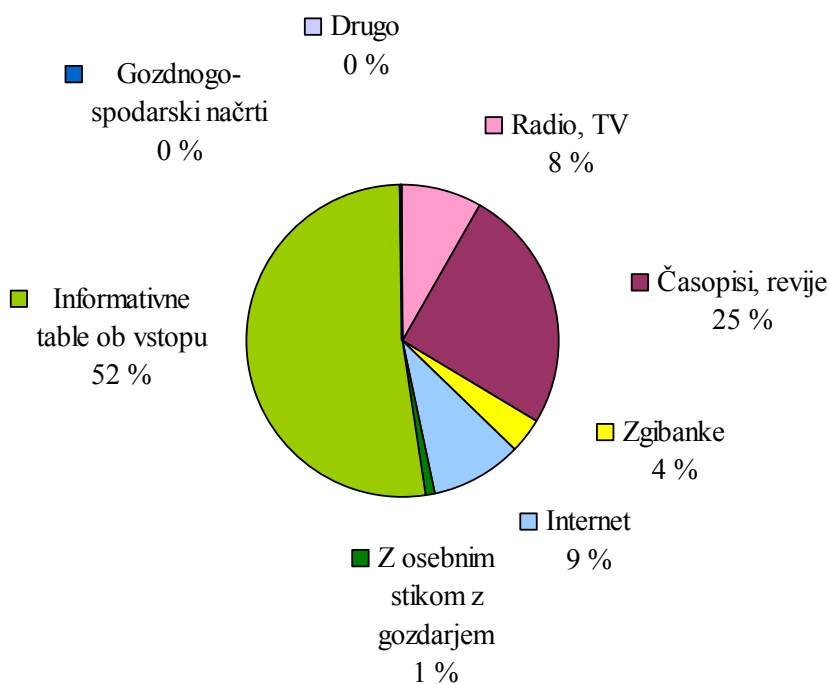


Slika 17: Stopnja ogroženosti gozdov zaradi različnih dejavnikov.

5.10 NAČIN GOSPODARJENJA Z GOZDOM

S prostim dostopom v javni in zasebni gozd se strinja kar 296 anketiranih (96 %). Z dostopom, ki bi bil dovoljen le v javni gozd, v zasebnega pa ne, se strinja le 4 % vprašanih. Nihče pa ni podprl možnosti, da bi bil prost dostop dovoljen le za gozdove zasebnega značaja ali pa se s ponujenimi možnostmi ni strinjal. Dobri dve tretjini vprašanih pravi, da nima dovolj informacij o tem gozdu, 33 % pa se zdi, da jih ima dovolj. Mnogi, kar 88 % anketiranih, ne vedo, da se za te gozdove izdelujejo gozdnogospodarski načrti.

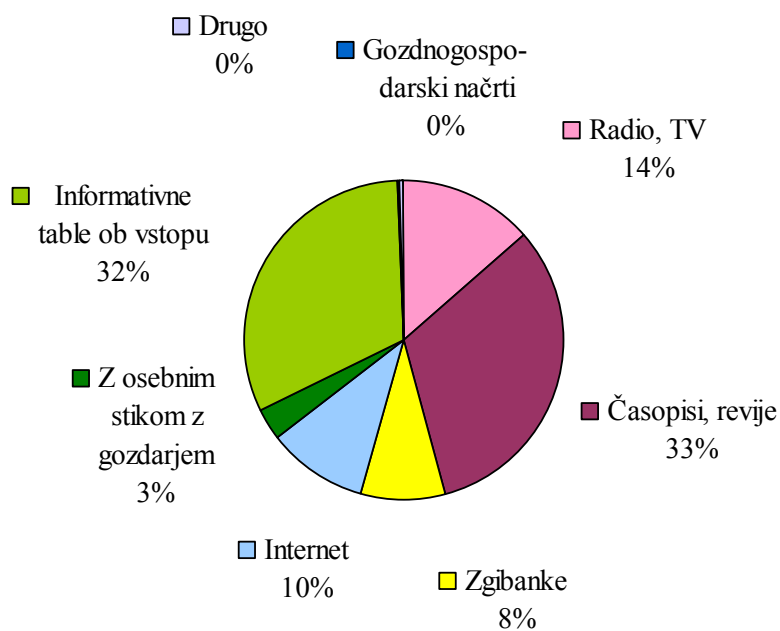
Kot glavno obliko informiranja o tem gozdu je 52 % vprašanih izrazilo željo po informativnih tablah pri vstopnih točkah v gozd, četrtnina pa bi se informirala preko časopisja in revij (Slika 18). Preko interneta bi informacije poiskalo 9 %, preko radia in TV pa 8 %. Preko zgibanke bi želelo informacije 4 %, z osebnim stikom preko gozdarja 1 %, preko drugih virov (znanci, prijatelji...) pa slab odstotek. Nihče pa ni izbral načina informiranja preko gozdnogospodarskih načrtov.



Slika 18: Glavna oblika informiranja o gozdu glede na želje obiskovalcev.

Za drugo najpomembnejšo obliko informiranja (Slika 19) so si kot najbolj pogosti izbrali možnosti informiranja preko časopisja in revij – takih je bilo 32 %, ravno tako (32 %) pa preko informativnih tabel ob vstopnih točkah v gozd. Preko radia in TV, kot druge možnosti, bi izbralo 14 % vprašanih, 10 % preko interneta, 8 % pa preko zgibank, 3 % pa daje vrednost osebnemu stiku z gozdarjem. Eden bi se želel informirati celo preko gozdnogospodarskega načrta.

Na vprašanje o lastništvu gozdov jih je kar 75 % izjavilo, da ne vedo, čigavi so ti gozdovi. Da so zasebni, misli 20 %, 3 %, da so državni in 2 %, da so občinski. Za proučevane gozdove bi bilo po mnenju 86 % obiskovalcev najbolj ustrezno občinsko lastništvo. Za zasebne se je odločilo 8 %, za državne pa 6 % anketiranih.



Slika 19: Druga najpomembnejša oblika informiranja o gozdu glede na želje obiskovalcev.

5.11 OPREDELITEV POMENA GOZDA IN PRIMERJAVA SOCIALNE VLOGE

Pomen gozda je ovrednoten tudi z ekološkimi, socialnimi in proizvodnimi funkcijami. Prva stopnja poudarjenosti za katerokoli funkcijo pomeni, da funkcija določa način gospodarjenja z gozdom, druga stopnja, da pomembno vpliva na način gospodarjenja z gozdom, pri tretji stopnji pa funkcija le deloma vpliva na način gospodarjenja (Pravilnik o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih, 1998). Ker sta za naše proučevanje pomembna le prva in druga stopnja poudarjenosti funkcij, smo se v Preglednici 13 omejili le na prvo in drugo stopnjo poudarjenosti funkcij. Posamična funkcijska enota zavzema določen odstotek površine v vsakem od šestih polj. V vsakem od polj je gozdni prostor, ki ga predstavljajo funkcijske enote. Seštevek površin v vsakem od polj je 100 %. V preglednici 13 je razvidno, da je socialna funkcija v vseh poljih od A do F samo na prvi stopnji poudarjenosti. To kaže, da imajo socialne vloge v vseh poljih in s tem tudi na celotnem proučevanem objektu izredno velik pomen.

Preglednica 13: Površina (% celotne površine polja) funkcijskih enot po skupinah funkcij in stopnji njihove poudarjenosti (št. 1 predstavlja prvo, št. 2 drugo, št 3 pa tretjo stopnjo poudarjenosti).

Polje	Funkcijske enote po št. poudarjenosti in površini			
	Ekološka	Socialna	Proizvodna	Površina
A	1	1	1	84 %
	1	1	2	8 %
	3	1	1	8 %
B	1	1	1	12 %
	2	1	1	7 %
	3	1	1	81 %
C	1	1	1	100 %
	3	1	1	0 %
D	1	1	1	55 %
	1	1	2	3 %
	2	1	1	17 %
	3	1	1	25 %
E	1	1	1	48 %
	1	1	2	12 %
	3	1	1	40 %
F	1	1	1	5 %
	1	1	2	95 %

Pogostost obiska posamičnih polj je zagotovo povezana s socialnimi funkcijami, ki jih prikazuje karta funkcij (Priloga F). Na tem mestu bi med socialnimi funkcijami izpostavili predvsem rekreacijsko. Socialne funkcije po poljih od A do F v primerjavi z gozdnatostjo, vsoto in rangom obiskanosti so prikazane v Preglednici 14. Čeprav so socialne vloge gozda v vseh šestih poljih valorizirane na prvi stopnji poudarjenosti na celotni površini gozdnega prostora, odgovori obiskovalcev kažejo, da je za njih pomen gozda zelo različen, saj najbolj obiskujejo polji D in E, zelo malo pa polje A (Preglednica 14). Druga možna razlaga za razhajanje med socialno vlogo na prvi stopnji poudarjenosti (na celotni površini gozdnega prostora) in različnimi odgovori obiskovalcev je povezana z gozdnatostjo. Ravno polja z višjo stopnjo gozdnatosti (B, D in E) so tudi med najbolj obiskanimi.

Preglednica 14: Socialne funkcije (v različnih kombinacijah z različnimi stopnjami poudarjenosti) po poljih od A do F v primerjavi z gozdnatostjo, vsoto in rangom obiskanosti.

Polje	% Površine posamične funkcije			Gozdnatost	Vsota* obiskanosti	Rang obiskanosti
	Ekološka	Socialna	Proizvodna			
A	92 %	100 %	100 %	50 %	3	6
B	19 %	100 %	100 %	95 %	31	3
C	100 %	100 %	100 %	44 %	8	5
D	58 %	100 %	100 %	75 %	94	1
E	60 %	100 %	100 %	60 %	45	2
F	100 %	100 %	100 %	55 %	19	4

Opomba k preglednici 14:

** Vsota obiskanosti predstavlja vsoto obiskov določenega polja kot prve in druge najpogostejše lokacije, kamor anketirani obiskovalci zahajajo.*

5.12 ANALIZA LASTNIKOV GOZDOV

5.12.1 Spolna in starostna struktura lastnikov

V anketi in vodenem intervjuju je sodelovalo 32 lastnikov. Več kot dve tretjini je bilo moških (69 %). Več kot polovica lastnikov (53 %) je starih od 46 do 66 let, slaba tretjina (31 %) je starejših od 66 let. Pet izmed njih je mlajša, in sicer so stari od 24 do 45 let. Mlajših lastnikov ni.

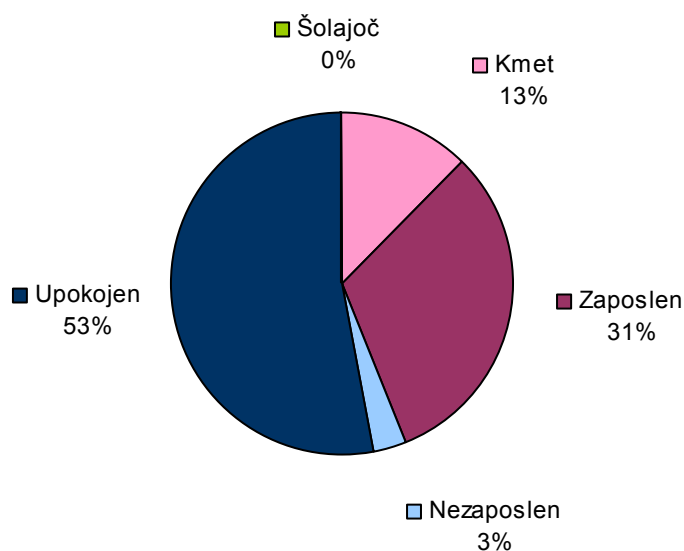
5.12.2 Občina bivališča in prebivališče lastnikov

Vseh 32 anketiranih lastnikov je iz Ljubljane, iz bivše občine Ljubljana-Šiška. Več kot dve tretjini (69 %) jih živi v hiši, slaba tretjina pa na kmetiji. V stanovanjskem bloku ne živi nihče.

5.12.3 Izobrazbena in socialna struktura gozdnih posestnikov

Tri četrtine lastnikov ima končano srednješolsko izobrazbo. Šest (19 %) jih ima končano osnovno šolo, z visokošolsko izobrazbo ni nobenega, dva pa sta univerzitetno izobražena.

Več kot polovica (Slika 20) je upokojenih (17), zaposlenih je slaba tretjina (10), 13 % ima status kmeta, en lastnik je nezaposlen, nihče izmed njih pa se ne šola več.



Slika 20: Socialna struktura gozdnih posestnikov.

5.12.4 Poznavanje posesti in obisk

Meje svojega gozda pozna 81 % lastnikov, slaba petina pa jih pozna le delno. Med anketiranimi ni bilo nikogar, ki ne bi vedel za meje svojega gozda.

Površino svojega gozda pozna natančno 41 %, slaba polovica pa le približno. Štirje ne vedo, kolikšna je površina njihovega gozda. Za natančno poznavanje površine svojega gozda smo upoštevali oceno, ki je odstopala največ 10 % od dejanske vrednosti površine gozda. Pravo površino posesti za posamezne lastnike smo pridobili iz indeksa gozdnih posestnikov in jo primerjali z odgovori lastnikov. Na ta način smo dobili oceno, kako dobro poznajo lastniki površino svojega gozda.

V roku enega tedna je svojo posest obiskalo 44 % lastnikov, pred enim mesecem pa nekoliko manj (38 %). Slaba petina je svojo parcelo nazadnje obiskala lani, vsi ostali lastniki pa tudi vedo, kdaj so bili nazadnje v svojem gozdu.

5.12.5 Zanimanje lastnikov za gospodarjenje s posestjo

Majhen del lastnikov (16 %) sam opravi dela v gozdu, skupaj z družino pa 44 %. Približno enak delež (41 %) pa delo odda drugemu izvajalcu.

Dobra tretjina (34 %) jih pravi, da so nazadnje v gozd posegli pred tremi leti, slaba tretjina (31 %) je delala v gozdu lani, letos jih je bilo v gozdu zaradi del 22 % vseh vprašanih, najmanj (13 %) pa predlani.

Velika večina (94 %) sodeluje z ZGS, 6 % pa jih pravi, da ne sodelujejo z javno gozdarsko službo.

Več kot 90 % lastnikov je seznanjenih z javnim interesom, da ima lahko kdorkoli dostop v gozd, ne glede na lastništvo, ter da javnost daje velik pomen socialnim vlogam v teh gozdovih.

Skoraj večina (88 %) jih pravi, da gozda ni pripravljena prodati, nekaj lastnikov (6 %) bi ga prodalo, enak delež vprašanih lastnikov (6 %) pa se ne more opredeliti. Nihče ne bi gozda prodal takoj oziroma v roku enega leta.

6 RAZPRAVA

Proučevani ljubljanski primestni gozdovi obsegajo pretežni del nekdanje GGE Glince–Črnuče, po novem pa obsežen del GGE Ljubljana. Čeprav je proučevani objekt del krajinskega parka Polhograjski Dolomiti, je pomemben razlog za velik obisk verjetno tudi bližina mesta Ljubljane. Obisk se poveča v dela prostih popoldanskih urah, zlasti velik pa je med vikendi. Ta del primestnega gozda je primeren za rekreacijo in sprostitev, kar ugotavlja tudi Pirnat (1990) v svoji raziskavi primestne gozdnate krajine Katarina pri Ljubljani, kjer se proučevano območje deloma prekriva z našim.

Naša raziskava je potekala s pomočjo anketiranja obiskovalcev in lastnikov gozda. Po pričakovanjih je bila struktura obiskovalcev različna tako po starostni kot po socialni strukturi. Ugotavljali smo obisk tudi po posameznih poljih. Poleg ugotavljanja številčnosti obiska in dnevne dinamike obiska, smo proučevali šest različnih oblik obiskov glede na transportno sredstvo. Prav tako kot Pirnat (1990) smo tudi mi razdelili obiskovalce na tiste, ki so prišli z osebnimi avtomobili, s kolesi, peš, tekače, motoriste ter ostala vozila, to je delovne stroje, dostavna vozila ipd. V obeh raziskavah predstavlja kategorija osebnih vozil največji delež nedeljskega obiska. V naši raziskavi osebnim vozilom sledijo kolesarji na drugem mestu, za njimi pa kategorija pešcev. V zgoraj omenjeni raziskavi (Pirnat, 1990) so kolesarji predstavljali zanemarljiv delež. Večino nedeljskega obiska v naši raziskavi predstavljajo 3 kategorije: pešci, kolesarji in osebna vozila, v zgoraj omenjeni raziskavi pa večino predstavljata le dve kategoriji: pešci in osebna vozila. To kaže na izjemno priljubljenost kolesarjenja, ki še narašča. V naši raziskavi smo v kategoriji osebnih vozil, za razliko od Pirnatove raziskave (1990), šteli le osebna vozila ne pa tudi potnikov v njih. Če bi namesto vsakega posameznega vozila v raziskavo uvrstili vse ljudi v njih, bi bil v kategoriji osebnih vozil zabeležen obisk še večji. Na območje Toškega čela sta se takrat z avtomobilom ob nedeljah v povprečju pripeljala 2,55 potnika (Pirnat, 1990). Če upoštevamo to vrednost, bi bil nedeljski obisk našega območja v povprečju 1020 potnikov. Lahko govorimo tudi o znatno povečanem obisku z osebnimi vozili (leta 1989: 134, leta 2003 pa 400 osebnih vozil). To v kategoriji osebnih vozil pomeni 3-krat večji nedeljski obisk na območju Toškega čela v primerjavi z letom 1989 (Pirnat, 1990).

Dinamika tedenskega obiska kaže, da se dobra polovica obiska zgodi med delovnimi dnevi od ponedeljka do petka. Sobotni in nedeljski obisk pa predstavljata skoraj polovico tedenskega obiska, pri čemer je nedeljski obisk večji, predstavlja skoraj tretjino celot tedenskega obiska. Ravno tako se izkaže, da obisk narašča že v petek. V našem primeru rahlo povečan sredin obisk kaže na dejstvo, da si nekaj več rekreacije ljudje privoščijo tudi sredi tedna med napornimi delovnimi dnevi, še posebej, če je predhodni dan slabše vreme. Izjemno velik nedeljski obisk potrjuje, da je območje priljubljeno in primerno za obiskovalce predvsem ob koncu tedna, ko si ljudje vzamejo nekaj več časa za rekreacijo.

Ugotovili smo, da pešci, kolesarji in avtomobilisti prispevajo največ k številčnosti obiska v kateremkoli dnevu v tednu. Z veliko verjetnostjo lahko trdimo, da se večina tistih, ki se na območje pripeljejo z avtomobili, odpravi na izlete, sprehode (s psom) ali pa nabirat gozdne sadeže, manj pa je takih, ki tečejo ali s seboj pripeljejo kolo. Največji porast med pešci in avtomobilisti se zgodi v nedeljo, medtem ko se število kolesarjev med tednom ne spreminja. Vzrok lahko pripišemo izključujoči sočasni dejavnosti na istem prostoru med pešci, osebnimi vozili in kolesarji. Kolesarji se izogibajo prometno obremenjenim cestam in obljudenim pešpotem. Kot kaže je za pešce dovolj pešpoti, da se izognejo motornemu prometu, čeprav so te poti slabše označene. V kategoriji tekačev, motoristov in ostalih vozil v nobenem dnevu tedna ni zaznati izrazitega porasta. Tek je relativno naporna oblika kondicijske rekreacije in običajno je vezana na krajši čas in bližino domov ter bolj urejene poti. Specifično za motoriste je, da si običajno ne želijo zahajati na območja, kjer je promet povečan ali na območja, namenjena večjemu številu rekreativcev (pohodniki, kolesarji...), prav tako imajo raje daljše razdalje. Kategorija ostalih vozil je za območje nepomembna in zanemarljiva, se pa sicer izključuje z vsemi ostalimi dejavnostmi oziroma kategorijami, ki imajo izrazito rekreativen značaj.

Kategorije pešcev, kolesarjev in osebnih vozil največ prispevajo k bimodalnim porazdelitvam vseh prihodov in odhodov znotraj posameznega dneva. Maksimuma prihodov in odhodov sta dva, in sicer prvi okoli 13. ure, drugi, ki je tudi bolj izrazit, pa okoli 18. ure. Tipična bimodalna porazdelitev se kaže za nedeljski obisk, kar so ugotovili tudi za druga območja (Anko, 1987; Pirnat, 1991). Večinoma gre za nekajurne in poldnevne izlete.

Večina obiskovalcev prihaja iz mestne občine Ljubljana oziroma bivših mejnih občin ali pa so del tega območja. Največ, skoraj polovica, jih na območje pride v paru, tretjina jih pride samih, slaba petina pa z družinami. Največ ljudi ta gozd obišče spomladi in jeseni. Skoraj 90 % jih v gozdu ostane od ene do štirih ur.

Dobra tretjina ljudi najpogosteje hodi na izlet in pohod, dobra četrtnina na sprehod (s psom), slaba petina nabira gozdne sadeže, desetina kolesari. Druga najpogostejša dejavnost, zaradi katere pridejo ljudje v ta gozd, je nabiranje gozdnih sadežev. Takih, ki nabirajo katerega izmed gozdnih sadežev, je več kot polovica. Med nabiralci je najbolj priljubljeno nabiranje kostanja, gob in borovnic, nabirajo pa tudi cvetje in zelišča.

Čist zrak, mir in sprostitev so najpomembnejši razlogi za obisk tega gozda. Sledijo razlogi kot so lep gozd, dobre možnosti za rekreacijo ter bližina doma in dostopnost. Gozdni sadeži in lep razgled niso najpomembnejši razlogi. Tudi preobljudenost drugih bližnjih gozdov, niti delo v gozdu, nista razloga, zaradi katerega bi ljudje raje obiskovali ta gozd.

Obiskovalci na splošno ne navajajo veliko dejavnikov, ki bi bili za njih moteči. Še najbolj moteča dejavnika sta po njihovem mnenju neurejenost okolice in črna odlagališča. Ta dva dejavnika sta moteča malo več kot polovici vprašanih. Urejenost okolice je precej subjektivne narave, razlikuje se od človeka do človeka. Urejenost predstavlja število, vzdrževanost in opremljenost parkirišč, košev za smeti, opremljenost razgledišč s potmi, markiranost poti in označenost s smerokazi in imeni ter vzdrževanost poti. Vsekakor je to odvisno od upravljalca oziroma skrbnika in namenjenih finančnih sredstev. Črna odlagališča nesporno kazijo podobo vsakomur, ki nanje naleti. Slabi tretjini se zdi, da je ta gozd zanemarjen. Iz tega bi lahko sklepali, da si ljudje vendarle želijo, da bi bil izgled gozda po opravljeni sečnji in gojitvenih delih lepši, predvsem pa, da bi bila ta dela opravljena pravočasno. Kamnolomi in peskokopi ljudi ne motijo, saj je aktivnih kamnolomov malo. Največji, na glavni cesti nad Podutikom, je v postopku zapiranja. Zavedanje in osveščenost ljudi, da klopi prenašajo številne bolezni, se kaže tudi v strahu pred klopi pri slabi petini vprašanih. To jih sicer ne odvrača od obiska gozda, saj se verjetno znajo primerno zaščititi ali pa ne poznajo resnosti bolezni, ki jih klopi povzročajo. Velike večine obiskovalcev tudi ni strah drugih živali. Očitno vedo, da na tem območju ni velikih zveri, ki bi bile nevarne človeku. Hrup, preobljudenost in drugi rekreativci pa tudi

niso dejavniki, ki bi ljudi motili. Nikogar izmed vprašanih ne moti delo v gozdu. Nedostopnost priljubljenih koticov in ciljev v tem gozdu ravno tako ni moteča za večino. Po mnenju večine obiskovalcev je število poti ravno pravo, njihova vzdrževanost je ustrezna. Označenost poti bi lahko bila boljša, saj si dobra desetina anketirancev želi, da bi bile poti bolje označene.

Obiskovalci različno vrednotijo pomen tega gozdnega kompleksa. Velika večina meni, da je ta gozd nadvse pomemben za rekreacijo in oddih. Presenetljiv je podatek, da se tako visokemu deležu obiskovalcev ta gozd zdi pomemben zaradi svoje estetske vloge, ki jo ima v krajini, kar kaže, kako zelo velik je pomen estetike v zavesti urbanega človeka. Skorajda enak delež je mnenja, da je ta gozd zelo primeren za vzgojo in poučevanje mladine in otrok. Dobra polovica meni, da je ta gozd pomemben življenjski prostor rastlin in živali. Prav tako dobra polovica meni, da je ta gozd pomemben zaradi nabiranja gozdnih sadežev. Da je ta gozd pomemben zaradi varovanja vodnih virov, misli manj kot polovica vprašanih, kar kaže, da se ljudje le delno zavedajo, kako zelo velik je pomen čistilne vloge gozda za vodo. Večini vprašanih se zdi, da varovalna vloga gozda pred erozijo ni pomembna. Povsem postranski pomen pri obiskovalcih pa imata lov divjadi in pridelovanje lesa.

Po mnenju anketirancev ta gozd veliko bolj ogroža pretirano nabiranje gozdnih sadežev kot pa onesnažen zrak, naravne ujme ali številni obiskovalci. Vendar menijo, da to ne ogroža njegovega obstoja kljub intenzivnemu nabiralništvu. Erozija in sečnja v gozdu se veliki večini ne zdita problematična, medtem ko jih nekaj več meni, da je gozd malo bolj izpostavljen poseku zaradi gradnje cest, objektov in podobnega.

Večina javnosti meni, da mora biti dostop v gozd dovoljen v vse gozdove, ne glede na lastništvo. Skorajda večina tudi ne ve, da se za gospodarjenje z gozdom izdelujejo GGN, dve tretjini pa nima dovolj informacij o tem gozdu. Nekaj več kot polovici obiskovalcev se zdi najprimernejše informiranje v obliki informativnih tabel ob vstopu v gozd. Iz časopisov in revij bi informacije poiskala četrtna, preko interneta, radia in televizije pa slaba desetina. Kot drugo najpogostejšo obliko informiranja bi obiskovalci izbrali iste vire, vendar imata informativne table in tiskani mediji vsak po tretjinski delež, malce pa se dvigne delež v prid radiu in televiziji, delež interneta ostaja enak. V večji meri izražajo le

željo po zgibankah. GGN, osebni stiki z gozdarji ali kaj drugega pa niso zanimivi viri, ki bi jih javnost uporabila kot vir informiranja.

Iz analize ankete lastnikov gozdov razberemo, da je dve tretjini lastnikov moških, da je več kot 80 % ostarelih ali pa v poznih zrelih letih ter da jih slaba tretjina živi na kmetijah. Glede na socialno strukturo lahko vidimo, da je dobra polovica upokojenih, dobra tretjina pa zaposlenih. Njihova izobrazba je v večini srednješolska, le dobra desetina jih ima tudi status kmeta. Slaba polovica le približno pozna velikost svoje posesti, meje svoje posesti pa nekaj več kot 80 %. Prav toliko jih je v roku enega meseca obiskalo vsaj del svojega gozda, kar vseeno kaže, da se zanimajo za svoj gozd in so na njega vezani. Skoraj 60 % delo v gozdu opravlja samih ali s pomočjo družine, ostali delo oddajo drugemu izvajalcu. Večina sodeluje z ZGS in si ne želi prodati svojega gozda, niti ga zamenjati.

Zelo zanimivi so rezultati te raziskave, ki se nanašajo na opredelitev pomena gozda v povezavi z njegovo socialno vlogo. Iz primerjave funkcijskih enot, ki so osnova za izdelavo karte funkcij pri pripravi GGN in naših rezultatov, smo prišli do dveh možnih razlag. Prva razlaga se nanaša na ugotovitev, da je priljubljenost med obiskovalci lahko drugačna, kot jih kaže karta funkcij za določeno območje. Čeprav so v vseh šestih poljih valorizirane socialne vloge gozda na prvi stopnji poudarjenosti na celotni površini gozdnega prostora, odgovori obiskovalcev kažejo, da je za njih pomen gozda zelo različen, saj nekatera polja obiskujejo veliko več kot druga (največjo obiskanost imata polji D in E, najmanjšo pa polje A). Predpostavljamo, da so za večjo obiskanost polj D in E izrednega pomena naslednji faktorji: bližina naselij (Pržan, Dolnice, Podutik, Glince, ...), bližina mestnega zaledja, privlačnost dostopa (zložno vzpenjanje, estetika dostopa), lahek način dostopa (z avtom, z javnim prevozom, peš ipd.), primerno cestno omrežje, privlačnost celotnega območja (npr. naravni park Polhograjski Dolomiti) in dobra informiranost o možnostih rekreacije. Druga možna razlaga je povezana z gozdnatostjo. Polja z visokimi stopnjami gozdnatosti so bolj obiskana kot tista z nižjo stopnjo gozdnatosti, kar nakazuje večjo priljubljenost gozdnega prostora v primerjavi z drugimi krajinskimi tipi. Zaradi vsega zgoraj opisanega lahko hipotezo, da na področjih s pogostejšim obiskom pričakujemo tudi večji delež socialnih vlog, potrdimo.

Gozd je dobrina javnega pomena, zato je jasno, da sodobno gozdnogospodarsko načrtovanje v fazi analize stanja vključuje tudi analizo zahtev javnosti do primestnega gozda. Vključevanje javnosti naj bi potekalo prek participativnih postopkov in metod. Primernost oziroma ustreznost posameznih oblik participacije je različna v različnih fazah načrtovanja. Za objektivno načrtovanje namembnosti gozda in uspešno mnogonamensko gospodarjenje v gozdu je potrebno poznati zahteve, interese in konflikte med javnostmi in/ali jih neposredno vključiti v določanje namembnosti gozdov. Namen vključevanja javnosti bi v našem primeru pomenilo upoštevanje interesov javnosti v načrtovalnem procesu in s tem vplivanje na pravično razdelitev javnih dobrin. Oblike participacije v načrtovalnem procesu so raznovrstne. Ena izmed oblik so tudi ankete s spoznavnimi zemljevidi. Za vse oblike participacije velja, da so povezane z informacijami, zato je pomembno, da je javnost dobro informirana. Kot vidimo iz rezultatov te ankete, si večina želi več informiranja. Zaželeni načini informiranja so različni.

S pomočjo ankete s spoznavnim zemljevidom smo dobili vpogled v zahteve obiskovalcev do gozda in njihovo mnenje o primernosti gozda ter gospodarjenja v njem. Glede na potrebe obiskovalcev smo opredelili njihove vrednote in ugotovili, kaj jim gozd sploh pomeni. Vrednotenje obiskovalcev gozda smo primerjali s karto funkcij, s poudarkom na socialni funkciji. S pomočjo izdelane karte funkcij za neko območje lahko namreč valoriziramo funkcije. Prav zaradi mnogonamenskega gospodarjenja je valorizacija funkcij pomemben sestavni del načrtovalnega postopka in podlaga za določitev ciljev gospodarjenja, usmeritev in ukrepov (Bončina, 2004). Pri gozdnogospodarskem načrtovanju predlagamo boljšo obojestransko komunikacijo med javnostjo in načrtovalci. Ena izmed relativno enostavnih, vendar učinkovitih, poti za doseg tega cilja, je ravno oblika anketiranja zainteresiranih uporabnikov (Bončina, 2004). S pomočjo ankete s spoznavnim zemljevidom lahko načrtovalci ugotovijo, kaj si javnost sploh želi in kaj pričakuje. Ravno to predstavlja kakovostno povratno informacijo načrtovalcem. Participativno načrtovanje, ki izvira iz pravic do zdravega okolja, do obveščenosti o aktualnih razmerah v okolju in do soodločanja pri oblikovanju skupnega okolja, je bilo do nedavnega v slovenskem gozdarstvu slabo razvito (Aarhus, 1998). Lep primer participacije javnosti v gozdnogospodarskem načrtovanju predstavlja primer načrtovanja mestnih gozdov v Celju (Hostnik, 2004). Prva anketa med prebivalci Celja je bila izvedena že leta

1993. V naslednjih letih so anketirali tudi lastnike gozdov. Ugotovili so, da vzpostavljeno zaupanje in zavezništvo širše javnosti omogoča nadaljevanje dolgoročno usmerjenega razvoja, s čimer se ustvarjajo pogoji za aktivnejše sodelovanje javnosti v bodočih načrtovalskih procesih (Hostnik, 2004). Zanimiva je uporaba informacijskih tehnologij, katerih hiter razvoj je vzpodbudil raziskovanje novih možnosti v participativnih pristopih (Golobič, 2004). Spoznavni zemljevid, ki smo ga uporabili tudi v naši raziskavi, je ena izmed možnih oblik participacije, ki bi jo lahko vključili v proces gozdnogospodarskega načrtovanja. Smiselno bi ga bilo uporabiti kot dopolnilo pri kartiranju socialnih funkcij prvega reda. Glede na rezultate naše raziskave lahko zaključimo, da je javnost nepogrešljiv člen, ki naj s pomočjo participativnih metod v prihodnje obvezno sodeluje v postopkih gozdnogospodarskega načrtovanja.

7 POVZETEK

Analiza zahtev javnosti do primestnih gozdov na primeru našega proučevanega objekta je potekala s pomočjo anketiranja obiskovalcev in lastnikov gozda. Anketa je vključevala spoznavni zemljevid, kar je izjemnega pomena za uveljavljanje participativnih postopkov v gozdnogospodarskem načrtovanju. Proučevani objekt obsega pretežni del nekdanje GGE Glince-Črnuče (Gozdnogospodarski načrt ..., 1994), po novem pa velik del GGE Ljubljana (Gozdnogospodarski načrt ..., 2005). Zaradi bližine mesta Ljubljane je ta del primestnega gozda zelo primeren za rekreacijo in sprostitev.

Z analizo zahtev javnosti smo prišli do mnogih ugotovitev, naj izpostavimo le nekaj najbolj zanimivih. Dobra tretjina obiskovalcev najpogosteje hodi v ta gozd na izlet oziroma pohod, dobra četrtina na sprehod (s psom), slaba petina nabira gozdne sadeže, desetina pa kolesari. Kljub temu, da je delež kolesarjev relativno majhen, je kolesarjenje med obiskovalci vedno bolj priljubljeno. Po pričakovanjih se obisk poveča v dela prostih popoldanskih urah, zlasti velik pa postane med vikendi. Nedeljski obisk predstavlja skoraj tretjino celotedskega obiska, kar potrjuje, da je območje priljubljeno in primerno za obiskovalce predvsem ob koncu tedna, ko si ljudje vzamejo nekaj več časa za rekreacijo. Večinoma gre za nekajurne in poldnevne izlete prebivalcev mestne občine Ljubljana in sosednjih občin. Večino dnevnega obiska predstavljajo osebna vozila, pešci in kolesarji. Ravno te tri kategorije največ prispevajo tudi k bimodalnim zvonastim porazdelitvam dnevne dinamike obiskanosti. V primerjavi z raziskavo na podobnem območju (Pirnat, 1990), smo ugotovili, da je v kategoriji osebnih vozil nedeljski obisk na območju Toškega čela kar 3-krat večji. Najpogostejši razlogi za obisk tega gozda so čist zrak, mir in sprostitev. Slabi tretjini vprašanih se zdi, da je gozd zanemaren, še najbolj moteča je neurejenost okolice in črna odlagališča. Presenetljiv je podatek, da se večini obiskovalcev ta gozd zdi pomemben zaradi svoje estetske vloge, ki jo ima v krajini. Manj kot polovica vprašanih meni, da je ta gozd pomemben zaradi varovanja vodnih virov. Nizek odstotek osveščenih kaže, da se ljudje še vedno premalo zavedajo, kako zelo velik je pomen čistilne vloge gozda za vodo. Po mnenju obiskovalcev ta gozd veliko bolj ogroža pretirano nabiranje gozdnih sadežev kot pa onesnažen zrak, naravne ujme ali številni obiskovalci, vendar pa menijo, da to ne ogroža njegovega obstoja. Večina javnosti poudarja, da mora biti dostop v gozd dovoljen v vse gozdove, ne glede na lastništvo. Skoraj vsi anketiranci sploh ne vedo, da se za

gospodarjenje z gozdom izdelujejo GGN, dve tretjini teh ljudi ima pomanjkljive informacije o tem gozdu, zato se zdi participativno vključevanje javnosti v načrtovanje nujno in še toliko bolj pomembno. Nekaj več kot polovici obiskovalcev se zdi najprimernejše informiranje v obliki informativnih tabel ob vstopu v gozd, medtem ko GGN ali osebni stiki z gozdarji zanje niso zanimivi viri.

Iz analize ankete lastnikov gozdov razberemo veliko uporabnih podatkov. Izpostavili bi le dejstvo, da slaba polovica le približno pozna velikost svoje posesti, meje svoje posesti pa pozna le nekaj več kot tri četrtine vprašanih. Prav toliko jih je v roku enega meseca obiskalo vsaj del svojega gozda, kar vseeno kaže, da se zanimajo za svoj gozd in so na njega vezani. Večina sodeluje z ZGS in si ne želi prodati svojega gozda, niti ga zamenjati. Le malo bi jih svoj gozd prodalo.

Zelo zanimiva je opredelitev pomena gozda v povezavi z njegovo socialno vlogo. Čeprav so v vseh šestih poljih valorizirane socialne vloge gozda na prvi stopnji poudarjenosti na celotni površini gozdnega prostora, odgovori obiskovalcev kažejo, da je za njih pomen gozda zelo različen, saj nekatera polja obiskujejo veliko več kot druga. Priljubljenost med obiskovalci je lahko drugačna, kot jih kaže karta funkcij za določeno območje. Na podlagi rezultatov lahko potrdimo našo hipotezo, da je na področjih s pogostejšim obiskom tudi delež socialnih vlog večji. Druga možna razlaga je povezana z gozdnatostjo; polja z visokimi stopnjami gozdnatosti so bolj obiskana kot tista z nižjo stopnjo gozdnatosti.

Zaključimo lahko, da smo z metodo anketiranja s spoznavnim zemljevidom bolj podrobno proučili socialne vloge na določenih področjih, saj karta funkcij v GGN za GGE kaže valorizirane funkcije le splošno. Mnenje javnosti je bolj transparentno in bolj neposredno izraženo na naši karti funkcij, zato predlagamo, da se take metode uvedejo tudi v gozdnogospodarsko načrtovanje. Javnost je nepogrešljiv člen, ki naj sodeluje v postopkih gozdnogospodarskega načrtovanja. Po našem mnenju bi bilo potrebno spodbujati obojestransko sodelovanje javnosti in načrtovalcev. Naša raziskava je dober in spodbuden primer, kako bi ob izdelavi GGN lahko upoštevali javno mnenje, ki bi ga ugotovili na osnovi ankete s spoznavnim zemljevidom.

8 VIRI

Aarhus convention: convention on access to information, public participation in decision – making and access to justice in environmental matters. 1998. Aarhus, Danska, 25 junij 1998: 25 str.

Adamič M. 1993. Problemi upravljanja populacij divjadi v mestnih in primestnih gozdovih. V: Mestni in primestni gozd – naša skupna dobrina: zbornik republiškega posvetovanja v okviru tedna gozdov, Ljubljana, 27 maj 1993. Golob S. (ur.). Ljubljana, Zveza društev inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenije: 97-105

Anko B. 1987. Analiza nedeljskega obiska primestnega gozda na primeru Šmarne gore. Zbornik gozdarstva in lesarstva 29: 59-84

Anko B. 1993. Drevo, gozd in človek v mestnem okolju. V: Mestni in primestni gozd – naša skupna dobrina: zbornik republiškega posvetovanja v okviru tedna gozdov, Ljubljana, 27 maj 1993. Golob S. (ur.). Ljubljana, Zveza društev inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenije: 5-17

Bončina A. 2003. Nekatere aktualne naloge v razvoju urejanja gozdov v Sloveniji. V: Območni gozdnogospodarski načrti in razvojne perspektive slovenskega gozdarstva: XXI. Gozdarski študijski dnevi, Ljubljana, 27-28 marec 2003. Bončina A. (ur.). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 257-270

Bončina A. 2004. Participacija v gozdarskem načrtovanju. V: Participacija v gozdarskem načrtovanju. Bončina A. (ur.). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 7-17

Čampa L. 1993. Javni interes in problematika lastništva v gozdovih zelenega pasu Ljubljane. V: Mestni in primestni gozd – naša skupna dobrina: zbornik republiškega posvetovanja v okviru tedna gozdov, Ljubljana, 27 maj 1993. Golob S. (ur.). Ljubljana, Zveza društev inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenije: 80-96

Gozdnogospodarski načrt gospodarske enote Glince–Črnuče 1994 – 2003, Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Ljubljana, IV. Gozdnogospodarsko območje Ljubljana: 112 str.

Gozdnogospodarski načrt gospodarske enote Ljubljana 2005 – 2014, Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Ljubljana, Gozdnogospodarsko območje Ljubljana: 202 str.

Golob S. 1993. Načrtovanje v pasovih zelenega pasu Ljubljane. V: Mestni in primestni gozd – naša skupna dobrina: zbornik republiškega posvetovanja v okviru tedna gozdov, Ljubljana, 27 maj 1993. Golob S. (ur.). Ljubljana, Zveza društev inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenije: 106-125

Golobič M. 2004. Participativni postopki v prostorskem planiranju. V: Participacija v gozdarskem načrtovanju. Bončina A. (ur.). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 19-28

Groznik K. 1996. Nasprotja v gozdu – Primerjava dunajskih in ljubljanskih primestnih gozdov: diplomsko delo (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire). Ljubljana, samozal.: 95 str.

Hostnik R. 1993. Stanje primestnih gozdov in odnos do njih – primer Celja. V: Mestni in primestni gozd – naša skupna dobrina: zbornik republiškega posvetovanja v okviru tedna gozdov, Ljubljana, 27 maj 1993. Golob S. (ur.). Ljubljana, Zveza društev inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenije: 197-162

Hostnik R. 2004. Razvoj mestnih gozdov Celja in sodelovanje z javnostmi. V: Participacija v gozdarskem načrtovanju. Bončina A. (ur.). Ljubljana, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 83-93

Jenčič H., Žnidaršič I. 1993. Pomen primestnih gozdov v mariborskem gozdnogospodarskem območju. V: Mestni in primestni gozd – naša skupna dobrina: zbornik republiškega posvetovanja v okviru tedna gozdov, Ljubljana, 27 maj 1993. Golob S. (ur.). Ljubljana, Zveza društev inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenije: 176-179

Lesnik T. 2001. Usposabljanje javne gozdarske službe za popularizacijo gozdov: specialistično delo (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire). Ljubljana, samozal.: 108 str.

Lesnik T., Žonta I., Pirnat J. 1993. Opredelitev mestnih in primestnih gozdov na primeru Ljubljane. V: Mestni in primestni gozd – naša skupna dobrina: zbornik republiškega posvetovanja v okviru tedna gozdov, Ljubljana, 27 maj 1993. Golob S. (ur.). Ljubljana, Zveza društev inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenije: 32-49

Matijašić D., Silan S. 1984. Koncept smernic za gospodarjenje z obmestnimi gozdovi: diplomsko delo (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta). Ljubljana, samozal.: 82 str.

Mesečni bilten, 10, 10. 2003. Ljubljana, Agencija RS za okolje (okt. 2003)

http://www.arso.gov.si/o%20agenciji/knji%c5%benica/mese%c4%8dni%20bilten/bilten_2003_10.pdf (27. maj 2007)

Mikuš T. 2006. Stanje in perspektive krajinskih parkov v Sloveniji: magistrsko delo (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Podiplomski študij Varstvo naravne dediščine). Ljubljana, samozal.: 191 str.

Odlok o razglasitvi krajinskega parka Polhograjski Dolomiti. Ur. l. SRS 14/74

Pirnat J. 1990. Opazovanje in razčlemba rekreacije v primestni gozdnati krajini – Katarina pri Ljubljani. Gozdarski vestnik, 6: 288–296

Pirnat J. 1991. Opazovanje in analiza rekreacije v primestni gozdnati krajini – južno obrobje Ljubljanskega barja. Gozdarski vestnik, 6: 284–293

Pravilnik o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih 242. Ur. l. RS 5/1998

Program razvoja gozdov v Sloveniji. Ur. l. RS 14/1996

Stupan M. 2003. Problematika urejanja mariborskih mestnih gozdov: diplomsko delo (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire). Ljubljana, samozal.: 100 str.

Škof J. 2002. Urbani gozd Rožnik v Ljubljanski mestni krajini: diplomsko delo: (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire). Ljubljana, samozal.: 69 str.

Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000). Ur. l. RS 49/2004

Vehovar V. 2001. Vzorčenje v anketah. Ljubljana, Fakulteta za družbene vede: 189 str.

Žigon J. 1993. Gozd Panovec – novogoriški gozd. V: Mestni in primestni gozd – naša skupna dobrina: zbornik republiškega posvetovanja v okviru tedna gozdov, Ljubljana, 27 maj 1993. Golob S. (ur.). Ljubljana, Zveza društev inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenije: 131-136

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju prof. dr. Andreju Bončini za nasvete in napotke pri izdelavi diplomskega dela. Doc. dr. Janezu Pirnatu se zahvaljujem za recenzijo in dodatno literaturo, ki mi je bila v pomoč od vsega začetka.

Potrebne podatke, brez katerih izdelava te naloge ne bi bila mogoča, sta mi priskrbeli Dragan Matijašić iz CE ZGS in Andrej Jeklar iz OE ZGS Ljubljana. Za koristne nasvete in navezavo stikov z gozdnimi posestniki se zahvaljujem revirni gozdarki Marijani Minić, asistentu Andreju Ficku pa za pomoč pri izdelavi kartnega dela.

Posebna zahvala gre mami Danieli, ki me je tudi v času študija podpirala in spodbujala, očetu Janezu pa, da me je že v otroških letih navdušil nad spoznavanjem čudovitih gozdov ter bratu Luki, ki me je znal nasmejati v najbolj napetih trenutkih.

Najlepše in iskreno se zahvaljujem Tinki za njeno pomoč pri oblikovanju diplomskega dela in njeno ljubezen, posluh in vsestransko podporo. Njeni mami Marjanci za lektoriranje in lepo slovensko besedo.

Hvala vsem, ki so si vzeli čas in potrpežljivo izpolnili ankete. Zahvaljujem se tudi vsem ostalim, ki so mi kakorkoli pomagali pri izdelavi tega diplomskega dela.

Priloga A: Preglednica za ugotavljanje številčnosti obiska.

PREGLEDNICA ZA UGOTAVLJANJE ŠTEVILČNOSTI OBISKA

DATUM _____, DAN _____

VREMENSKA NAPOVED: _____

Čas prihoda/ odhoda	Pešci	Tekači	Kolesarji	Motoristi	Osebni avtomobili	Ostala vozila
7-8						
8-9						
9-10						
10-11						
11-12						
12-13						
13-14						
14-15						
15-16						
16-17						
17-18						
18-19						

Priloga B: Anketa o zahtevah javnosti do primestnega gozda.

ANKETA O ZAHTEVAH JAVNOSTI DO PRIMESTNEGA GOZDA

Spol: M Ž
Starost: A) do 18let B) 19-24let C) 25-45let D) 46-66 E) nad 66let
Dokončana izobrazba: A) osnovna B) srednja C) visoka strokovna D) univerzitetna
Socialni status: A) kmet B) zaposlen C) nezaposlen D) upokojen E) šolajoč
Od kje prihajate (iz katere občine)? _____

1. Kolikokrat letno obiščete ta gozd?

2. Kdaj običajno zahajate v ta gozd?

A) med tednom B) ob koncu tedna

3. V katerem letnem času največ zahajate semkaj?

A) pozimi B) spomladi C) poleti D) jeseni

4. Kako dolgo običajno ostanete v gozdu?

A) do 1 ure B) 1-2 uri C) 2-4 ure D) pol dneva E) ves dan

5) Kako daleč se gibljete (peš) v gozdu?

A) 0-1km B) 1-5 km C) do 10 km D) nad 10 km

6) Kako najpogosteje pridete do tega gozda?

A) peš B) z avtom C) z javnim prevozom (avtobus) D) s kolesom E) z motorjem

7) Kakšen je današnji namen vašega obiska v tem gozdu?

A) delo
B) sprehod, sprehod s psom
C) izlet, pohod
D) tek, trim
E) kolesarstvo, gorsko kolesarstvo

F) nabiranje sadežev – KATERE sadeže nabirate v tem gozdu običajno, ne samo danes (možnih več odgovorov):

a) gobe c) kostanj e) cvetje
b) borovnice d) zelišča d) drugo - kaj? _____

G) motokros

H) lokostrelstvo

I) jahanje

J) lov

K) piknik, taborjenje

L) igre v gozdu

M) spoznavanje gozda

N) drugo - kaj? _____

8) Od zgoraj naštetih dejavnosti povejte, kateri dve dejavnosti sta najpogostejši – v tabelo vpišite črki:

	Prva najpogostejša	Druga najpogostejša
Vpiši črko		

9) V kakšni skupini najraje zahajate v gozd?

- A) sami B) dvojica / par C) skupina D) z družino E) v organizirani skupini
F) drugo-kaj? _____

10) Zakaj obiskujete ta gozd ? Rangirajte po pomembnosti – označite s križcem!

	Najpomembnejše	Pomembno	Manj pomembno	Nepomembno
Mir sprostitvev				
Čist zrak				
Lep razgled				
Gozdni sadeži				
Bližina doma - dostopnost				
Dobre možnosti za rekreacijo				
Lep gozd				
Delo v gozdu				
Ker so ostali gozdovi v okolici preobljudeni				
Drugo - kaj?				

11) Kaj od naštetega se vam pri obisku tega gozda zdi najbolj moteče? Rangirajte po pomembnosti - označite s križcem!

	Zelo moteče	Moteče	Manj moteče	Ne moti
Hrup				
Preobljudenost				
Drugi rekreativci				
Neurejena okolica				
Zanemarjen gozd				
Črna odlagališča				
Kamnolomi				
Delo v gozdu				
Strah pred živalmi				
Strah pred klopi				
Slaba dostopnost				
Slabo označene poti				
Slabo vzdrževane poti				
Preveč poti				
Premalo poti				
Drugo - navedi kaj?				

12) Kako pomemben se vam zdi ta gozd za (označi s križcem):

	Zelo pomemben	Pomemben	Manj pomemben	Nepomemben
Rekreacijo in oddih				
Pridelovanje lesa				
Estetsko podobo krajine				
Življenjski prostor rastlin in živali				
Prostor za nabiranje gozdnih sadežev				
Prostor za lov				
Varovanje zemljišč pred erozijo				
Vzgojo in poučevanje mladine in otrok				
Varovanje vodnih virov				
Drugo - navedi kaj?				

13) V kateri del območja (glej karto) najbolj pogosto zahajate! Dva odgovora!

	Najpogostejši del	Drugi najpogostejši del
Vpišite črko		

14) Koliko po vašem mnenju ogroža te gozdove (označi s križcem):

	Zelo ogroža	Ogroža	Malo ogroža	Ne ogroža
Sečnja v gozdu				
Naravne ujme				
Poseki zaradi gradnje cest, objektov, kamnolomov...				
Pretirano nabiranje gozdnih sadežev				
Onesnaževanja zraka				
Številni obiskovalci				
Erozija				
Drugo – navedi kaj?				

15) Se strinjate, da je dovoljen prost dostop v:

- A) javni in zasebni gozd B) samo v javni gozd C) samo v zasebni gozd D) se ne strinjam

16) Se vam zdi, da imate dovolj informacij o gozdu, ki ga obiskujete?

- A) da B) ne

17) Ali veste, da se tudi za te gozdove izdelujejo gozdnogospodarski načrti, ki zagotavljajo mnogonamensko gospodarjenje z gozdovi?

- A) da B) ne

18) Na kakšen način bi želeli prejeti informacije o tem gozdu? V tabelo vpiši črko – možna dva odgovora?

- A) preko radia, TV B) preko časopisja, revij C) preko zgibank
D) preko interneta E) z osebnim stikom z gozdarjem
F) preko informativnih tabel ob vstopu v gozd G) preko gozdnogospodarskih načrtov
H) drugo – kaj? _____

	Glavna oblika informiranja	Druga najpomembnejša oblika
Vpišite črko		

19) Ali veste v čigavi lasti so ti gozdovi?

- A) države B) zasebnikov C) občine D) ne vem

20) Katero lastništvo bi bilo po vašem najbolj ustrezno za te gozdove?

- A) državno B) zasebno C) občinsko

Priloga C: Anketa o interesu zasebnikov v primestnih gozdovih.

ANKETA O INTERESU POSAMEZNIKOV V PRIMESTNIH GOZDOVIH

1. Ime in priimek:

2. Podatki o gozdnih parcelah (katastrska občina, številka-e parcel, skupna površina)

3. Lastniški delež:

4. Bivališče: **A)** stanovanjski blok **B)** hiša **C)** kmetija

5. socialni status: **A)** kmet **B)** zaposlen **C)** nezaposlen **D)** upokojen **E)** šolajoč

6. Dokončana izobrazba: **A)** osnovna **B)** srednja **C)** visoka strokovna **D)** univerzitetna

7. Veste za meje svojega gozda?

A) da **B)** ne **C)** delno

8) Kakšna je površina vašega gozda v območju? _____

A) natančno (do 10% napake)

B) približno

C) ne ve

8. Kdaj ste bili zadnjič v gozdu?

A) včeraj **B)** pred enim tednom **C)** pred enim mesecem **D)** lani **E)** ne vem **F)** nikoli

9. Delate v gozdu sami?

A) da **B)** ne **C)** delam z družino **D)** delo oddam

drugemu izvajalcu

10. Kdaj ste zadnjič posegli v gozd?

A) letos **B)** lani **C)** pred lani **D)** pred več kot tremi leti

E) nikoli

11. Ali sodelujete z javno gozdarsko službo (odkazilo, gojenje, kakorkoli drugače)?

A) da **B)** ne

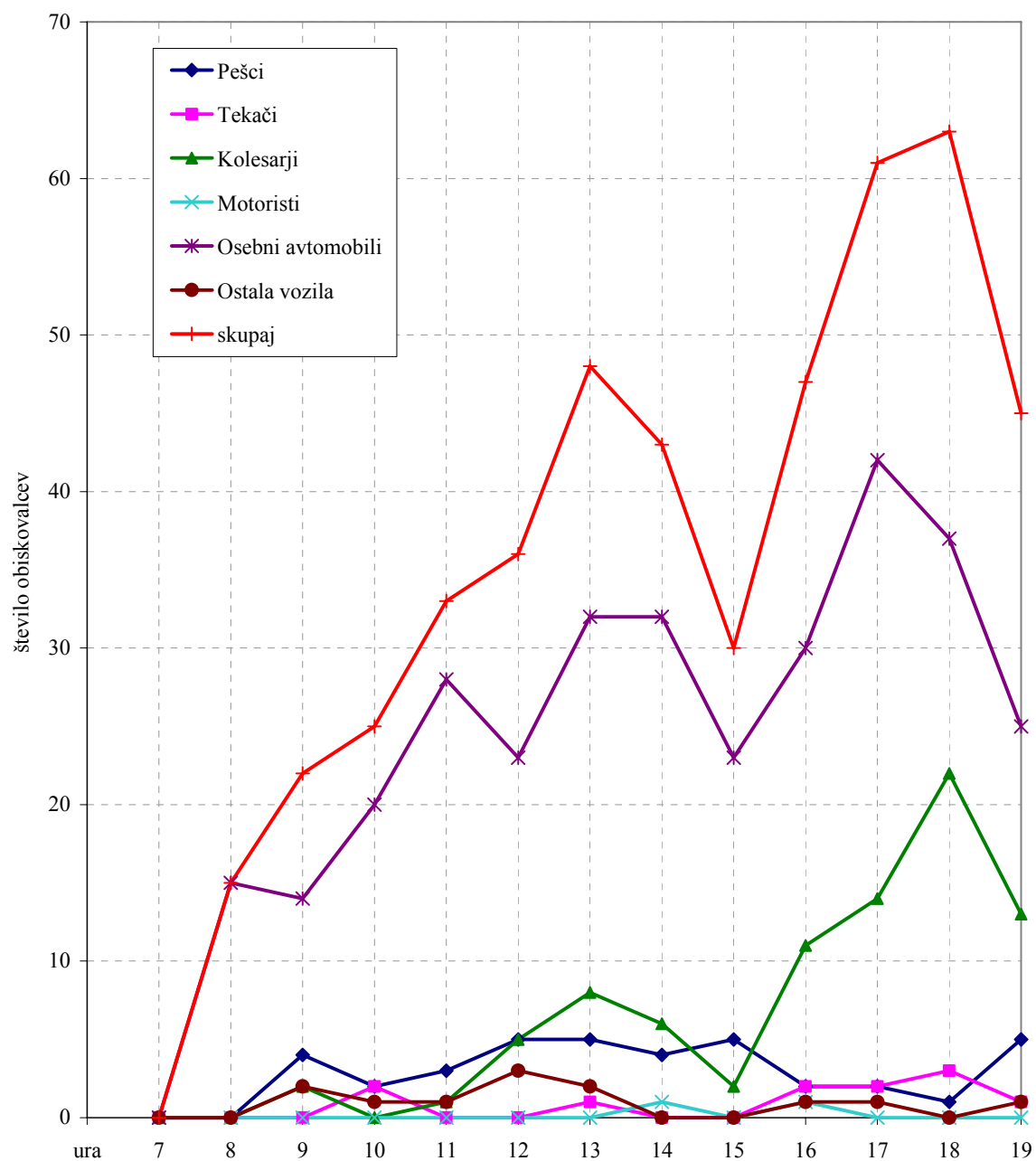
12. Ste seznanjeni z javnim interesom?

A) da **B)** ne

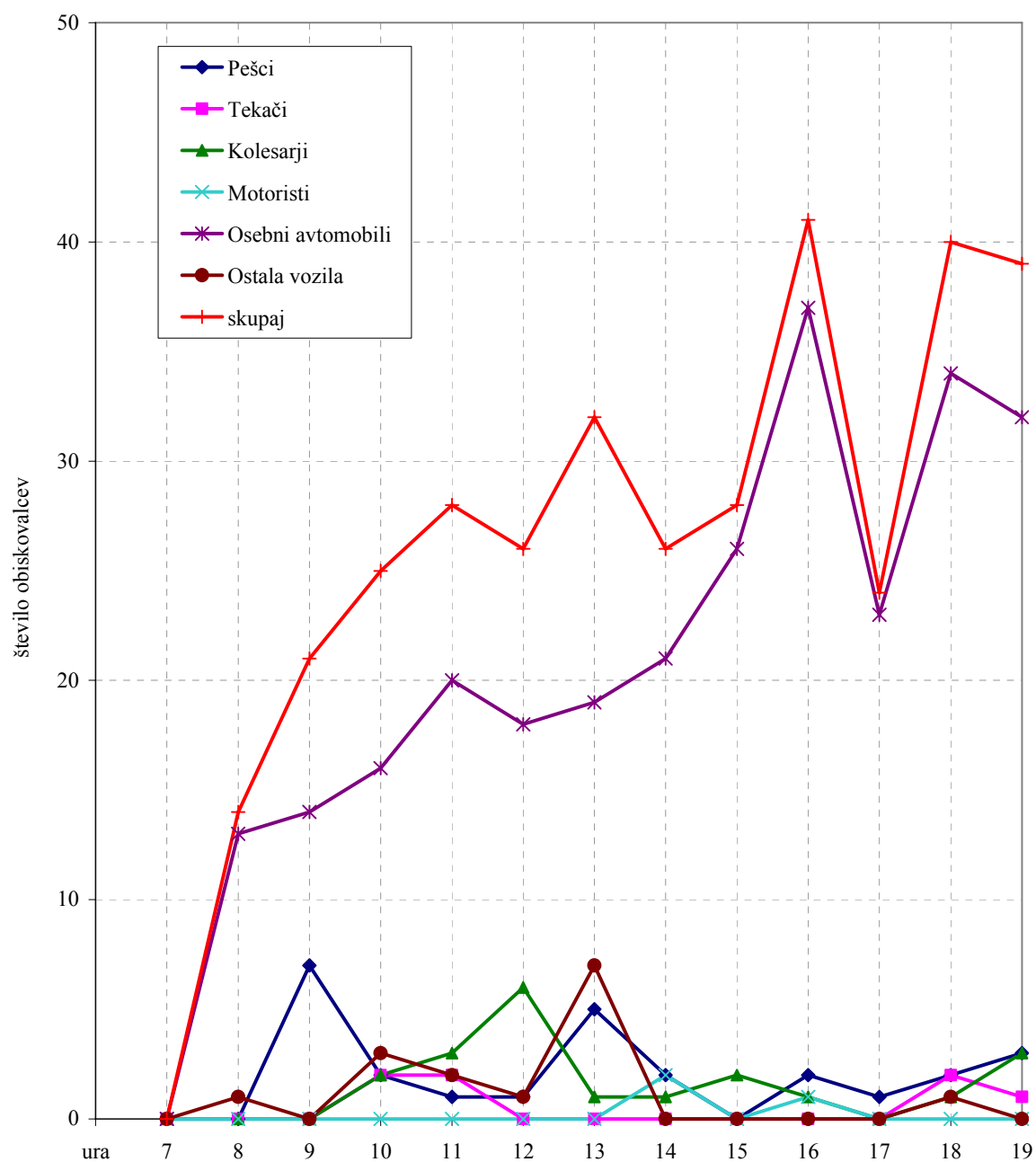
13. Ste pripravljeni gozd prodati?

A) ne **B)** takoj **C)** letos **D)** kasneje **E)** zamenjati **F)** ne vem

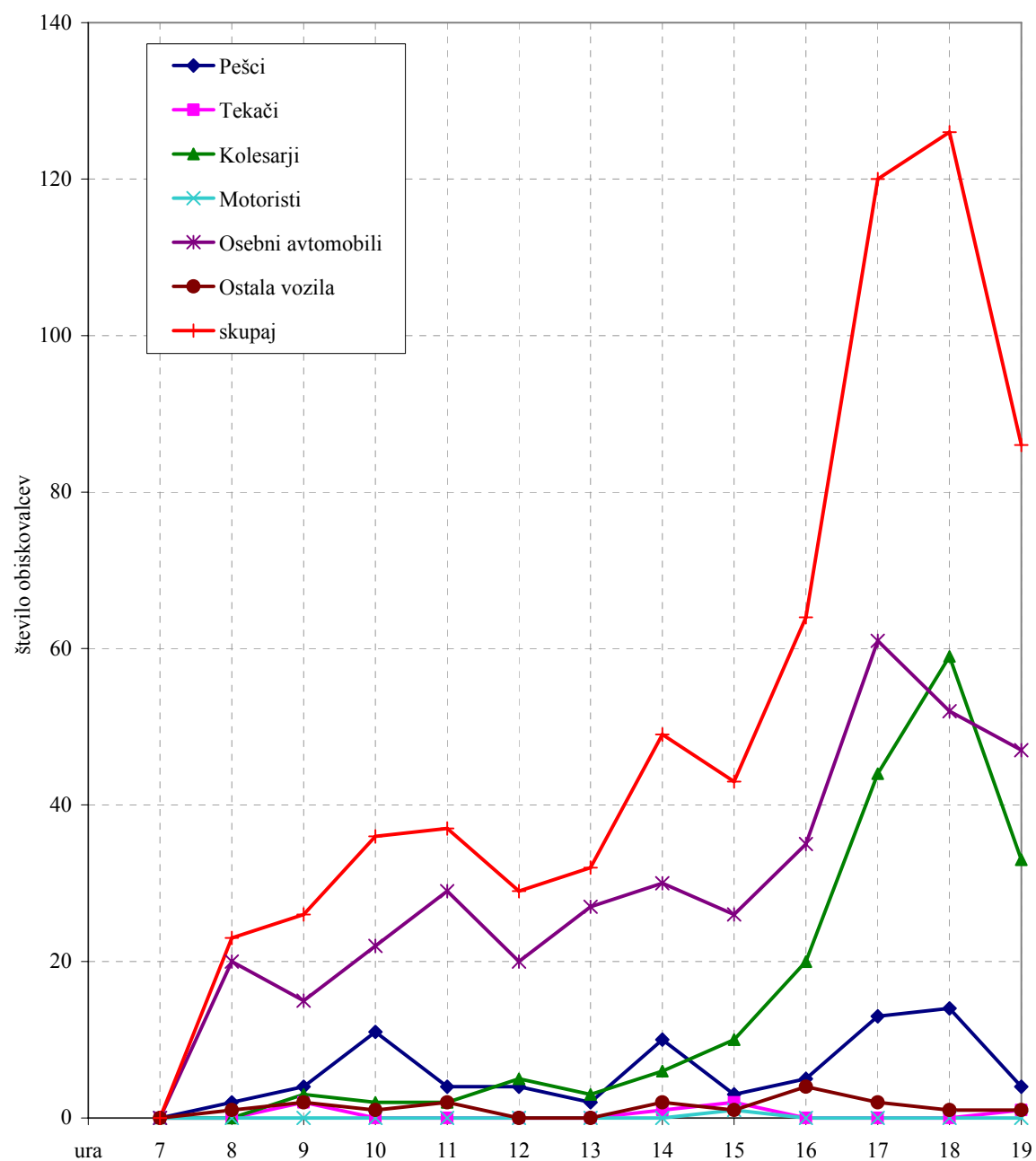
Priloga D1: Dnevna dinamika obiska – ponedeljek.



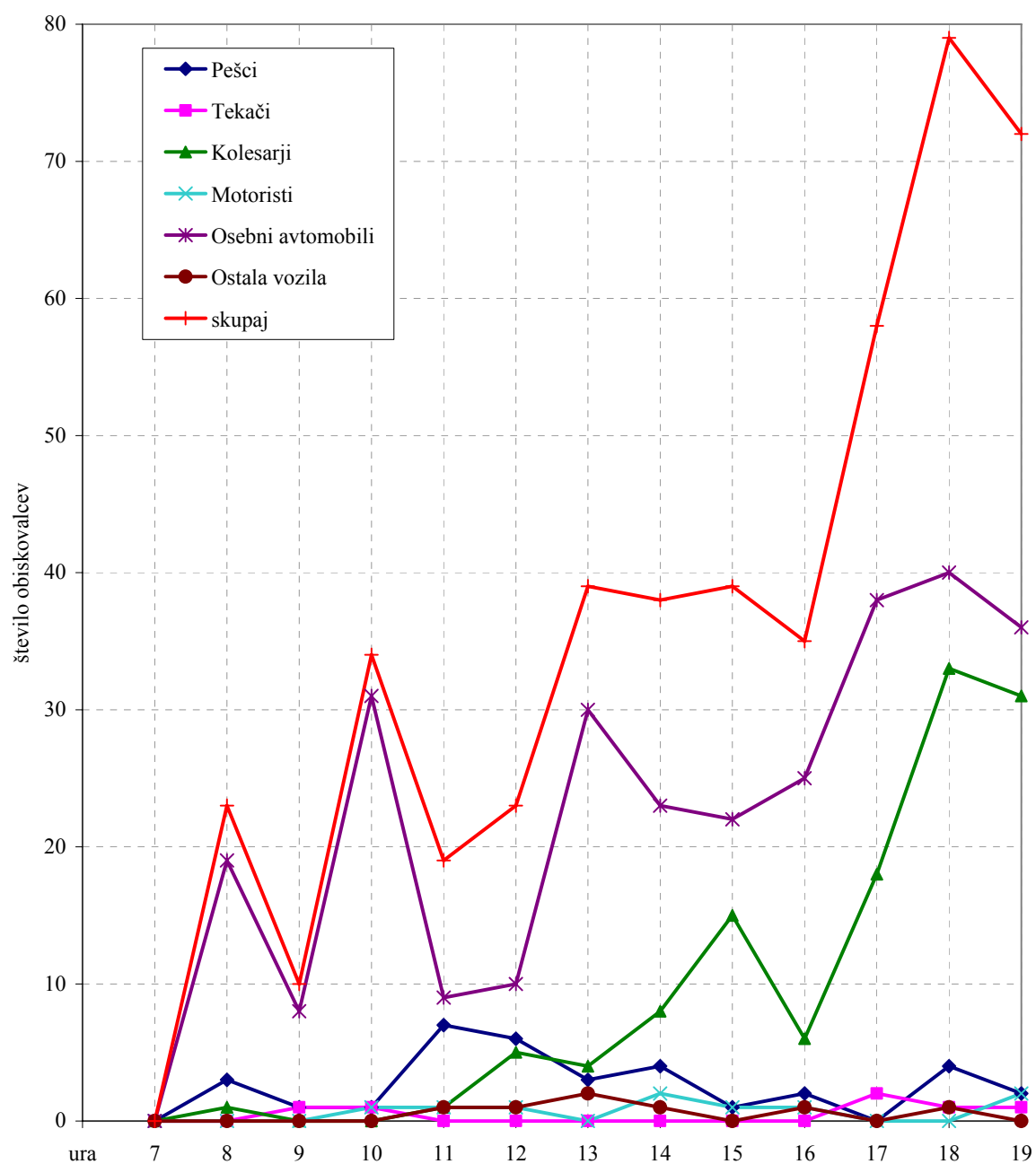
Priloga D2: Dnevna dinamika obiska – torek.



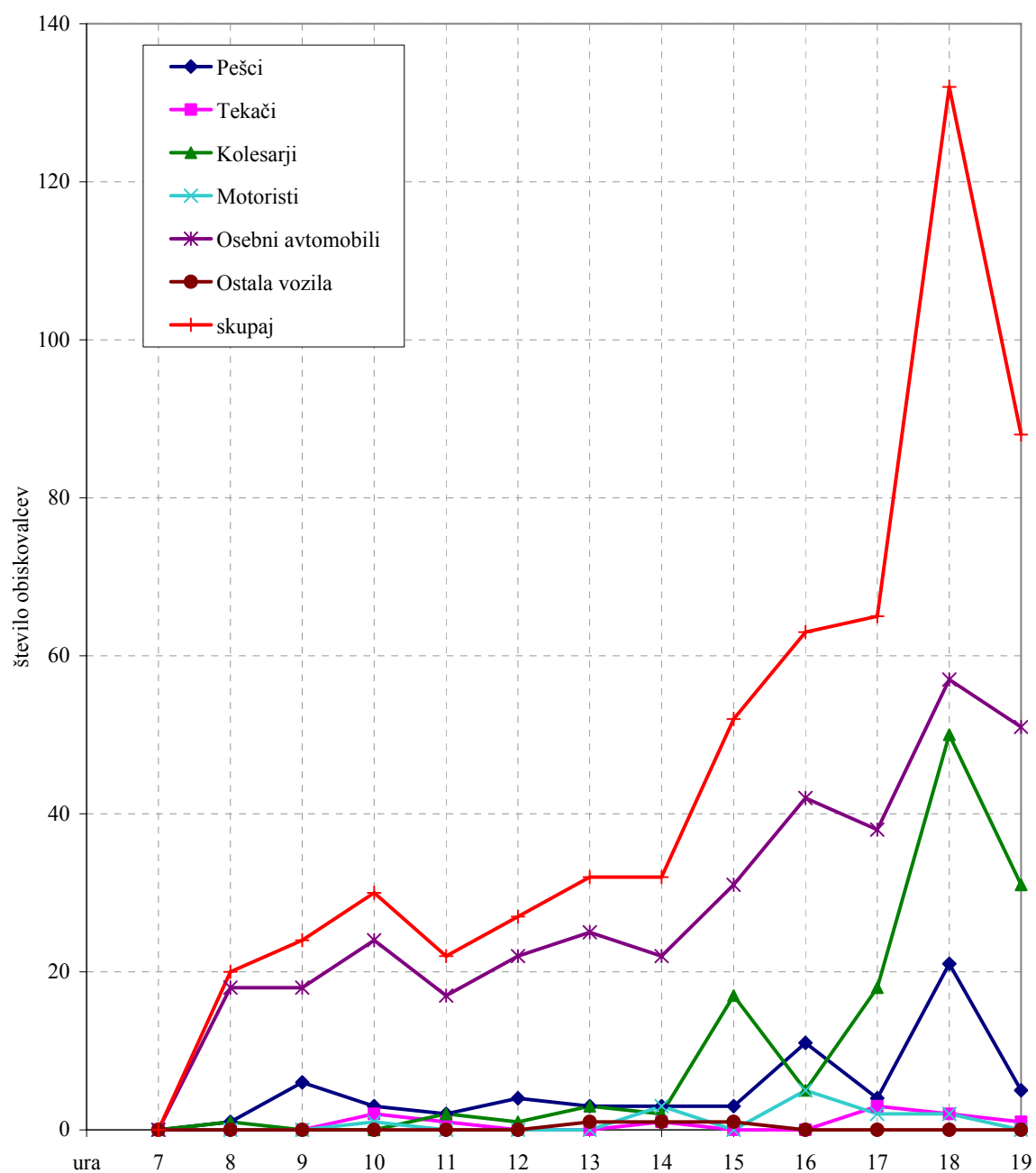
Priloga D3: Dnevna dinamika obiska – sredo.



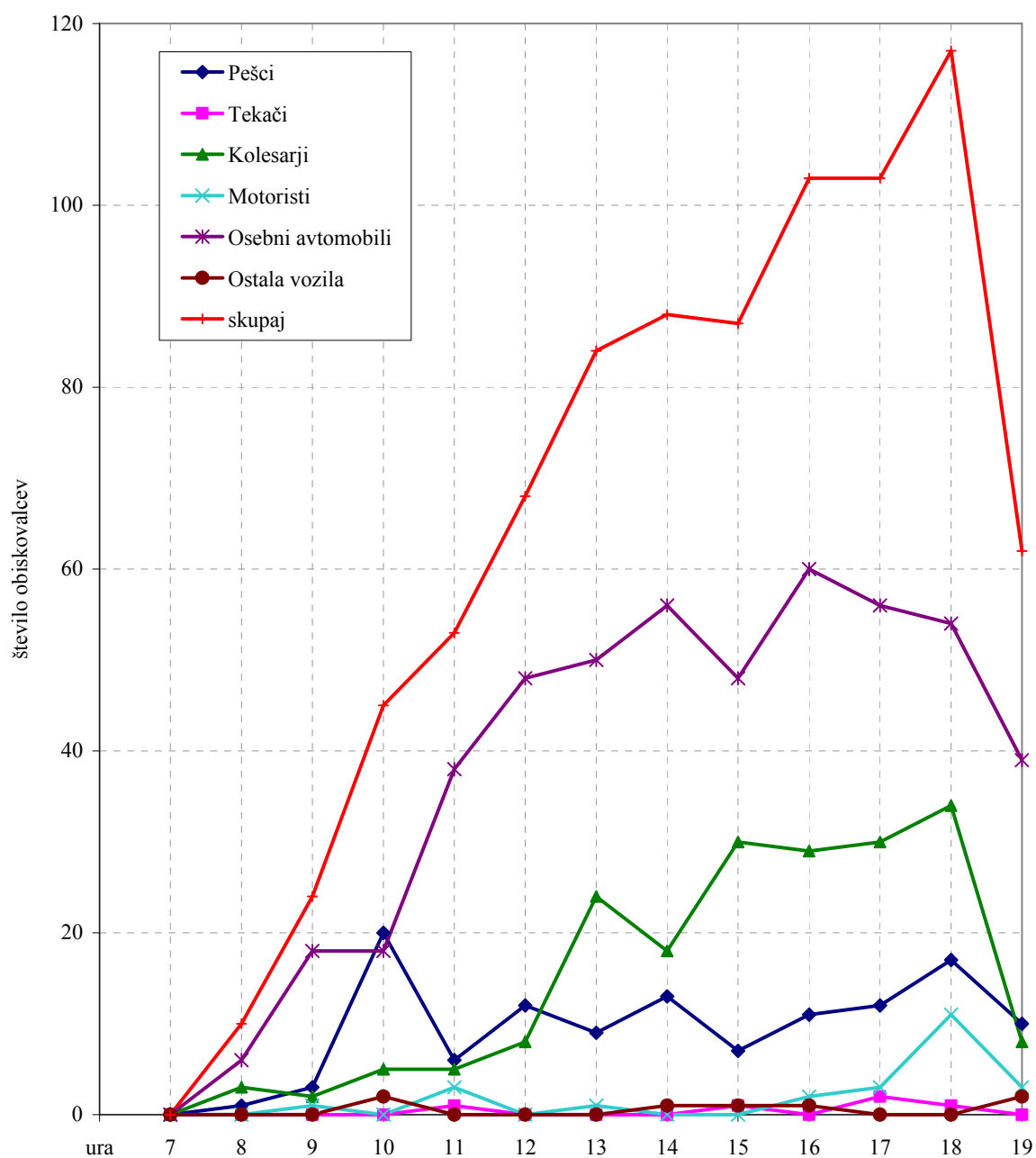
Priloga D4: Dnevna dinamika obiska – četrtek.



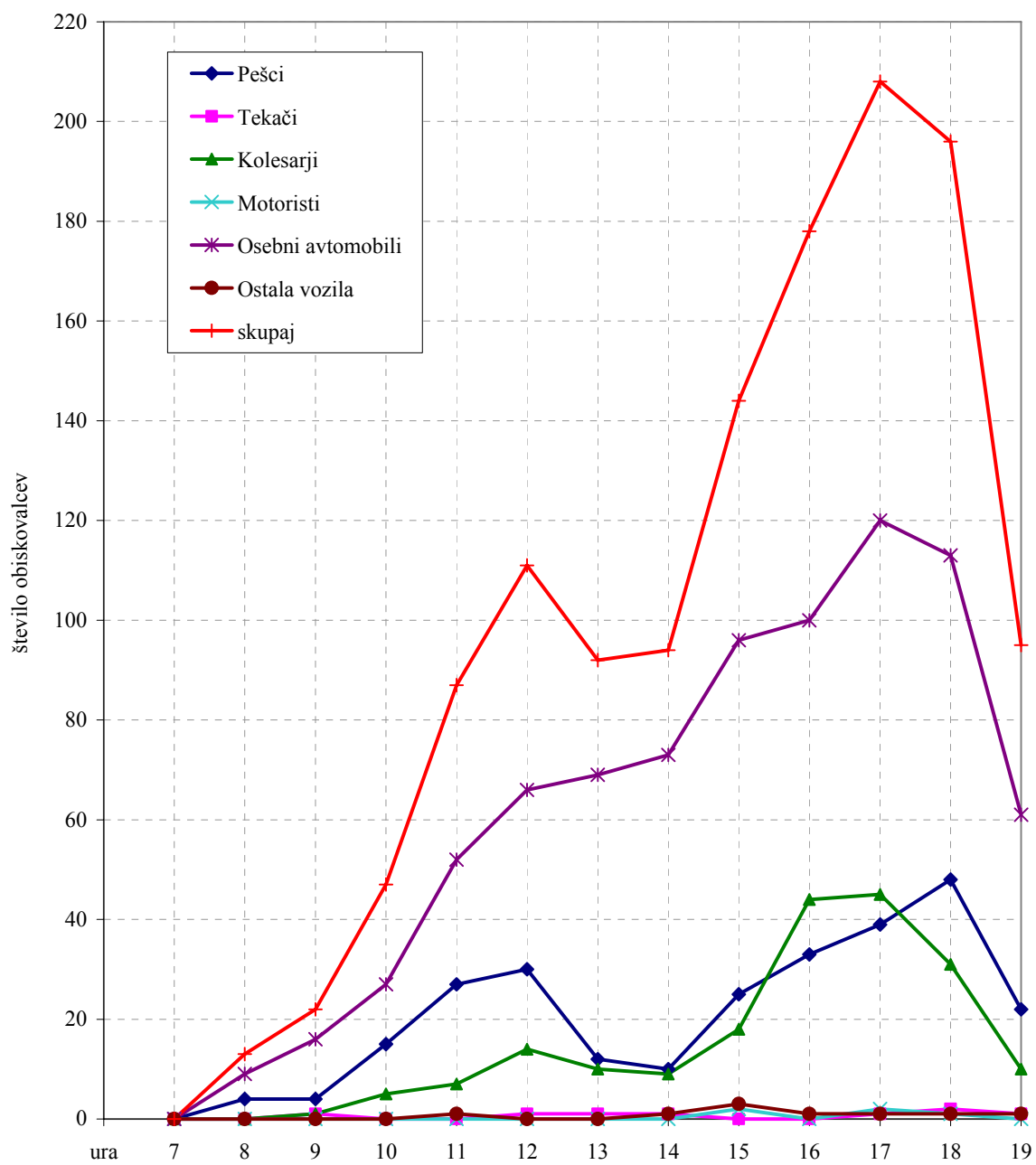
Priloga D5: Dnevna dinamika obiska – petek.



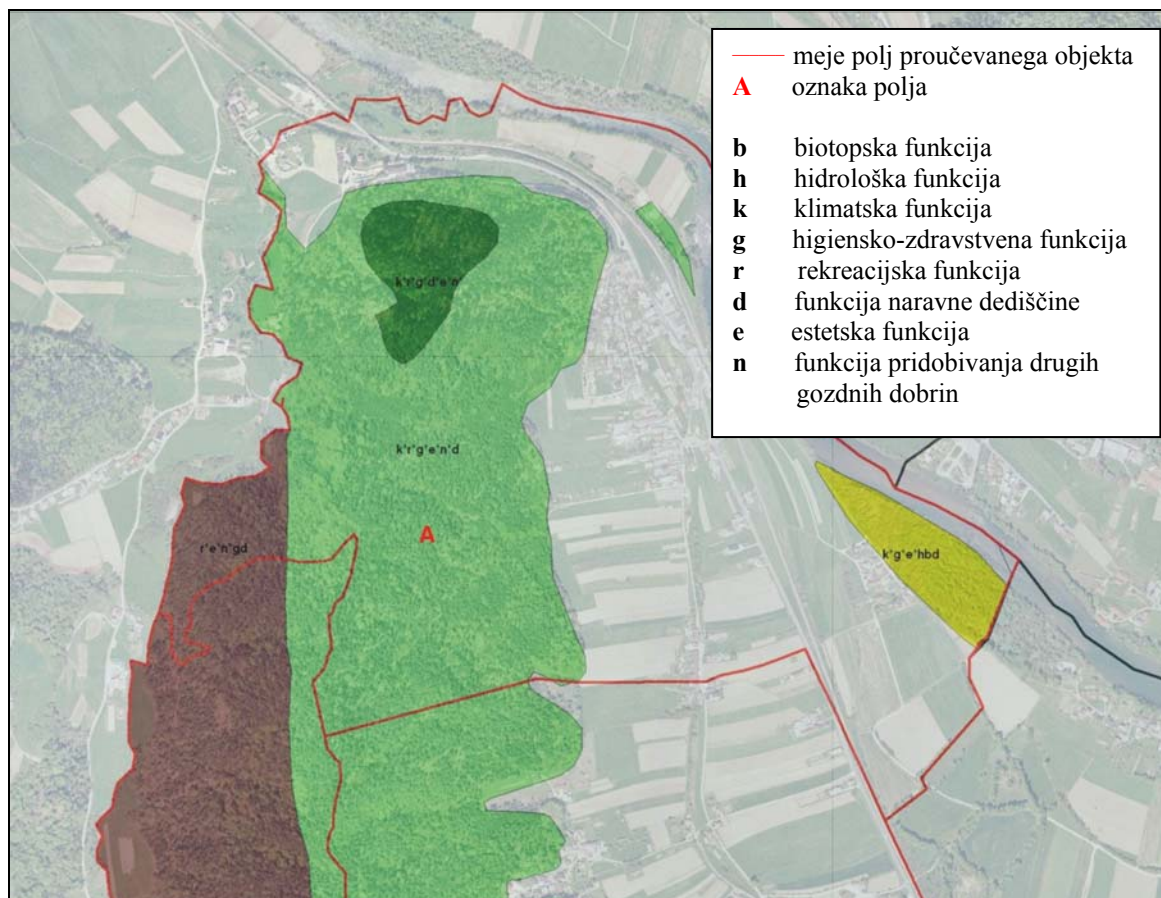
Priloga D6: Dnevna dinamika obiska – sobota.



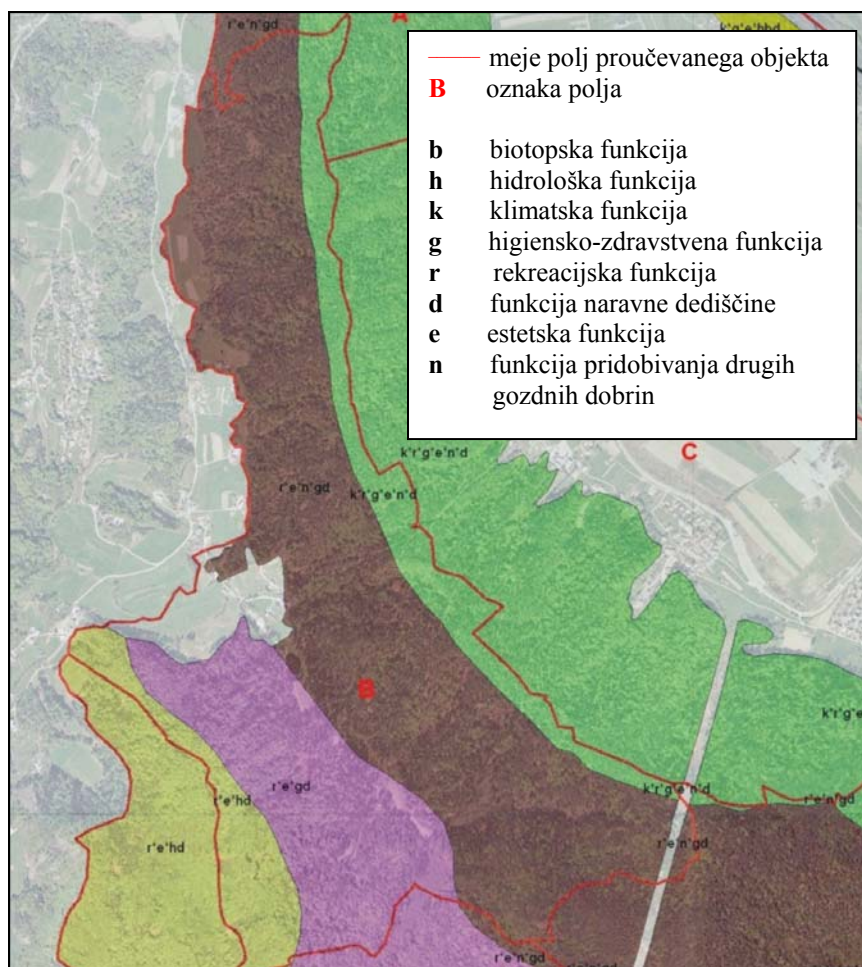
Priloga D7: Dnevna dinamika obiska – nedelja.



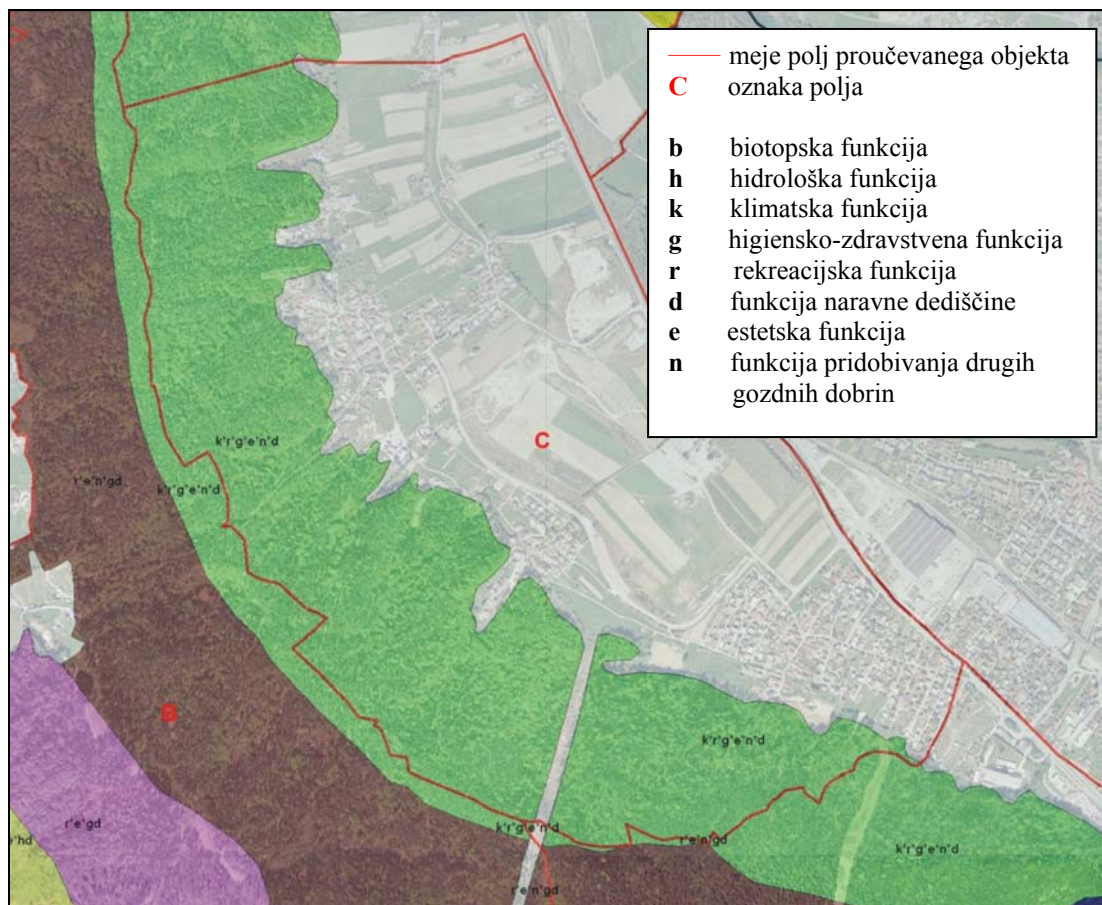
Priloga E1: Digitalni ortofoto posnetek gozdov polja A s funkcijskimi enotami, merilo 1:18000 (Geodetski zavod Slovenije).



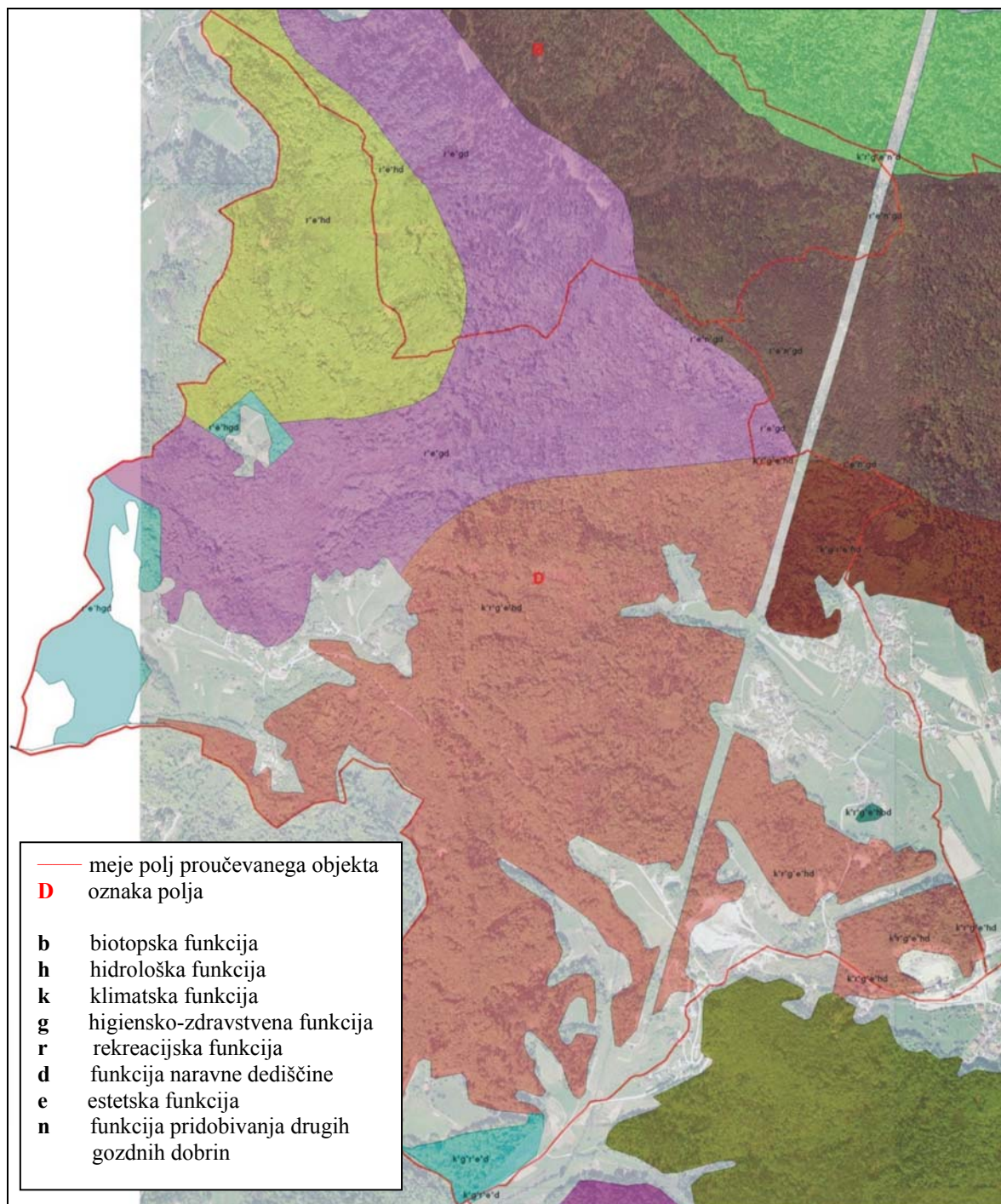
Priloga E2: Digitalni ortofoto posnetek gozdov polja B s funkcijskimi enotami, merilo 1:26000 (Geodetski zavod Slovenije).



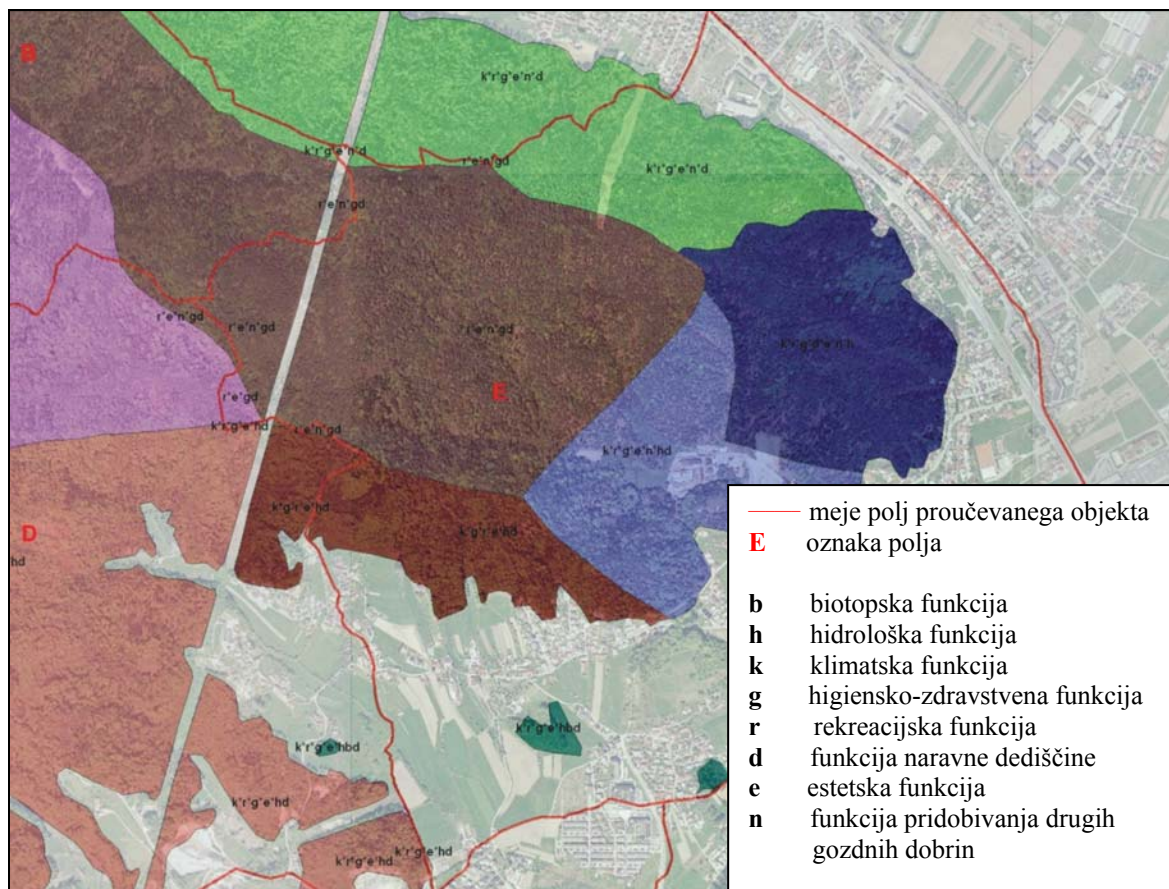
Priloga E3: Digitalni ortofoto posnetek gozdov polja C s funkcijskimi enotami, merilo 1:21000 (Geodetski zavod Slovenije).



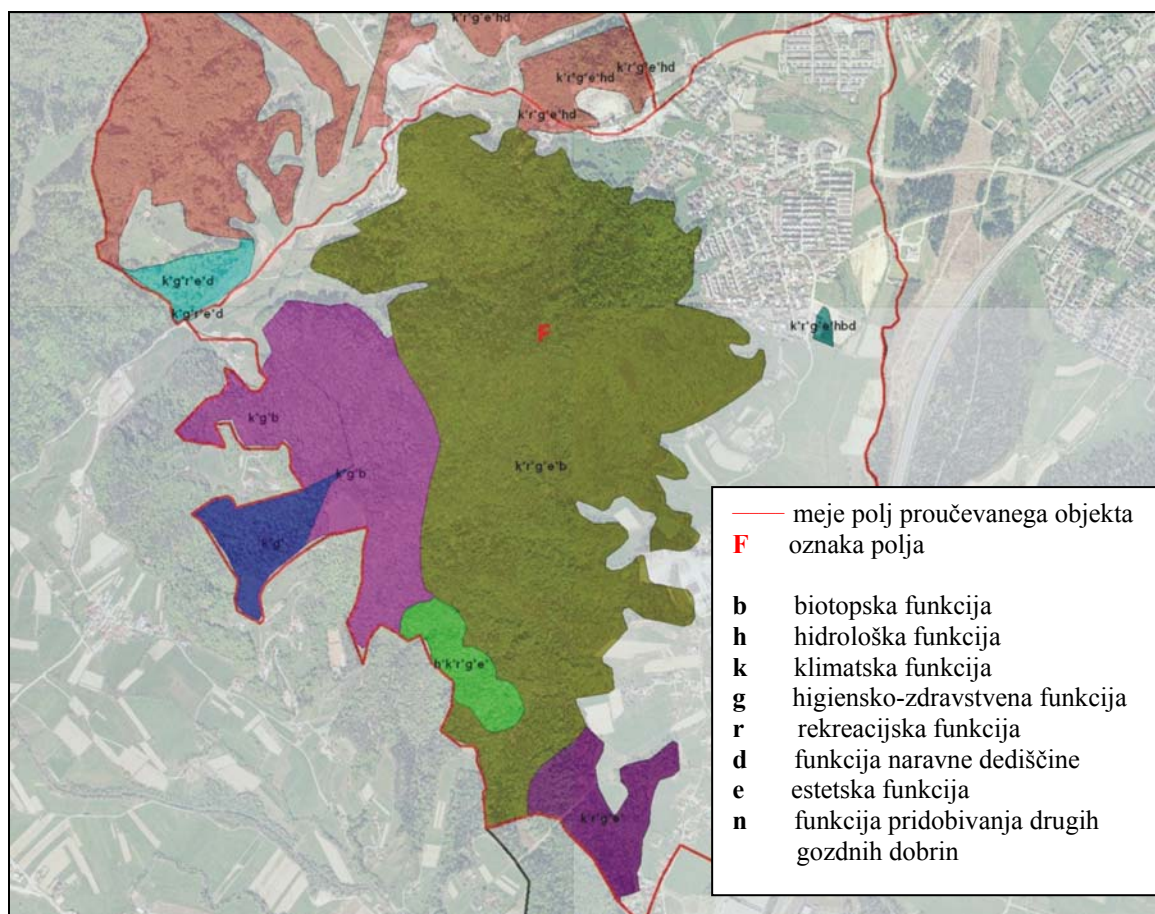
Priloga E4: Digitalni ortofoto posnetek gozdov polja D s funkcijskimi enotami, merilo 1:18000 (Geodetski zavod Slovenije).



Priloga E5: Digitalni ortofoto posnetek gozdov polja E s funkcijskimi enotami, merilo 1:25000 (Geodetski zavod Slovenije).



Priloga E6: Digitalni ortofoto posnetek gozdov polja F s funkcijskimi enotami, merilo 1:25000 (Geodetski zavod Slovenije).



Priloga F: Pregledna karta funkcij primestnega gozda Glinc, merilo 1:35000.

